

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta financí a účetnictví

Katedra veřejných financí

Studijní obor: Zdanění a daňová politika

Transparentnost místních daní a městských rozpočtů

Autor diplomové práce: Bc. Markéta Bartůňková

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Lucie Sedmihradská, Ph.D.

Rok obhajoby: 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „Transparentnost místních daní a městských rozpočtů“ jsem vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označila a uvedla v přiloženém seznamu.

V Praze dne

.....

Bc. Markéta Bartůňková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé diplomové práce paní doc. Ing. Lucii Sedmihradské, Ph.D. za ochotný přístup, veškeré rady a připomínky, které mi během vypracování práce poskytla.

Abstrakt

Diplomová práce hodnotí transparentnost ve vybraných městech a městysích Středočeského kraje České republiky. Cílem práce je zhodnotit a porovnat transparentnost místních daní a městských rozpočtů u čtyřiceti vybraných měst a městysů. Transparentnost je hodnocena na základě zvolených kritérií a posuzovány jsou informace dostupné na internetových stránkách vybraných měst a městysů. Kritéria jsou zaměřena na povinně poskytované informace, na informace týkající se místního poplatku ze psů, na uplatňování osvobození a koeficientu u daně z nemovitých věcí. Zařazena jsou i kritéria týkající se zveřejňování rozpočtových dokumentů. Zkoumáno bylo i využívání transparentního účtu. Výsledky průzkumu ukázaly, že transparentnost nesouvisí s velikostí subjektu, co se týče počtu obyvatel. Dále nebylo prokázáno, že na transparentnost má vliv typ obce. Vyhodnocena byla i vzájemně závislá kritéria s uvedeným počtem měst a městysů. Transparentnost místních daní dosahuje 42 %, transparentnost povinně zveřejňovaných informací je ve výši 67 % a transparentnost rozpočtová je splněna z 52 %. Zákonné požadavky z hlediska povinně zveřejňovaných informací jsou splněny ze 72,5 % a z hlediska rozpočtových dokumentů z 87,5 %.

Klíčová slova: obecní rozpočet, místní daně, místní poplatky, daň z nemovitých věcí, transparentnost

Abstract

This diploma thesis assesses transparency in selected towns and market towns of the Central Bohemia Region of the Czech Republic. The aim of the thesis is to evaluate and compare the transparency of local taxes and municipal budgets in forty selected towns and market towns. Transparency is evaluated based on the selected criteria and the reviewed information is available on the websites of selected towns and market towns. The criteria focus on mandatorily provided information, information about the local dog fee, the application of the exemption and the coefficient of the real estate tax. The criteria for publication of budget documents are also included. The use of a transparent accounts is also examined. Survey results have shown that transparency is unrelated to the size of the subject in terms of population. Furthermore, it has not been shown that the transparency is influenced by the type of municipality. Interrelated criteria were also evaluated with given number of cities and market towns. Transparency of local taxes is 42 %, transparency of mandatorily published information is 67 % and budget transparency is met at 52 %. The statutory requirements put on the mandatorily published information are met at 72,5 % and the statutory requirements put on budget documents are met at 87,5 %.

Key words: municipal budget, local taxes, local fees, real estate tax, transparency

Obsah

Úvod	7
1 Obecní rozpočet	9
1.1 Rozpočtový proces	10
1.1.1 Střednědobý výhled rozpočtu	11
1.1.2 Rozpočtové provizorium	12
1.1.3 Rozpočtová opatření	12
1.1.4 Závěrečný účet.....	13
1.2 Rozpočtová skladba.....	13
1.3 Daňové příjmy	14
2 Místní daně.....	17
2.1 Obecně závazná vyhláška.....	19
2.2 Místní poplatky.....	21
2.3 Daň z nemovitých věcí	26
3 Transparentnost	32
3.1 Hodnocení a měření transparentnosti	33
3.2 Zajištění transparentnosti	35
3.2.1 Zákonné povinnosti zveřejnění.....	37
4 Hodnocení transparentnosti místních daní a městských rozpočtů	40
4.1 Města a městyse.....	40
4.2 Průzkum ve vybraných městech a městysech	43
4.3 Zhodnocení výsledků průzkumu	65
4.4 Doporučení ke zvýšení transparentnosti.....	72
Závěr	73
Seznam použitých zdrojů.....	77
Seznam použitých zkratk	82
Seznam tabulek.....	83
Seznam grafů	84
Seznam obrázků.....	85
Přílohy.....	86

Úvod

Rozpočty obcí a rozpočtový proces obcí mohou být ovlivňovány, ale také kontrolovány ze strany veřejnosti, a to konkrétně samotnými občany. V poslední době se zvyšuje zájem občanů o větší informovanost ohledně hospodaření jejich obce. Pokud jsou informace dostatečně, jednoduše a rychle přístupné veřejnosti, pozitivně to ovlivňuje důvěru v daný systém a možnost zapojení veřejnosti. Předpokladem pro zapojení občanů je alespoň základní znalost fungování celého systému rozpočtového procesu a povědomí o právech týkajících se rozpočtu obce.

Je pochopitelné, že hospodaření s veřejnými prostředky bude vždy centrem pozornosti a vyžaduje jistou míru kontroly. Ta může být zajištěna institucionálně, ale také ze strany veřejnosti.

K tomu, aby mohli být občané lépe zapojeni do procesu rozhodování o rozpočtu, napomáhá rozpočtová transparentnost, která za poslední roky výrazně pokročila. Na základě zákona o svobodném přístupu k informacím mají obce povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti. Tento zákon také udává povinnost tyto informace zveřejnit způsobem umožňující dálkový přístup. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů pak udává pravidla pro zveřejňování rozpočtových dokumentů. Obce by tyto informace měly zveřejňovat včas, srozumitelně a přehledně tak, aby poskytovaly skutečné a aktuální údaje o hospodaření obce. Nejde však pouze o zveřejnění informací, ale především o jejich skutečné zpřístupnění veřejnosti.

Diplomová práce se zabývá zkoumáním transparentností místních daní a městských rozpočtů. Za místní daně jsou v rámci této práce považovány místní poplatky a daň z nemovitých věcí, jelikož výhradně plynou do rozpočtu obce. Transparentnost bude zkoumána ve vybraných městech a městysích České republiky. Zvoleno bylo celkem čtyřicet subjektů nacházející se ve Středočeském kraji. Konkrétně bylo vybráno vždy deset subjektů ze čtyř okresů, okresu Beroun, Příbram, Kladno a Praha –západ.

Cílem diplomové práce je zhodnotit a porovnat transparentnost místních daní a městských rozpočtů u vybraných měst a městysů v České republice. Hodnocení bude probíhat na základě informací poskytovaných na internetových stránkách vybraných měst a městysů. Ke zhodnocení budou použita vytvořená kritéria. V souvislosti s cílem je nutné vymezit rozpočtový proces, rozpočtovou skladbu, daňové příjmy, místní daně a transparentnost.

Pro stanovení kritérií bylo vycházeno z průzkumu uskutečněného International Budget Partnership, dále bylo vycházeno z projektů organizací Transparency International – Česká republika a Oživení (Broníć aj., 2012, Císařová a Pavel, 2008, Hodnocení krajů, 2016). Stanoveno bylo celkem 24 kritérií, která byla posuzovaná na internetových stránkách vybraných měst a městysů.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola popisuje obecní rozpočet, rozpočtový proces a jeho fáze, zásady. Vysvětleny jsou i rozpočtové dokumenty vážící se k fázím rozpočtového procesu, jako jsou střednědobý výhled rozpočtu, rozpočtové provizorium, rozpočtová opatření a závěrečný účet. Jelikož rozpočet představuje plán příjmů a výdajů, jsou vymezeny i daňové příjmy, které jsou pro rozpočty klíčové. Daňové příjmy zaujímají zhruba 50 % až 68 % příjmů v rozpočtu obce.

Ve druhé kapitole jsou obsaženy informace o obecně závazné vyhlášce, na jejímž základě obce uplatňují své pravomoci týkající se místních poplatků a daně z nemovitých věcí. Jsou zde vysvětleny pojmy místní daň, místní poplatky a daň z nemovitých věcí.

Třetí kapitola je zaměřena na pojetí transparentnosti. Jsou uvedeny způsoby hodnocení a měření transparentnosti. OECD a Mezinárodní měnový fond vytvořily standardy zabývající se transparentností. International Budget Partnership se spíše zaměřuje na výzkum a hodnocení transparentnosti. V České republice se uskutečnily dva projekty zabývající se transparentností. Transparency International – Česká republika uskutečnila projekt s názvem Transparentnost komunálních rozpočtů, kde hodnotila informace o rozpočtovém procesu a zapojování občanů do něj. Organizace Oživení zkoumala transparentnost rozpočtů krajů v projektu nazvaném Hodnocení transparentnosti krajů 2016.

Poslední kapitola analyzuje zjištěné výsledky ve vybraných městech a městsech, které byly získány prostřednictvím zvolených kritérií a internetových stránek vybraných subjektů. Výsledky byly zhodnoceny na základě počtu získaných bodů za splněná kritéria. V rámci hodnocení bylo zjišťováno, zda se velikost subjektu z hlediska počtu obyvatel promítá do výsledků a také, zda výsledky hodnocení závisí na typu obce. Dále bylo u výsledků zkoumáno, zda existuje vzájemná závislost u vybraných kritérií a jakého počtu subjektů se dotýká.

1 Obecní rozpočet

Rozpočet obce představuje decentralizovaný peněžní fond a patří do soustavy rozpočtů ČR. Do rozpočtové soustavy dále patří státní rozpočet, rozpočty krajů, rozpočty dobrovolných svazků obcí, rozpočty regionálních rad regionů soudržnosti, rozpočty příspěvkových organizací a mimorozpočtové fondy (státní fondy atd.). Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů definuje rozpočet obce jako finanční plán sestavovaný na kalendářní rok, kterým se řídí financování činností dané obce. Obsahuje příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace zahrnující i tvorbu a použití peněžních fondů, pokud ovšem neprobíhají mimo rozpočet. Dle Provazníkové (2015) rozpočet poskytuje informace o finanční situaci a záměrech obce. Rozpočet obce je vytvářen, rozdělován a používán na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti, jak je tomu i u ostatních rozpočtů rozpočtové soustavy. Každý rozpočet obce plní alokační, redistribuční a stabilizační funkci. Alokační funkce je na úrovni obcí rozhodující, ovšem využití zbylých dvou funkcí je omezené (Peková, 2004).

Rozpočet může být:

- vyrovnaný, pokud $\text{příjmy} - \text{výdaje} = 0$
- přebytkový, pokud $\text{příjmy} - \text{výdaje} > 0$
- schodkový, pokud $\text{příjmy} - \text{výdaje} < 0$.

Císařová a Pavel (2008) tvrdí, že na rozpočet lze nahlížet třemi způsoby: rozpočet jako bilance příjmů a výdajů, rozpočet jako finanční plán a rozpočet jako nástroj na prosazování cílů obecních a regionálních politik. Rozpočet jako bilance podává přehled o příjmech a výdajích za rozpočtové období, které je v ČR shodné s kalendářním rokem. Dále podává informace o vyrovnaném nebo nevyrovnaném hospodaření obce. Peková aj. (2008) uvádějí, že dlouhodobý cíl hospodaření obce by měl být vyrovnaný rozpočet nebo přebytkový rozpočet. Ostatně i zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů uvádí, že rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný, případně jako přebytkový, pokud některé příjmy daného roku budou využity v následujících letech. Připouští i rozpočet schodkový, ale pouze za předpokladu, že schodek bude možné uhradit. Rozpočet jako finanční plán řeší příjmové možnosti s výdajovými aktivitami. Obec je stejně jako všichni ostatní omezena výší svých prostředků, a proto je třeba stanovovat priority aktivitám dané obce a také uvažovat

v delším časovém horizontu. Rozpočet jako nástroj na prosazování cílů obecních a regionálních politik souvisí s tím, že dle struktury výdajů rozpočtu je určeno, které aktivity budou podporovány a které ne (Císařová a Pavel, 2008).

Dle Provazníkové (2015) rozpočet zaujímá tři roviny:

- rozhodovací – rozhodování obce o tom, čeho chce dosáhnout,
- řídicí – alokace zdrojů mezi jednotlivé organizační jednotky obce, aby bylo zajištěno požadovaných výstupů,
- kontrolní – legalizace výše získaných a vydaných finančních prostředků.

Rozpočet se nejběžněji člení na běžný a kapitálový, jelikož umožňuje oddělit jednorázové a opakující se příjmy a výdaje. Běžný rozpočet zahrnuje příjmy a výdaje, které se každoročně opakují. Dlouhodobý požadavek na běžný rozpočet je alespoň vyrovnanost a lépe přebytkovost, jelikož z dlouhodobého hlediska je neudržitelné, aby běžná spotřeba byla větší než zdroje krytí. Kapitálový rozpočet na druhé straně obsahuje nahodilé, jednorázové příjmy a výdaje. Zápornou bilanci příjmů a výdajů kapitálového rozpočtu lze kryt přebytkem běžného rozpočtu (Tománek, 2007).

1.1 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces zahrnuje veškeré činnosti od přípravy, přes sestavování, projednávání, schvalování, plnění až po kontrolu rozpočtu. Tyto činnosti probíhají zhruba 1,5 až 2 roky, a tudíž se střetává několik fází v jednom období. Na rozpočtovém procesu se podílí celá řada účastníků. Sedmihradská (2015) rozděluje účastníky podle toho, zda se nacházejí uvnitř obce nebo vně obce. K účastníkům uvnitř obce patří zastupitelstvo, rada obce, finanční a jiné odbory, zřízené organizace. Účastníci vně obce jsou tvořeny občany, zájmovými skupinami, kraji, ministerstvy, dalšími orgány ústřední vlády a ostatními subjekty mající vliv na rozpočet. Rozpočet je tedy výsledkem různých činností a rozhodnutí rozličných subjektů.

Rozpočtový proces obcí je obsažen v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, tento zákon však nespecifikuje blíže, jak mají obce při přípravě a sestavování návrhu obecního rozpočtu postupovat.

Rozpočtový proces má čtyři základní fáze:

- příprava rozpočtu,
- projednávání a schvalování rozpočtu,
- hospodaření podle rozpočtu a
- následná kontrola.

Sedmihradská (2015) přiřazuje k výše zmíněným fázím několik rozpočtových dokumentů. K přípravě rozpočtu se vztahuje návrh rozpočtu a střednědobý výhled rozpočtu. Projednáváním a schvalováním rozpočtu vzniká schválený rozpočet. Následně dochází k hospodaření podle schváleného rozpočtu, který může být upravován prostřednictvím rozpočtových opatření. Ve fázi hospodaření se dále vyskytují zprávy o plnění rozpočtu. V poslední fázi jsou závěrečný účet, zpráva o přezkumu hospodaření a účetní závěrka.

Rozpočet i rozpočtový proces dodržují řadu zásad. Zásada pravidelnosti se týká povinnosti každoročního sestavování a schvalování rozpočtu. Zásada reálnosti a pravdivosti se vztahuje k odhadům příjmů a výdajů rozpočtu, které by měly co nejvíce odpovídat skutečnosti. Rozpočet by měl dodržovat zásadu úplnosti a jednotnosti, která se vztahuje k zobrazení všech finančních operací. Rozpočet musí být v delším časovém období vyrovnaný. Zásada publicity zajišťuje, aby byla veřejnost informována o hospodaření. Mezi zásady lze řadit i efektivnost a hospodárnost.

1.1.1 Střednědobý výhled rozpočtu

Novelou zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů s účinností od 21. 2. 2017 byl nahrazen původně užívaný termín rozpočtový výhled za střednědobý výhled rozpočtu.

Při tvorbě rozpočtu je třeba vycházet ze střednědobého výhledu rozpočtu. Tato povinnost vyplývá ze zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Císařová a Pavel (2008) ovšem uvádějí problém s vynutitelností tohoto dokumentu, jelikož neexistují sankce při nerespektování hodnot střednědobého výhledu rozpočtu. Dle výše zmíněného zákona je střednědobý výhled rozpočtu považován za nástroj, který slouží pro střednědobé finanční plánování rozvoje hospodářství obce. Střednědobý výhled rozpočtu obsahuje základní údaje o příjmech a výdajích, o dlouhodobých

pohledávkách a závazcích, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě uskutečněných záměrů. Konkrétní podoba střednědobého výhledu rozpočtu však není vymezena, a tudíž jeho zpracování obcemi může být značně odlišné. Stanovuje se na dobu dvou až pěti let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet, tzn. že při schválení rozpočtu na rok 2018, musí být střednědobý výhled rozpočtu na roky 2019 a 2020.

1.1.2 Rozpočtové provizorium

Provazníková (2015) uvádí, že pokud se rozpočet nepodaří schválit do nového rozpočtového roku, musí obec hospodařit dle pravidel rozpočtového provizoria.

Pravidla rozpočtového provizoria jsou schvalována zastupitelstvem obce. Jedinou podmínkou uvedenou v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů je, že měsíční výdaje obce nesmí překročit jednu dvanáctinu výdajů rozpočtu schváleného pro předchozí rok. Zákon uvádí i výjimky, kdy mohou být výdaje vyšší. Až dojde ke schválení rozpočtu, stávají se příjmy a výdaje doposud uskutečněné dle pravidel rozpočtového provizoria součástí schváleného rozpočtu.

1.1.3 Rozpočtová opatření

V průběhu roku může docházet ke změnám rozpočtu. Pro tyto případy existují rozpočtová opatření, jimiž se rozpočet mění a jejich vymezení je obsaženo v § 16 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Podle Bakeše (2009) rozpočtová opatření představují určitý přesun rozpočtových prostředků mezi jednotlivými druhy příjmů a výdajů rozpočtu.

Bakeš (2009) uvádí, že u rozpočtu obce může docházet ke změnám:

- organizačním, které souvisí se změnami v organizaci hospodářství,
- metodickým, jejichž vznik je spjat se změnami právních předpisů nebo
- věcným, kam patří změny cen nebo jiné změny objektivně působících skutečností.

Rozpočtovým opatřením je:

- přesun rozpočtových prostředků mezi jednotlivými položkami, aniž by se změnil jejich celkový objem,
- použití nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž se zvýší celkový objem rozpočtu,

- vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů; tímto opatřením se objem rozpočtu snižuje.

1.1.4 Závěrečný účet

Závěrečný účet slouží pro uskupení údajů o hospodaření obce za uplynulý rok. Podle § 17 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů obsahuje závěrečný účet údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití peněžních fondů v tak podrobném členění a obsahu, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí a jimi zřízených nebo založených právnických osob.

1.2 Rozpočtová skladba

Třídění příjmů a výdajů zajišťuje rozpočtová skladba. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů uvádí, že rozpočet obce vychází právě z třídění podle rozpočtové skladby. Stanovuje ji Ministerstvo financí ČR vyhláškou.

Podle Provazníkové (2015) třídění příjmů a výdajů respektuje řadu zásad. Zásada jednotnosti a závaznosti je zajištěna tím, že jednotlivé údaje v rozpočtu jsou identifikovatelné. Zásada dlouhodobé stability třídění je důležitá k dlouhodobým analýzám rozpočtů. Dále respektuje zásadu srozumitelnosti a kompatibility s mezinárodními účetními a statistickými standardy.

Rozpočtová skladba využívá ke třídění příjmů a výdajů 4 základní druhy třídění:

- odpovědnostní (dříve nazývané kapitolní) – týká se kapitol státního rozpočtu, pro obce není povinné;
- druhové – jedná se o základní třídění, zahrnuje veškeré peněžní operace a třídí je na tři základní okruhy (příjmy, výdaje a financování);
- odvětvové – třídy finanční prostředky dle odvětví (oblastí);
- konsolidační – prvkem rozpočtové skladby jsou záznamové jednotky, vylučuje duplicitu dat (interní převody mezi fondy a korekce příjmů a výdajů) (Peková aj., 2008).

Tabulka 1: Druhové třídění

Třída	Třídění příjmů a výdajů
1	Daňové příjmy
2	Nedaňové příjmy
3	Kapitálové příjmy
4	Přijaté dotace
5	Běžné výdaje
6	Kapitálové výdaje
8	Financování

Zdroj: Vyhláška MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, vlastní zpracování

Druhové třídění využívá čtyři stupně třídění. První jsou třídy, dále seskupení položek, podseskupení položek a za nejnižší stupeň třídění se považují jednotlivé položky.

Jelikož se další část práce zabývá místními poplatky a daní z nemovitých věcí, bude zde uvedeno jejich druhové třídění. Místní poplatky i daň z nemovitých věcí patří do třídy 1. Místní poplatky se dále řadí do seskupení 13 a podseskupení 134, poté již následují konkrétní položky: 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1348, 1349. Daň z nemovitých věcí lze nalézt pod položkou 1511, což značí, že spadá do seskupení 15 a podseskupení 151.

1.3 Daňové příjmy

Daňové příjmy v rozpočtech obcí zaujímají významnou roli, jelikož většinou představují největší podíl na celkových příjmech. Daňové příjmy se podílí na celkových příjmech obecního rozpočtu zhruba od 50 % do 68 %, jak ukazuje tabulka č. 2.

Tabulka 2: Celkové a daňové příjmy obcí v letech 2010-2016 (v mld. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
CP	283,62	268,61	241,07	256,18	272,91	279,45	278,95
DP	142,89	141,90	145,53	161,73	170,09	175,39	190,75
DP/CP	50 %	53 %	60 %	63 %	62 %	63 %	68 %

Zdroj: MONITOR, vlastní zpracování

Daňové příjmy obcí jsou tvořeny svěřenými daněmi, sdílenými daněmi, místními a správními poplatky a platbami vztahujícími se k ochraně životního prostředí. Svěřené

daně představují takové daně, jejichž výnos spadá pouze do rozpočtu dané obce. Naopak sdílené daně jsou daně, které se přerozdělují veřejným rozpočtům (Černý a Kypetová, 2014).

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní definuje přidělení sdílených a svěřených daní do rozpočtu obce. Uvádí, jaké procentní podíly z celostátního hrubého výnosu sdílených daní, kterými jsou daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob, obce obdrží a stanovuje podmínky přidělování. Ke svěřeným daním se řadí daň z nemovitých věcí a daň z příjmů právnických osob, pokud je poplatníkem obec. Daňové příjmy rozpočtů obcí dle § 4 odst. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní zahrnují:

- výnos daně z nemovitých věcí, jelikož příjemcem je obec, kde se nemovitost nachází,
- z hlediska daně z přidané hodnoty připadá na obce 23,58 % z celostátního hrubého výnosu této daně,
- daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti zaujímá podíl 23,58 % z celostátního hrubého výnosu této daně (záloh na daň),
- podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkovou daní,
- podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti,
- podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, s výjimkou srážkové daně,
- podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob (bez daně placené obcemi a kraji),
- celý daňový příjem obcím náleží v případě daně z příjmů právnických osob, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

Příjmy ze sdílených daní jsou rozdělovány na základě:

- kritéria výměry katastrálního území obce – váha 3 %
- prostého počtu obyvatel obce – váha 10 %
- násobků postupných přechodů – váha 78 %
- počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí – váha 9 %

Obrázek 1: Rozpočtové určení daní od 1. 1. 2018

Daň z příjmů PO (bez daně placené obcemi a kraji) Stát – 67,5 % Kraje – 8,92 % Obce – 23,58 %	Daň z příjmů FO vybíraná srážkou Stát – 67,5 % Kraje – 8,92 % Obce – 23,58 %
Daň z příjmů PO (z daně placené obcemi a kraji) Kraje – 100 % daně placené kraji Obce – 100 % daně placené obcemi	Daň z příjmů FO ze samostatně výdělečné činnosti 60 % Stát - 40 % Stát – 67,5 % Kraje – 8,92 % Obce – 23,58 %
DPH Stát – 67,5 % Kraje – 8,92 % Obce – 23,58 %	Daň z příjmů FO ze závislé činnosti Stát – 66 % Kraje – 8,92 % Obce – 23,58 % Obce – 1,5 %
Daň z nemovitých věcí 100 % obce	

Zdroj: Finanční správa, vlastní zpracování

2 Místní daně

V české legislativě není vymezen pojem místní daně, avšak jedná se o termín značně používaný, pod kterým lze nalézt místní poplatky a daň z nemovitých věcí. Místní poplatky i daň z nemovitých věcí jsou upraveny zákony. Místní poplatky upravuje zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích a daň z nemovitých věcí je upravena v zákoně č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí.

Z důvodu neexistence pojmu místní daně v právní normě není sjednocen výklad a obsah tohoto pojmu, proto se liší definice a přístupy různých autorů.

Králík a Jakubovič (2004) chápou místní daň jako „peněžitou platbu fyzických a právnických osob plnící funkci jednoho ze zdrojů místního rozpočtu, která se vybírá od místního obyvatelstva anebo právnických osob, které mají v místě sídlo, provozovnu apod., přičemž vedle funkce doplňkového zdroje místního rozpočtu může být místní daň i hlavním zdrojem jeho příjmů“.

Dle Pekové (2004) jsou na daně určené do místních rozpočtů kladeny jisté požadavky. Jedná se zejména o stabilní daňový základ, který má dlouhodobý vliv na stabilní výnos, malá možnost vyhnutí se dani, tudíž minimalizace daňových úniků, nemožnost převodu daňových výnosů do jiné obce či regionu, daňovou povinnost lze snadno zjistit, užitky ze zdanění plynou pouze občanům dané obce či regionu, kteří platí daň, zajištění určité daňové výnosnosti, administrativní nenáročnost výběru a správy daní a respektování obecných daňových principů.

Marková (2007) považuje daň za místní, pokud ji lze „považovat za nástroj přizpůsobování příjmové základny územní samosprávy jejím záměrům a prioritám místních obyvatel“. Dále vymezuje kritéria, která by měla být dodržena v případě vymezení místních daní, jedná se o kritérium přivlastňovací, kritérium sazby, kritérium inkasa a kritérium rozhodovací. Kritérium přivlastňovací znamená, že výnos připadne obci, kritérium sazby zajišťuje, že výši sazby daně určuje právě obec. Pro místní daně považuje právě tato dvě kritéria za hlavní a podstatná. Zbylá dvě kritéria považuje za doplňková, kde kritérium inkasa vyjadřuje pravomoc obce spravovat daň a kritérium rozhodovací zajišťuje právo obci rozhodovat o základu daně.

K místním daním přistupuje také Mrkývka (2003), který uvádí tři modely v konstrukci místních daní. Za místní daně lze považovat všechny daně, jejichž výnos je příjmem

rozpočtů územně samosprávných celků. Místní daně jsou ty, které zavádí a spravuje územní samosprávný celek. Územní samosprávný celek je povinen vybírat všechny místní daně určené zákonem a zároveň je v jejich pravomoci podle místních podmínek upravit zdanění korekčními prvky, kterými jsou osvobození, sleva, zvýšení daně.

Babčák (2005) zformuloval celkem 5 aspektů, dle kterých je možné daň označit za místní:

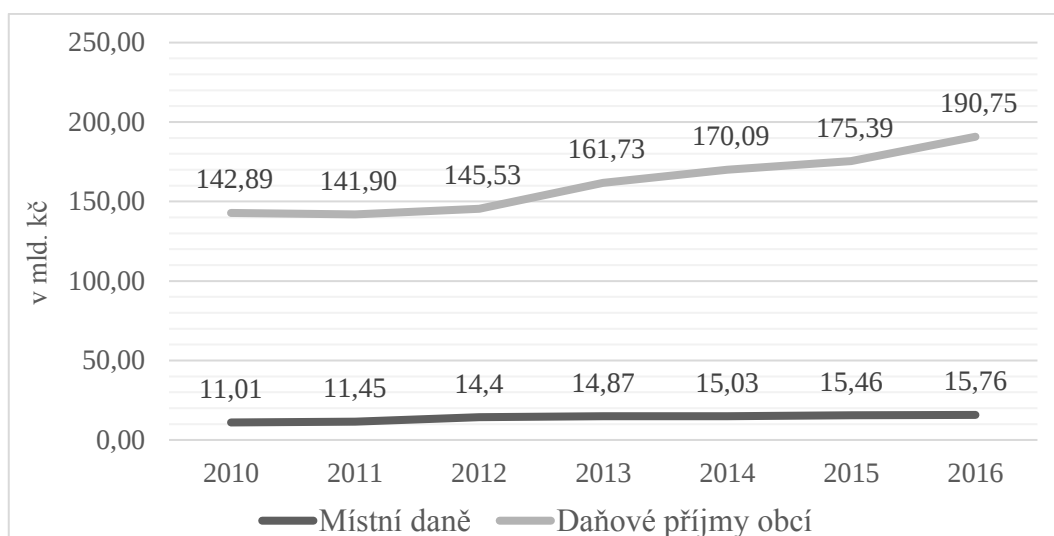
- zavedení nebo zrušení je v pravomoci obce,
- o některých konstrukčních prvcích rozhoduje obec (předmět, sazba a základ daně, osvobození),
- pravomoc obce, např. snížení nebo zvýšení daňové sazby, osvobození a další úlevy,
- vede k značnému ovlivňování výnosu, je v plné výši příjmem rozpočtu obce, nedochází k přerozdělení do jiného rozpočtu,
- pochází z místních zdrojů.

Radvan (2012) seskupil všechny výše uvedené definice a přístupy do jedné definice, která zní: „Místní daň je zákonem stanovená dávka peněžitého charakteru směřující do obecního (krajského, regionálního apod.) rozpočtu, kterou může územní samosprávný celek zavést, či zrušit a kterou může rovněž jakýmkoliv způsobem ovlivnit, co do daňového základu, sazby daně či některého z korekčních prvků. Je irelevantní, zda poplatník inkasuje od beneficiáře nějaké protiplnění a zda se jedná o pravidelnou či jednorázovou dávku. Místní daně zahrnují jak daně v užším slova smyslu, tak poplatky. Místní daň může být spravována jak samotnou obcí, krajem, regionem apod., tak jiným správcem daně”.

Podle Birda, Ebela a Wallicha (1995) lze za místní daně považovat takové daně, nad kterými mají územní samosprávy jistou kontrolu. Mohou stanovit například sazbu daně nebo daňový základ. Dále uvádějí některé charakteristiky dobrých místních daní, ke kterým řadí stabilní a předvídatelný výnos, snadná správa, nemobilní a viditelný daňový základ.

Pro potřeby této práce jsou za místní daně považovány místní poplatky a daň z nemovitých věcí. Výnos z místních daní lze považovat za stabilní, jak ukazuje graf č. 1. Na celkových daňových příjmech obcí se místní daně podílejí zhruba od 7 % do 10 %.

Graf 1: Vývoj výnosu z místních daní v ČR v letech 2010–2016 (v mld. Kč)

Zdroj: MONITOR, vlastní zpracování

2.1 Obecně závazná vyhláška

Obecně závaznou vyhláškou se rozumí vlastní právní předpis vydávaný obcemi, který je zpravidla vázaný k území dané obce. Obce mohou vydávat obecně závazné vyhlášky na základě Ústavy ČR, Listiny základních práv a svoboda zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.

Článek 104 odst. 3 Ústavy ČR stanovuje, že obce mohou vydávat v mezích své působnosti obecně závazné vyhlášky. Článek 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod vymezuje, že povinnosti mohou být ukládány pouze na základě zákona, v jeho mezích a jen při zachování základních lidských práv a svobod.

Působnost

Působnost obecně závazné vyhlášky může být věcná, územní, osobní a časová. Věcná působnost se zaměřuje na oblast společenských vztahů týkající se veřejné správy. V rámci věcné působnosti mohou obce vydávat obecně závazné vyhlášky pouze k plnění úkolů obce, kterými se řeší místní záležitosti. Obecně závazná vyhláška však nesmí překračovat věcnou působnost dané obce, která tuto obecně závaznou vyhlášku vydává (Koudelka, 2000).

Územní působnost neboli prostorová působnost stanovuje území, kterého se obecně závazná vyhláška právně dotýká. Obce vždy vydávají obecně závazné vyhlášky pro své

území. Osobní působnost vymezuje, že obecně závazné vyhlášky působí na všechny osoby na území obce. Lze se setkat i se situací, kdy obecně závazná vyhláška bude působit vůči jiné obci nebo státu, zejména pokud část majetku na území obce je ve vlastnictví jiné obce nebo státu a jsou vázáni k určité povinnosti vyplývající z obecně závazné vyhlášky (Koudelka, 2000).

Časovou působností se rozumí aplikace práva obsaženého v obecně závazných vyhláškách. Zde se rozlišuje platnost a účinnost obecně závazné vyhlášky. Na časovou působnost lze ovšem nahlížet i z hlediska uplatnění na právní vztahy, které vznikly již před účinností obecně závazné vyhlášky (Koudelka, 2000).

Platnost a účinnost

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích uvádí, že každá obecně závazná vyhláška musí být vyhlášena, aby nabyla platnosti. Vyhlášení se provádí vyvěšením obecně závazné vyhlášky na úřední desce v délce minimálně 15 dnů. Za den vyhlášení se považuje první den vyvěšení na úřední desce, tudíž obecně závazná vyhláška se stává platnou již okamžikem vyvěšení. Obec může také obecně závaznou vyhlášku uveřejnit na místě obvyklém, ovšem zákon o obcích již nekonkretizuje místo obvyklé. Obec má povinnost obecně závaznou vyhlášku neprodleně po dni jejího vyhlášení zaslat Ministerstvu vnitra ČR.

Úřední deska je zřizována každou obcí a platí, že každá obec má jednu úřední desku. Úřední deska musí být veřejnosti přístupná a její obsah se zveřejňuje i způsobem zajišťující dálkový přístup (§ 26 zákona č. 500/2004 Sb.). Dálkový přístup je nejčastěji zajišťován zřízením internetových stránek, kde dojde ke zpřístupnění obsahu.

Účinností se rozumí stav, kdy od určitého dne z obecně závazné vyhlášky vyplývají pro příslušné osoby oprávnění a povinnosti. Každá obecně závazná vyhláška musí nejdříve nabýt platnosti, aby mohla nabýt účinnosti. Obecně závazná vyhláška nabývá účinnosti 15. den po dni vyhlášení, není-li stanoveno jinak. Není tedy nutné, aby obecně závazná vyhláška obsahovala ustanovení o účinnosti. Ve výjimečných případech může obecně závazná vyhláška nabýt účinnosti i dříve než uplynutím výše uvedené lhůty, nejdříve však dnem vyhlášení. Tyto případy jsou závislé na posouzení zastupitelstva obce (Vršovská aj., 2013).

Náležitosti

Na základě zákona č. 128/2000 Sb., o obcích nejsou předepsány konkrétní formální náležitosti obecně závazné vyhlášky. Tento zákon v § 104 pouze uvádí, že právní předpisy obce musí obsahovat dva podpisy, a to podpis starosty a místostarosty.

Ministerstvo vnitra ČR zveřejňuje na svých internetových stránkách vzorové obecně závazné vyhlášky vztahující se k místním poplatkům.

Formální náležitosti obecně závazné vyhlášky by měly vycházet z jistých právních tradic. Obecně závazná vyhláška obsahuje název obce, která je vydavatelem této vyhlášky, dále je uveden název vyhlášky obsahující opět název obce, navíc číslo, rok vydání a stručný popis jejího obsahu. V další části vyhlášky se vyskytuje označení orgánů vydávající vyhlášku a datum jejího schválení. Poté následuje úvodní text, ve kterém se vyskytují právní předpisy, dle kterých dochází k přijetí vyhlášky. Následující část obsahuje již vlastní text vyhlášky členěný na články, kde lze nalézt například příslušné vymezení předmětu, poplatníka, plátce, sazby, splatnosti, osvobození a jiné úlevy. Vyhláška dále obsahuje podpis starosty, místostarosty a datum vyvěšení a sejmutí z úřední desky (Bublíková, 2017).

Mimo výše uvedené náležitosti může obecně závazná vyhláška obsahovat i přílohy, odkazy a poznámky. Přílohou bývají mapy, seznamy, vzorce nebo tabulky. Odkazy a poznámky mají za cíl usnadnit porozumění a orientaci čtenáři.

2.2 Místní poplatky

Obce mohou místní poplatky ukládat obecně závaznou vyhláškou. Místní poplatky mají fakultativní charakter. Fakultativní znamená nepovinný, nezávazný. Obce tedy tyto poplatky zavést mohou, ale nemusejí a je pouze na jejich uvážení, jak se rozhodnou. Obcím je ponechána poměrně vysoká míra pravomocí. Jsou oprávněny stanovovat některé konstrukční prvky, které tvoří podstatně náležitosti obecně závazné vyhlášky. Na druhé straně zákon č. 565/1992 Sb., o místních poplatcích vymezuje u jednotlivých místních poplatků konkrétní konstrukční prvky a jejich omezení.

Podstatné náležitosti obecně závazné vyhlášky jsou obsaženy v zákoně č. 565/1992 Sb., o místních poplatcích, konkrétně v § 14 odst. 2. Na základě uvedeného zákona obec stanoví konkrétní sazbu poplatku, vznik a zánik poplatkové povinnosti, lhůty pro plnění

ohlašovací povinnosti, splatnost, úlevy a případné osvobození od poplatků. Je možné, aby obec upravila další způsob placení a den platby poplatku, který se bude lišit od ustanovení daňového řádu.

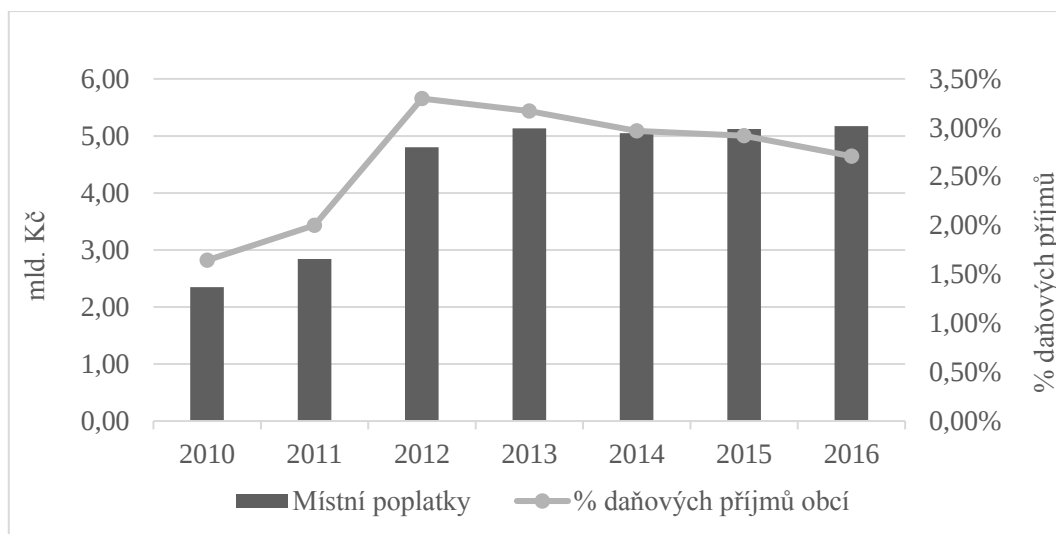
Místní poplatky mohou plnit fiskální a regulační funkce. Fiskální funkce souvisí s kritériem, že výnos z místních poplatků plyne do rozpočtu obce, tudíž obec se prostřednictvím této funkce snaží o zvýšení objemu příjmů rozpočtu obce. Regulační funkce, jak samotný název napovídá, slouží k regulaci určitého nežádoucího jednání nebo chování subjektů. Tyto funkce se mohou vyskytovat u místních poplatků v různé míře (Radošínský aj., 2015).

Správu místních poplatků zajišťuje obec v rámci přenesené působnosti, což se může zdát nelogické, jelikož stanovení místních poplatků je v samostatné působnosti obce. Obecná právní úprava týkající se správy místních poplatků vychází ze zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ovšem zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích reguluje určité zvláštní postupy lišící se právě od ustanovení v daňovém řádu (Břeň, 2014).

Dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích jsou obce oprávněny vybírat následující poplatky:

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

Graf 2: Vývoj výnosu z místních poplatků v ČR v letech 2010–2016
(v mld. Kč a % daňových příjmů obcí)

Zdroj: MONITOR, vlastní zpracování

Výnos z místních poplatků je stabilní výnos obecních rozpočtů. Na celkových daňových příjmech obcí se podílí v rozmezí od 1,5 % do 3,5 %.

Poplatek ze psů

Subjekt poplatku je právnická nebo fyzická osoba se sídlem nebo trvalým pobytem na území ČR, která se považuje na držitele psa. Existují určitá osvobození vztahující se na držitele. Jedná se zejména o osoby nevidomé, bezmocné, držitelé průkazu ZTP/P, osoby provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob, provozovatel útulku zřízeného obcí. Předmětem poplatku jsou psi starší tří měsíců. Sazba poplatku může činit až 1 500 Kč na jednoho psa za rok. Jiná hranice sazby poplatku je pro držitele, který je poživatel důchodu (invalidní, vdovský, vdovecký, starobní, sirotčí) a tento důchod je jeho jediným zdrojem příjmu. Pro tyto držitele činí sazba poplatku maximálně 200 Kč na psa za rok. Obec může tyto horní hranice sazby zvýšit maximálně o 50 % u druhého a každého dalšího psa. Pokud nedojde k držení psa po celý rok, platí se poměrná výše poplatku. Pelc (2011) tvrdí, že účel tohoto poplatku je fiskální i regulační. Obec má určité náklady s udržováním čistoty. Ovšem zároveň může mít obec snahu limitovat počet psů. Ovšem rozsudek NSS ze dne 23. 1. 2008, č. j. 2 Afs 107/2007-168 uvádí: „Smyslem poplatku ze psů primárně není a ani nemá být posílení obecního rozpočtu, protože pak by se již pojmově nejednalo o poplatek, nýbrž spíše o majetkovou daň. Poplatek ze psů tak

nemá jiný význam než snižovat či dokonce v některých případech vyrovnávat negativní důsledky spojené s chovem psů.“

Vzor obecně závazné vyhlášky obce o místním poplatku ze psů dle Ministerstva vnitra ČR viz příloha 1 (MV ČR, 2017).

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Poplatku podléhají fyzické osoby, které přechodně a za úplatu pobývají na daném místě za účelem rekreace nebo léčení. Zákon vymezuje osoby, na které se poplatek nevztahuje. Jedná se například o osoby nevidomé, bezmocné, držitelé průkazu ZTP/P a na jejich průvodce, osoby mladší 18 let a osoby starší 70 let. Plátcem poplatku je ubytovatel, který přechodně ubytování poskytl a také má povinnost vést evidenci o ubytovaných fyzických osobách. Sazba poplatku činí až 15 Kč za osobu a za každý započatý den (kromě dne příchodu). Obec má právo stanovit tento poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou. Bakes (2009) poukazuje na to, že hlavní důvod pro zavedení tohoto poplatku, je získání určité náhrady za udržování zařízení, která slouží z větší části návštěvníkům lázeňských a rekreačních míst.

Poplatek za užívání veřejného prostranství

Tento poplatek mají povinnost platit fyzické i právnické osoby z důvodu užívání veřejného prostranství. Veřejné prostranství vymezuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích jako náměstí, ulice, parky, veřejná zeleň, chodníky, tržiště a ostatní prostory přístupné všem bez omezení, přičemž nezáleží na vlastnictví. Za užívání veřejného prostranství lze považovat například zařízení cirkusů, lunaparků, vyhrazení trvalého parkovacího místa (netýká se osob zdravotně postižených), užívání prostranství pro sportovní, kulturní a reklamní akce, umístění dočasných staveb. Obec v obecně závazné vyhlášce uvede místa, která v obci podléhají tomuto poplatku. Sazba poplatku činí až 10 Kč/m²/den a obec může tuto sazbu zvýšit až na desetinásobek v případě prodejních a reklamních zařízení, lunaparků a dalších akcí. Obec má právo stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou. Dle Pelce (2011) poplatek za užívání veřejného prostranství plní z části fiskální funkci, ale převážně funkci regulační, kdy se obce snaží zabezpečit zájem svůj a svých občanů. Dochází k záboru veřejného prostranství a daná osoba získává jistý prospěch.

Poplatek ze vstupného

Předmětem poplatku je vstupné snížené o DPH, pokud je ceně vstupného zahrnuta, na kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní akce. Subjektem poplatku jsou fyzické nebo právnické osoby pořádající akci. Sazba poplatku činí maximálně 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného. Obec se může dohodnout s poplatníkem na paušální částce poplatku. Pelc (2011) uvádí, že primární úloha tohoto poplatku je fiskální. Ovšem vyskytuje se zde i regulační účel, jelikož obec může některé akce či subjekty osvobodit od poplatku nebo je zatížit různě vysokými poplatky.

Poplatek z ubytovací kapacity

Výběr poplatku se vztahuje k zařízením určeným pro přechodné ubytování za úplatu. Poplatníkem i plátcem tohoto poplatku je ubytovatel, který přechodné ubytování poskytl. Stejně jako u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt musí ubytovatel vést evidenci. Poplatek se nevztahuje na zařízení sloužící pro přechodné ubytování žáků a studentů, na zdravotnická a lázeňská zařízení (nesmí se jednat o hotelová zařízení), na zařízení sloužící pro charitativní a sociální účely. Sazba poplatku činí až 6 Kč za každé využití lůžko na den. Obec se může dohodnout s ubytovatelem na stanovení poplatku roční paušální částkou. Funkce poplatku je převážně fiskální. Stejně jako u poplatku za lázeňský a rekreační pobyt se obce snaží jistým způsobem kompenzovat vzniklé náklady související s přechodným ubytováním.

Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

Poplatek se vztahuje na fyzické nebo právnické osoby, kterým byl povolen vjezd do vybraných míst, kam je jinak vjezd dopravní značkou zakázán. Vyskytují se však jisté výjimky osob, na které se poplatek nevztahuje, například na fyzické osoby s trvalým pobytem v dané oblasti, na vlastníky nemovitosti v dané oblasti, na osoby využívající nemovitost v dané oblasti k podnikání. Sazba poplatku činí až 200 Kč za i započatý den, po dohodě obce s poplatníkem lze stanovit poplatek paušální částkou. Bakeš (2009) zmiňuje jako převažující funkci tohoto poplatku regulační, kdy se obce snaží omezit pohyb motorových vozidel v určitých částech obce, zejména v historických.

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Poplatníky tohoto poplatku jsou fyzické osoby s trvalým pobytem v dané obci, cizinci s trvalým nebo přechodným pobytem delším než 90 dnů, osoby s udělenou mezinárodní ochranou a fyzické osoby vlastníci v dané obci rekreační objekt, byt nebo rodinný dům, ve kterém nemají trvalý pobyt. Osvobozené od poplatku jsou děti do věků tří let umístěné v dětském domově nebo jiném zařízení, osoby umístěné v domově pro seniory nebo v domově pro osoby se zdravotním postižením. Sazba poplatku se skládá ze dvou částí. Jedna část je fixní a činí až 250 Kč/osoba/rok. Druhá část vychází ze skutečných nákladů obce za předchozí rok a činí maximálně 750 Kč/osoba/rok. Druhá část poplatku tedy může občany motivovat k většímu třídění odpadu a tím snižovat objem netříděného odpadu. Podle Pelce (2011) je účel poplatku výhradně fiskální. Obci jde o získání prostředků k částečné kompenzaci nákladů, které vzniknou provozem tohoto systému.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Poplatník je fyzická osoba vlastníci stavební pozemek a tento poplatek náleží obci, kde se daný stavební pozemek nachází. Sazba poplatku není stanovena konkrétně, jako tomu bylo u předchozích poplatků. Zákon pouze stanovuje, že sazba poplatku nesmí přesáhnout rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na vodovod nebo kanalizaci a ceny stavebního pozemku s možností připojení. Obec v obecně závazné vyhlášce stanoví výši sazby poplatku na 1 m² zhodnoceného stavebního pozemku. Poplatek plní hlavně fiskální funkci. Obec vynaložila finanční prostředky na výstavbu vodovodu nebo kanalizace a zavedením poplatku se snaží o získání části těchto prostředků zpět.

2.3 Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí patří do přímých daní, konkrétně do majetkových daní, kterou se každý rok zdaňuje nemovitý majetek. Je upravena zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. Daň z nemovitých věcí se člení na daň z pozemků a na daň ze staveb a jednotek. Zákon stanoví předmět daně, poplatníky, osvobození, základ daně, sazby daně, zdaňovací období, daňové přiznání, splatnost daně a jiné.

Daň z pozemků se vztahuje na pozemky na území ČR evidované v katastru nemovitostí, ale z širokého předmětu daně jsou vyloučeny například pozemky určené na obranu ČR, vybrané lesní pozemky, vodní plochy (výjimku tvoří rybníky pro intenzivní a průmyslový chov ryb). Zákon vymezuje i řadu osvobození týkající se subjektu (stát, obec) nebo účelu (zdravotnická zařízení, školské zařízení, úprava odpadů, třídění a sběr odpadů). Poplatníkem může být vlastník, nájemce nebo pachtýř, uživatel a další osoby (podílový fond, svěřenecký fond, státní organizace). Základ daně u pozemků orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů je cena půdy stanovená na 1 m² vyhláškou Ministerstva zemědělství ČR vynásobená skutečnou výměrou pozemku v m². Základ daně u pozemků hospodářských lesů a rybníků s intenzivním a průmyslovým chovem ryb je cena pozemku zjištěná podle platných cenových přepisů k 1. lednu zdaňovacího období nebo se základ daně stanoví jako součin skutečné výměry v m² a 3,80 Kč/m². Základ daně u ostatních pozemků je skutečná výměra v m² k 1. lednu zdaňovacího období.

Předmětem daně ze staveb a jednotek jsou dokončené nebo užívané stavby a jednotky na území ČR, výjimkou je stavba, která obsahuje zdanitelné jednotky. Poplatníci daně a osvobození od daně jsou shodné jako u daně z pozemků zmíněné výše. Základem daně u staveb je výměra zastavěné plochy v m² k 1. lednu zdaňovacího období a u jednotek upravená podlahová plocha také k 1. lednu zdaňovacího období. Upravená podlahová plocha se zjistí jako součin výměry podlahové plochy v m² a koeficientu 1,22 nebo 1,20.

Tabulka 3: Sazby daně z pozemků

Pozemky	Sazba
Orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad	0,75 %
Trvalé travní porosty,	0,25 %
Hospodářské lesy, rybníky s chovem ryb	0,25 %
Zpevněné plochy pro podnikání – zemědělská prvovýroba, lesní a vodní hospodářství	1 Kč
Zpevněné plochy pro podnikání – průmysl, stavebnictví, doprava atd.	5 Kč
Stavební pozemek	2 Kč
Zastavěné plochy a nádvoří, ostatní plochy	0,20 Kč

Zdroj: Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí

Tabulka 4: Sazby daně ze staveb a jednotek

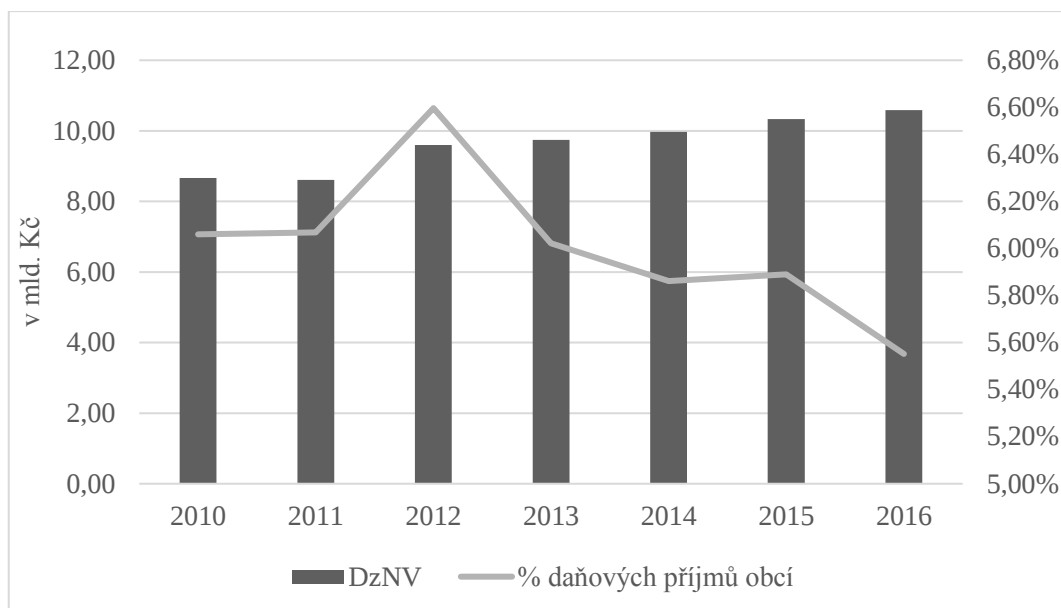
Stavby a jednotky	Sazba	Další podlaží
Budova obytného domu, jednotka pro bydlení (byt)	2 Kč	0,75 Kč
Příslušenství k budově obytného domu nad 16 m ²	2 Kč	0,75 Kč
Budova pro rodinnou rekreaci	6 Kč	0,75 Kč
Budova plnící doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci	2 Kč	0,75 Kč
Oddělená garáž	8 Kč	0,75 Kč
Stavba/jednotka pro podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním a vodním hospodářství	2 Kč	-
Stavba/jednotka pro podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě atd.	10 Kč	-
Stavba/jednotka pro ostatní druhy podnikání	10 Kč	-
Ostatní zdanitelné stavby	6 Kč	-
Ostatní zdanitelné jednotky	2 Kč	-

Zdroj: Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí

Výnos daně z nemovitých věcí plyne do obecního rozpočtu, na jejímž území se nemovitá věc nachází, přestože ji spravuje místně příslušný finanční úřad místo obce. Dle Sedmihradské (2015) je výhodou, že obce nenesou administrativní náklady spojené právě se správou této daně, ovšem finanční úřady mají povinnost zachovat mlčenlivost, tudíž neposkytují všechny informace, ale pouze některé souhrnné informace.

Z grafu č. 3 lze vidět, že výnos z daně z nemovitých věcí je stabilní a pohybující se okolo 8 mld. Kč až 10 mld. Kč. V roce 2013 došlo k poklesu podílu na celkových daňových příjmech obcí z 6,6 % na 6 %. Důvodem byla novela zákona o rozpočtovém určení daní, která nabyla účinnosti k 1. lednu 2013 a vedla ke zvýšení objemu sdílených daní.

Graf 3: Vývoj výnosu z daně z nemovitých věcí v ČR v letech 2010–2016
(v mld. Kč a % daňových příjmů obcí)

Zdroj: MONITOR, vlastní zpracování

Obce mají možnost výši této daně a tím pádem i výši svých výnosů z této daně ovlivnit uplatněním koeficientů nebo rozhodnout o osvobození. Tyto pravomoci obce uplatňují prostřednictvím obecně závazných vyhlášek. Obce mohou zavést až tři druhy koeficientů nebo stanovit až tři druhy dodatečných osvobození.

Jestliže se obec rozhodne využít některou z výše zmíněných pravomocí, musí dle § 16a zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí obecně závazná vyhláška nabytí platnosti nejpozději do 1. října předchozího zdaňovacího období a účinnosti nejpozději do 1. ledna následujícího zdaňovacího období. Navíc povinností obce je zaslat obecně závaznou vyhlášku správci daně nejpozději do pěti dnů ode dne nabytí platnosti.

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí upravuje tři druhy koeficientů. Tyto koeficienty obce mohou využít u vybraných druhů nemovitých věcí a zvyšují nebo upravují sazbu daně.

- Korekční koeficient neboli koeficient přiřazený jednotlivým obcím podle počtu obyvatel z posledního sčítání lidu se používá pro úpravu sazby daně vybraných staveb (obytný dům, jednotka pro bydlení a ostatní jednotka) a stavebních pozemků. Obce mohou tento koeficient zvýšit o jednu kategorii nebo snížit až o tři kategorie. Koeficienty lze stanovit různě pro jednotlivé části obce.

- Koeficientem 1,5 lze zvýšit sazbu daně u budov pro rekreaci, garáží, staveb a jednotek k podnikání. Tento koeficient se stanovuje pro celou obec, která také rozhodne, na jaké typy staveb a jednotek se bude vztahovat.
- Místní koeficient zvyšuje sazbu daně a má hodnotu 2, 3, 4 nebo 5. Je možné stanovit jednu hodnotu pro všechny druhy nemovitých věcí na území dané obce, výjimku tvoří zemědělské pozemky (orná půda, vinice, chmelnice, zahrada, ovocný sad a trvalý travní porost) (Sedmihradská, 2015).

Tabulka 5: Korekční koeficient

KK	Snížení			Zvýšení	Počet obyvatel
1,0	-	-	-	1,4	1 000
1,4	1,0	-	-	1,6	1 001 – 6 000
1,6	1,0	1,4	-	2,0	6 001 – 10 000
2,0	1,0	1,4	1,6	2,5	10 001 – 25 000
2,5	1,4	1,6	2,0	3,5	25 001 – 50 000
3,5	1,6	2,0	2,5	4,5	nad 50 000, ve statutárních městech, ve Františkových lázních, Luhačovicích, Mariánských lázních a Poděbradech
4,5	2,0	2,5	3,5	5,0	Praha

Zdroj: Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí

Statutární města jsou Brno, České Budějovice, Havířov, Hradec Králové, Karlovy Vary, Liberec, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Ústí nad Labem, Zlín, Jihlava, Kladno, Most, Karviná, Mladá Boleslav, Teplice, Děčín, Frýdek-Místek, Chomutov, Přerov, Prostějov, Jablonec nad Nisou.

Tabulka 6: Počet obcí využívající místní koeficient k 1. 1. 2018

Výše MK	Obce
2	508
3	70
4	14
5	17
Celkem	609

Zdroj: Sedmihradská (2018), vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky lze vidět, že necelých 10 % obcí v ČR uplatňuje místní koeficient. Sedmihradská (2015) uvádí, že počet obcí využívající místní koeficient se od roku 2010 každoročně zvyšuje. Nejvyšší nárůst obcí s místním koeficientem proběhl v letech 2012 a 2013. V roce 2012 zavedlo místní koeficient čtyři sta čtyři obcí, což bylo o sto pět obcí více než v předchozím roce. V roce 2013 pak dalších devadesát obcí zavedlo místní koeficient. V následujících letech počet obcí s místním koeficientem dále rostl, ale již ne o tolik.

Obce mohou obecně závaznou vyhláškou rozhodovat i o osvobození od zdanění vybraných nemovitých věcí. Obecně závaznou vyhláškou obec může:

- stanovit osvobození zemědělských pozemků s výjimkou zahrad, ovšem může uvést výčet pozemků, na které se toto osvobození nevztahuje, ale musí se nacházet v zastavěném území obce nebo v zastavitelné ploše obce,
- osvobodit zcela nebo částečně nemovité věci v případě živelních pohrom až na dobu 5 let a toto osvobození lze stanovit i zpětně za již uplynulé zdaňovací období,
- zcela nebo částečně osvobodit pozemky a zdanitelné stavby ve vládou schválené průmyslové zóně spojené s příslibem investiční pobídky, a to nejdéle na 5 let (Veselý, Škrobáková, 2015).

3 Transparentnost

Pojem transparentnost lze chápat jako průhlednost, zřetelnost, přehlednost. Bachmann (2012) nalézá pod pojmem transparentnost též otevřenost, schopnost komunikace a odpovědnost. Kromě průhledného hospodaření je transparentnosti dosahováno i tím, že ostatní mají možnost vidět nejen vykonávané činnosti, ale i jejich kvalitu. Transparentnost lze také považovat za aktivitu, která přesahuje minimální zákonné požadavky.

Transparentnost veřejných rozpočtů bývá potom nejčastěji definována jako úplné, včasné a systematické zveřejňování rozpočtových informací (Sedmihradská aj., 2012). Důraz by měl být kladen nejen na zveřejňování informací o hospodaření, zveřejňování rozpočtových dokumentů, ale i na skutečné zpřístupnění těchto informací a dokumentů veřejnosti. To však vyžaduje aktivní úsilí zástupců obce (Ramkumar, Shapiro, 2011). Včasnost a srozumitelnost je zásadní pro transparentní rozpočet. Nestačí pouze vědět, kolik prostředků bylo vynaloženo a na co, ale také kdo, jak a proč rozhodl o takovém použití veřejných prostředků (Ježková aj., 2017).

Mezi přínosy fiskální transparentnosti lze řadit snižování informační asymetrie, princip dobrého rozpočtování, zmenšování prostoru pro korupci, možné zvýšení důvěryhodnosti, umožnění veřejnosti zapojit se do rozpočtového procesu (Popelářová, 2012). Dle Ochrany (2007) může transparentnost snížit možnost nesprávného výkonu kompetencí a je základním prostředkem k ochraně individuálních práv subjektů dotčených různými rozhodnutími.

V určitých případech může docházet také k tomu, že transparentnost bude vnímána jako škodlivá. Zahlcování informacemi, nemusí být vždy přínosem. Etzioni (2010) uvádí, že transparentnost může být také považována pouze za určitou formu regulace, zvláště pokud je požadována zákony, případně jinými předpisy. Za daných okolností je tedy vynutitelná. Zároveň však upozorňuje na to, že pokud transparentnost nebude ošetřena zákony či jinými právními normami, může docházet k tomu, že zveřejňované informace nebudou dost transparentní a nebudou plnit svůj účel.

3.1 Hodnocení a měření transparentnosti

Tématem měření a hodnocení transparentnosti se zabývá řada nadnárodních i národních organizací. Nadnárodní organizace, které se zabývají transparentností jsou Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD), Mezinárodní měnový fond (IMF) a nevládní organizace International Budget Partnership (IBP). Tyto organizace se zaměřují převážně na transparentnost rozpočtů na centrální úrovni. K významným národním organizacím lze řadit nevládní neziskovou organizaci Transparency International – Česká republika a organizaci Oživení.

Nadnárodní organizace

Podle OECD (2002) je transparentnost klíčová pro řádnou správu veřejných financí. Na základě toho zformulovala zásady dobré praxe rozpočtové transparentnosti, které se primárně vztahují na státní rozpočet a vycházejí ze zkušeností členských států OECD. OECD (2012) tyto zásady člení do tří skupin: rozpočtové dokumenty, zvláštní údaje a integrita, kontrola a odpovědnost. Zásady mají sloužit jako inspirace pro jednotlivé státy ke zvyšování transparentnosti veřejných financí.

Mezinárodní měnový fond vytvořil Kodex dobré praxe fiskální transparentnosti obsahující zásady a postupy. Tyto zásady a postupy jsou rozděleny do čtyř skupin: vyjasnění úloh a odpovědností, dostupnost informací pro veřejnost, otevřenost rozpočtového procesu (včetně výkaznictví) a prověření pravdivosti údajů (MF ČR, 2004).

International Budget Partnership se zaměřuje spíše na výzkum a hodnocení transparentnosti než na definování zásad a postupů. V tom se liší od OECD a Mezinárodního měnového fondu. Sedmihradská aj. (2012) uvádějí, že první mezinárodní dotazníkový průzkum fiskální transparentnosti byl proveden v letech 2003-2004 a bylo do něj zapojeno 36 zemí, včetně České republiky. Za nejrozsáhlejší mezinárodní průzkum fiskální transparentnosti Sedmihradská (2015) považuje Open Budget Survey, který na základě rozsáhlého dotazníku hodnotí přístup veřejnosti k rozpočtovým informacím. Hodnocení možnosti účasti veřejnosti na rozpočtovém procesu je postupně přidáváno do dotazníku. Na základě tohoto dotazníku je od roku 2006 každé dva roky vytvářen Index otevřeného rozpočtu. International Budget Partnership se však zabývá i hodnocením fiskální transparentnosti na lokální úrovni. Průzkum byl proveden ve 33 městech Chorvatska a vznikl tak Index otevřeného rozpočtu měst.

Hodnoceny byly hlavní rozpočtové dokumenty, ale také kvalita i kvantita veřejně dostupných informací, v nich obsažených. Dále byla hodnocena otevřenost rozpočtového procesu obecně a otevřenost vůči veřejnosti. Data byla získávána prostřednictvím internetu nebo žádosti (Broniák aj., 2012). Vybrané otázky z provedeného průzkumu jsou uvedeny v příloze č. 3.

Národní organizace

Transparency International – Česká republika (TIC) za podpory Nadace Open Society Fund Praha uskutečnila v roce 2008 projekt Transparentnost komunálních rozpočtů. Projekt se zaměřoval na veřejné rozpočty obcí a měl za cíl získat informace o rozpočtovém procesu obcí a také zapojování veřejnosti do tohoto procesu. Císařová a Pavel (2008) uvádějí, že TIC se zaměřila na dva hlavní okruhy informací: (1) informace týkající se rozpočtování a (2) informace ohledně otevřenosti a komunikace s občany.

- Rozpočtování zahrnovalo: směrnice pro vytváření rozpočtu, rozpočtový výhled, způsob přezkumu hospodaření, přidělování dotací soukromým subjektům, způsob vyhodnocování tzv. kritérií 3E – účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti rozpočtování.
- Otevřenost a komunikace s občany obsahovaly: zveřejňování rozpočtů a dokumentů souvisejících s přípravou, schvalováním a plněním rozpočtů, uplatňovaný způsob zveřejnění návrhu rozpočtu, zveřejňování přezkumů hospodaření, zápisů z finančního a kontrolního výboru, zveřejňování seznamu příjemců dotací.

Průzkum byl prováděn prostřednictvím žádosti o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a dodatečné informace byly opatřeny telefonicky. Veškerá poskytnutá data byla ověřována na webových stránkách obcí. V rámci projektu bylo osloveno celkem 39 obcí, přičemž TIC obdržela odpověď od 37 obcí. Nutno podotknout, že ve většině případů přišly odpovědi až po termínu stanoveném zákonem. Mnoho odpovědí pak záměrně či z nepozornosti zpracovatele neuvádí všechny požadované informace (Císařová a Pavel, 2008). Vybrané otázky z uskutečněného projektu jsou obsaženy v příloze č. 4.

Další národní organizací, která vypracovala projekt týkající se transparentnosti je organizace Oživení. Ta za podpory nadace Open Society Fund Praha a Velvyslanectví

USA v ČR realizovala projekt Hodnocení transparentnosti krajů 2016. Tento projekt navazoval, na již uskutečněný projekt organizace Oživení z roku 2012. Cílem projektu bylo zvýšit transparentnost v těchto deseti oblastech: přístup k informacím, veřejné zakázky, hospodaření s majetkem a smlouvy, krajské firmy a organizace, rozpočet, dotace, etika a střet zájmů, transparentnost rozhodování, mediální politika a územní plánování (Hodnocení krajů, 2016). Každá oblast zahrnovala několik otázek, kterým byly přiděleny různé váhy. Po vyhodnocení byla jednotlivým krajům poskytnuta různá doporučení. Hodnocení nabízí celkový pohled, ale i srovnání krajů na základě jednotlivých oblastí. Vybrané otázky z tohoto projektu lze nalézt v příloze č. 5.

3.2 Zajištění transparentnosti

Transparentnost může být výsledkem vlastní iniciativy obcí, ale také může vycházet z právních norem. Pokud se obce rozhodnou poskytovat informace nad rámec těchto norem lze to považovat za snahu zprůhlednit hospodaření a veškeré prováděné činnosti veřejnosti. Díky zveřejňování informací a dokumentů je možné, aby byla činnost obce kontrolována ze strany veřejnosti.

Zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím je zajišťován přístup občanům k informacím. Na základě tohoto zákona musí obce odpovédět na veškeré dotazy občanů. Samozřejmě zákon uvádí i výjimky, kdy odpovédět nelze. Například se jedná o informace obsahující osobní údaje, obchodní tajemství nebo informace podléhající utajení (Císařová a Pavel, 2008). Informace jsou poskytovány zveřejněním nebo na základě žádosti.

Podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím mají obce povinnost zveřejnit výroční zprávu o své činnosti právě v oblasti poskytování informací. Lhůta pro zveřejnění výroční zprávy za předchozí rok je dána do 1. března. Obsahem výroční zprávy jsou: (1) počet podaných žádostí o informace a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti, (2) počet podaných odvolání proti rozhodnutí, (3) opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí obce o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které obec vynaložila v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení, (4) výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence, (5) počet

stížností podaných podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení.

Vyhláška č. 442/2006 Sb. stanovuje strukturu informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup. Za povinný subjekt je považována mimo jiné obec. Tato struktura je obsažena v příloze 2.

Sedmihradská (2015) uvádí, že možnost zapojení veřejnosti do rozpočtového procesu má význam ve všech jeho fázích a jedná se o prostředek, kterým lze snižovat nedůvěru veřejnosti ve veřejnou správu a zvyšovat informovanost občanů o činnostech obce. Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích se mohou občané zapojit do rozpočtového procesu tím, že mají možnost vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k návrhu závěrečného účtu obce. Učinit tak mohou ústně na zasedání zastupitelstvu obce nebo písemně ve stanovené lhůtě. Dle Císařové (2008) některé obce uvádějí, že občané tyto možnosti téměř nevyužívají nebo je jejich zájem velmi nízký, což může být způsobeno povahou zveřejňovaných dokumentů.

Mezi problémy týkající se transparentnosti lze zařadit neúplnost, nepřehlednost zveřejňovaných informací a v neposlední řadě nedostatek času k prostudování podkladů. To může mít za následek nemožnost občanů vložit se do rozhodování (Ježková aj., 2017). Dle Císařové a Pavla (2008) je třeba v rámci zlepšení transparentnosti poskytovat dostatečné množství informací a zpracovat rozpočtové dokumenty do podoby, která by byla srozumitelná a lépe pochopitelná i pro tzv. laickou veřejnost. Jedině tak může dojít k většímu zapojení veřejnosti do rozpočtového procesu.

V současné době se lze často setkat s pojmem rozklikávací rozpočet. Tento pojem použil poprvé Aleš Michl v roce 2010, jehož snahou bylo zpřehlednit informace o hospodaření obcí, krajů, státu a dalších institucí. Základem je možnost proklikat se od souhrnných částek k detailům, v některých případech dokonce i na úroveň faktur. Je důležité si však uvědomit, že rozklikávací rozpočty samy o sobě transparentnost nezajistí (Sedmihradská, 2017). Dle Ježkové aj. (2017) nelze v žádném případě rozklikávací rozpočet považovat za synonymum rozpočtové transparentnosti. Během uplynulých let se však díky rozklikávacím rozpočtům rozhodně zvětšila dostupnost informací o hospodaření veřejné správy.

Ke zvýšení transparentnosti lze přispět případně i zřízením transparentního účtu. Jedná se o klasický běžný účet, který je ovšem zprůhledněn široké veřejnosti a je možné sledovat veškeré pohyby na účtu pouze prostřednictvím internetu. Tuto možnost však prozatím nevyužívá mnoho obcí (Česká televize, 2014).

3.2.1 Zákonné povinnosti zveřejnění

Dokumenty vážící se k rozpočtovému procesu musí obce povinně zveřejňovat. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech uvádí konkrétní podmínky, co se zveřejňování týče a dále vymezuje i sankce za porušení povinnosti zveřejnění.

Na základě novely zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů s účinností od 21. 2. 2017 se mění povinnost obcí zveřejňovat vybrané dokumenty. Před touto novelou měly obce povinnost zveřejňovat pouze návrh rozpočtu a návrh závěrečného účtu. Touto novelou se ale značně rozšířil okruh povinně zveřejňovaných dokumentů, jak zobrazuje tabulka č. 7.

Tabulka 7: Povinně zveřejňované dokumenty

	Návrh rozpočtu	Schválený rozpočet	Návrh SVR	Schválený SVR	RP	RO	Návrh ZÚ	Schválený ZÚ
Obec	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Zdroj: Matej (2017), vlastní zpracování

Poznámka: šedě zvýrazněné platilo před novelou zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů s účinností od 21. 1. 2017. SVR – střednědobý výhled rozpočtu, RP – rozpočtové provizorium, RO – rozpočtová opatření, ZÚ – závěrečný účet.

Rozpočet

Rozpočet, ale i návrh rozpočtu musí obce povinně zveřejňovat na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Návrh rozpočtu musí obec zveřejnit na internetových stránkách a na úřední desce nejméně 15 dnů před dnem zahájení jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce. Návrh rozpočtu musí být zveřejněn do doby schválení rozpočtu. Schválený rozpočet obec zveřejní do 30 dnů ode dne jeho schválení na internetových stránkách a dále na úřední desce oznámí, kde ho lze nalézt v elektronické podobě a kde je možné nahlédnout do listinné podoby. Je kladen

požadavek na zveřejnění schváleného rozpočtu do doby schválení rozpočtu na následující rok. Pokud obec nezveřejní návrh rozpočtu nebo rozpočet, dopouští se přestupku, za který lze uložit pokutu do výše 1 000 000 Kč.

Povinnost zveřejnit schválený rozpočet, ale i jeho pozdější změny lze nalézt i ve vyhlášce č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Střednědobý výhled rozpočtu

Obce mají povinnost návrh střednědobého výhledu rozpočtu zveřejnit na úřední desce a na internetových stránkách alespoň 15 dnů přede dnem zahájení jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce. Návrh střednědobého výhledu rozpočtu musí být zveřejněn alespoň do doby jeho schválení. Po schválení střednědobého výhledu rozpočtu má obec povinnost jej zveřejnit na internetových stránkách ve lhůtě do 30 dnů a současně na úřední desce uveďte, kde se nachází v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do listinné podoby. Zveřejnění schváleného střednědobého výhledu rozpočtu trvá do doby schválení střednědobého výhledu rozpočtu na následující kalendářní rok. Pokud obec nezpracuje nebo nezveřejní střednědobý výhled rozpočtu nebo nezveřejní návrh střednědobého výhledu dopouští se přestupku dle § 22a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Za takový přestupek obci hrozí pokuta do výše 1 000 000 Kč.

Rozpočtové provizorium

Schválená pravidla rozpočtového provizoria musí být zveřejněna do 30 dnů ode dne schválení na internetových stránkách a na úřední desce se uveďte, kde jsou uveřejněna v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do jejich listinné podoby. Zveřejnění trvá do doby zveřejnění schváleného rozpočtu. Zveřejňování těchto informací je právem vynutitelné, jelikož § 22a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů hovoří o přestupku v případě nezveřejnění schválených pravidel rozpočtového provizoria. Výše pokuty pak může činit až 1 000 000 Kč. Schneebergerová a Mesršmíd (2017) upozorňují na nemožnost sankcionovat obce za nezveřejnění návrhu pravidel rozpočtového provizoria. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, konkrétně § 22a odst. 2 písm. d) sice uvádí jako přestupek nezveřejnění návrhu pravidel rozpočtového provizoria, avšak zákon neobsahuje povinnost ho zveřejňovat.

Rozpočtová opatření

Schválené rozpočtové opatření musí být zveřejněno do 30 dnů ode dne schválení na internetových stránkách obce a na úřední desce se uvede, kde je uveřejněno v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do listinné podoby. Povinnost uveřejnění trvá po dobu zveřejnění rozpočtu, ke kterému se rozpočtové opatření vztahuje. Nezveřejněním schváleného rozpočtového opatření se obec dopouští přestupku podle § 22a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů s pokutou až do výše 1 000 000 Kč. Schneebergerová a Mesršmíd (2017) upozorňují na nemožnost sankcionovat obce za nezveřejnění návrhu rozpočtového opatření. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, konkrétně § 22a odst. 2 písm. d) sice uvádí jako přestupek nezveřejnění návrhu rozpočtového opatření, avšak zákon neobsahuje povinnost ho zveřejňovat.

Závěrečný účet

Návrh závěrečného účtu musí obce zveřejnit alespoň 15 dnů před dnem zahájení jeho projednávání na zastupitelstvu obce. Tento návrh je zveřejněn do doby schválení závěrečného účtu na internetových stránkách a na úřední desce alespoň v užším rozsahu. Následně schválený závěrečný účet musí být zveřejněn do 30 dnů ode dne schválení na internetových stránkách a na úřední desce se uvede, kde je uveřejněn v elektronické podobě a kde je možno do něj nahlédnout v listinné podobě. Zveřejnění trvá do doby schválení závěrečného účtu na další rok. Obci, která nezveřejní návrh nebo schválený závěrečný účet, hrozí pokuta do výše 1 000 000 Kč, jelikož se jedná o přestupek dle §22a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

4 Hodnocení transparentnosti místních daní a městských rozpočtů

Pro hodnocení transparentnosti městských rozpočtů bylo vycházeno z průzkumu uskutečněného IBP, který se zaměřoval na fiskální transparentnost na lokální úrovni v Chorvatsku. Dále bylo vycházeno z projektů organizací TIC a Oživení, přičemž TIC se zaměřovala na transparentnost komunálních rozpočtů, kdy hodnotila několik desítek obcí České republiky a Oživení hodnotila transparentnost na úrovni krajů v České republice.

Stanovená kritéria hodnotí vybraná města a městyse a jsou zaměřena na povinně poskytované informace, způsob a formu jejich poskytování, zpřístupnění a na informace týkající se místního poplatku ze psů. Místní poplatek ze psů byl vybrán, jelikož všechna zkoumaná města a městyse ho uplatňují. Z původního návrhu na zkoumání místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů dle zákona č. 565/ 1990 Sb., o místních poplatcích bylo ustoupeno, jelikož bylo zjištěno, že není uplatňován ve 30 % zkoumaných městech a městsech. Další kritéria se týkají uplatňování osvobození a koeficientu či koeficientů u daně z nemovitých věcí. Do průzkumu byla zařazena i kritéria týkající se zveřejňování výročních zpráv, rozpočtů a dalších rozpočtových dokumentů (střednědobý výhled rozpočtu, rozpočtová opatření, závěrečné účty). U rozpočtu bylo navíc předmětem hodnocení způsob a forma zveřejňování. Zkoumáno bylo i využívání transparentního účtu. Celkem bylo zvoleno 24 kritérií a jejich konkrétní podoba je uvedena v kapitole 4.2 a v příloze č. 6.

4.1 Města a městyse

Pro zhodnocení transparentnosti bylo zvoleno celkem čtyřicet měst a městysů ze Středočeského kraje. Do hodnocení bylo zahrnuto vždy deset měst a městysů ze čtyř okresů, a to okresů Beroun, Příbram, Kladno a Praha – západ. V okrese Beroun průzkum pracuje s městy Beroun, Hořovice, Hostomice, Králův Dvůr, Zdice, Žebrák a městy Cerhovice, Karlštejn, Komárov a Liteň. V okrese Příbram byla vybrána města Březnice, Dobříš, Krásná Hora nad Vltavou, Nový Knín, Příbram, Rožmitál pod Třemšínem, Sedlčany, Sedlec-Prčice a městyse Jince a Vysoký Chlumec. Okres Kladno zahrnuje města Buštěhrad, Kladno, Libušín, Slaný, Smečno, Stochov, Unhošť, Velvary a městyse Vraný a Zlonice. Z okresu Praha-západ byla hodnocena města Černošice, Dobřichovice, Hostivice, Jesenice, Jílové u Prahy, Mníšek pod Brdy, Roztoky, Rudná, Řevnice a jeden

městys Davle. Města jsou zastoupena 77,5 % a městyse 22,5 % k celkovému počtu. Tabulka č. 8 zobrazuje konkrétní zvolená města a městyse.

Tabulka 8: Města a městyse seřazené dle okresů

Beroun	Příbram	Kladno	Praha-západ
Beroun	Březnice	Buštěhrad	Černošice
Cerhovice	Dobříš	Kladno	Davle
Hořovice	Jince	Libušín	Dobřichovice
Hostomice	Krásná Hora nad Vltavou	Slaný	Hostivice
Karlštejn	Nový Knín	Smečno	Jesenice
Komárov	Příbram	Stochov	Jílové u Prahy
Králův Dvůr	Rožmitál pod Třemšínem	Unhošť	Mnišek pod Brdy
Liteň	Sedlčany	Velvary	Roztoky
Zdice	Sedlec-Prčice	Vraný	Rudná
Žebrák	Vysoký Chlumec	Zlonice	Řevnice

Podle Českého statistického úřadu (2017) činí rozloha celého Středočeského kraje 10 929 km² a jeho území se člení na 12 okresů. Z vybraných okresů pro průzkum největší rozlohu zaujímá okres Příbram (1 563 km²). Druhým největším okresem je Kladno (720 km²) a následně Beroun (704 km²). Okres Praha – západ (580 km²) je nejmenší z okresů. Tyto okresy zaujímají 32,6 % rozlohy Středočeského kraje. Z toho okres Příbram 14,3 %, okres Kladno 6,6 %, okres Beroun 6,4 % a okres Praha-západ 5,3 %. Podrobná mapa Středočeského kraje je vyobrazena na obrázku č. 2.

Obrázek 2: Mapa Středočeského kraje

Města a městysy ve Středočeském kraji Towns and market towns in the Středočeský Region

(1. 1. 2017 / As at 1 January 2017)

Zdroj: Města a městysy ve Středočeském kraji. Český statistický úřad [online]. 1. 1. 2017 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/mesta_a_mestysy_ve_stredoceskem_kraji_k_31_12

Počet obyvatel ve Středočeském kraji je zhruba 1,35 milionu. Na základě počtu obyvatel, rozlohy, ale i počtu obcí se jedná o největší kraj v ČR. Celkový počet obyvatel v okresech je následující: Beroun 92 353, Příbram 114 403, Kladno 164 051 a Praha-západ 142 910. Tyto okresy zaujímají 38,1 % k celkovému počtu obyvatel kraje. Z toho okres Beroun 6,8 %, okres Příbram 8,5 %, okres Kladno 12,2 % a okres Praha-západ 10,6 %. Pořadí okresů dle počtu obyvatel se liší od pořadí dle rozlohy. Nejvíce obyvatel žije v okrese Kladno, kde hustota zalidnění činí 227,8 obyvatel na km². Druhým největším okresem dle počtu obyvatel je Praha-západ s hustotou 246,4 obyvatel na km². Dalším okresem je Příbram, kde hustota dosahuje 73,2 obyvatel na km² a nejméně obyvatel žije v okrese Beroun s hustotou 131,2 obyvatel na km². Ovšem jak lze vidět dle hustoty obyvatel je pořadí okresů následující: Praha-západ, Kladno, Beroun a Příbram.

Vybraná města a městysy okresu Beroun zaujímají 52,4 % na celkovém počtu obyvatel okresu, okres Příbram 57,8 %, v okrese Kladno pak 66,4 % a okres Praha-západ 39,5 % celkového počtu obyvatel okresu. Počet obyvatel měst a městysů obsahuje příloha č. 7.

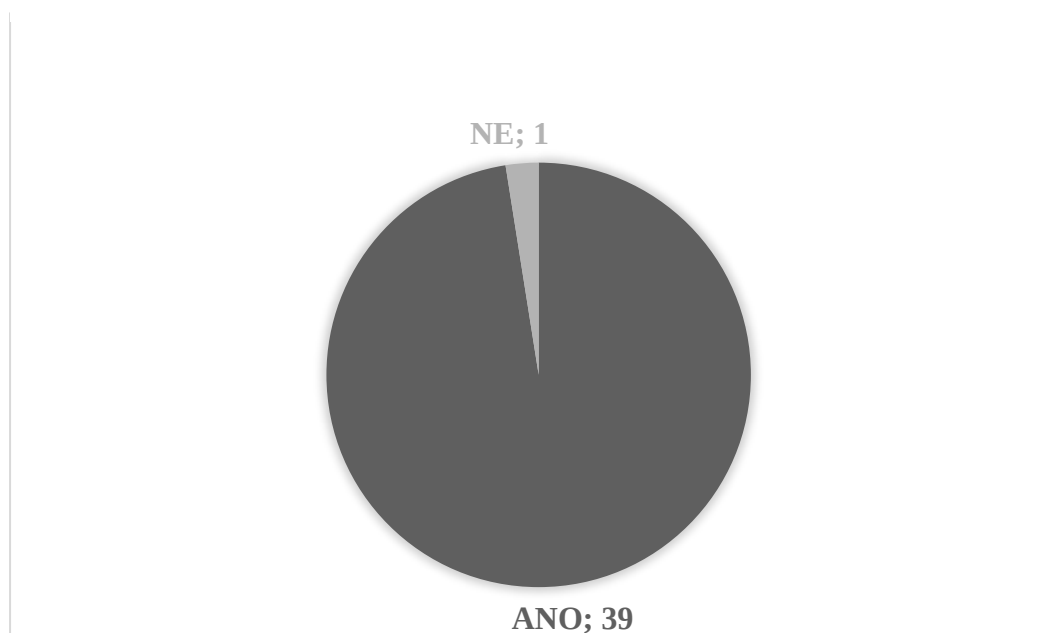
4.2 Průzkum ve vybraných městech a městysích

Průzkum zabývající se hodnocením transparentnosti se uskutečnil v dubnu 2018. Byly brány v úvahu pouze internetové stránky obcí (ze sekce povinně zveřejňovaných informací, z elektronické úřední desky nebo konkrétních složek obsahující daná data). Informace nebyly získávány ze zápisů zastupitelstva, z usnesení, ze zpravodajů a dalších obdobných dokumentů.

Analýza kritérií

1. Obsahuje internetová stránka města/městyse sekci povinně zveřejňované informace dle zákona č. 106/1999 Sb.?

Graf 4: Povinně zveřejňované informace

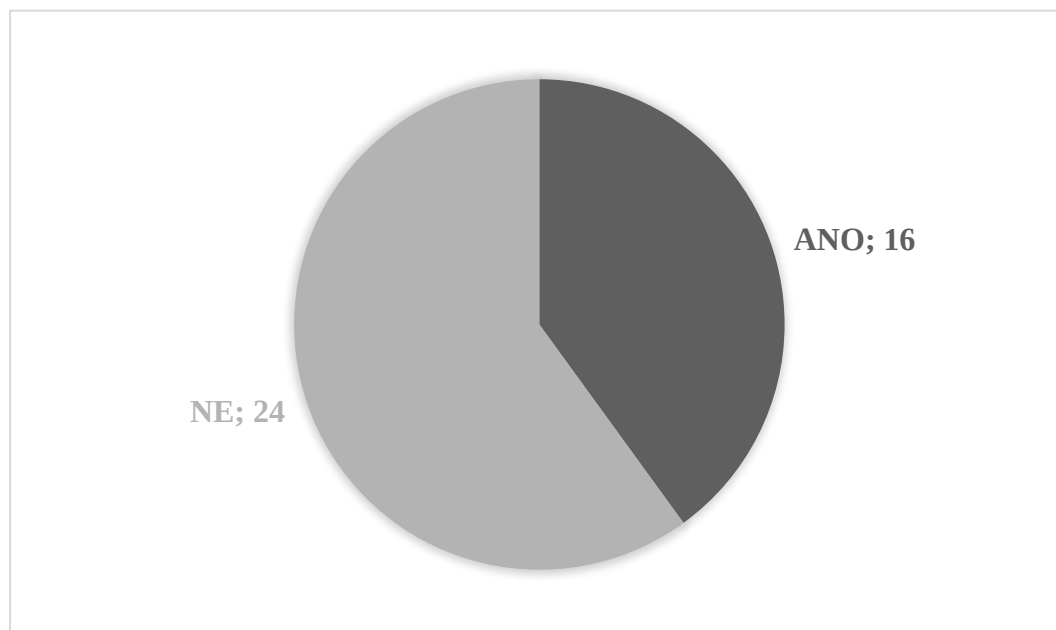

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

Sekci povinně zveřejňované informace má 97,5 % měst a městysů, což představuje 39 sledovaných subjektů. Pouze městyse Vraný tuto sekci vůbec nemá. V rámci tohoto kritéria nebyl hodnocen obsah ani forma povinně zveřejňovaných informací, ale pouze zda se vyskytuje tato sekce na internetových stránkách. Názvy sekcí se u měst a městysů lišily. Většina měst a městysů využívají název „Povinně zveřejňované informace“ nebo „Povinné informace“. Další výraz, který se vyskytuje je „Povinné údaje“ nebo „Informace dle zákona.“

2. Nachází se na úvodní stránce přímý odkaz na sekci povinně zveřejňované informace?

Graf 5: Přímý odkaz na povinně zveřejňované informace

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

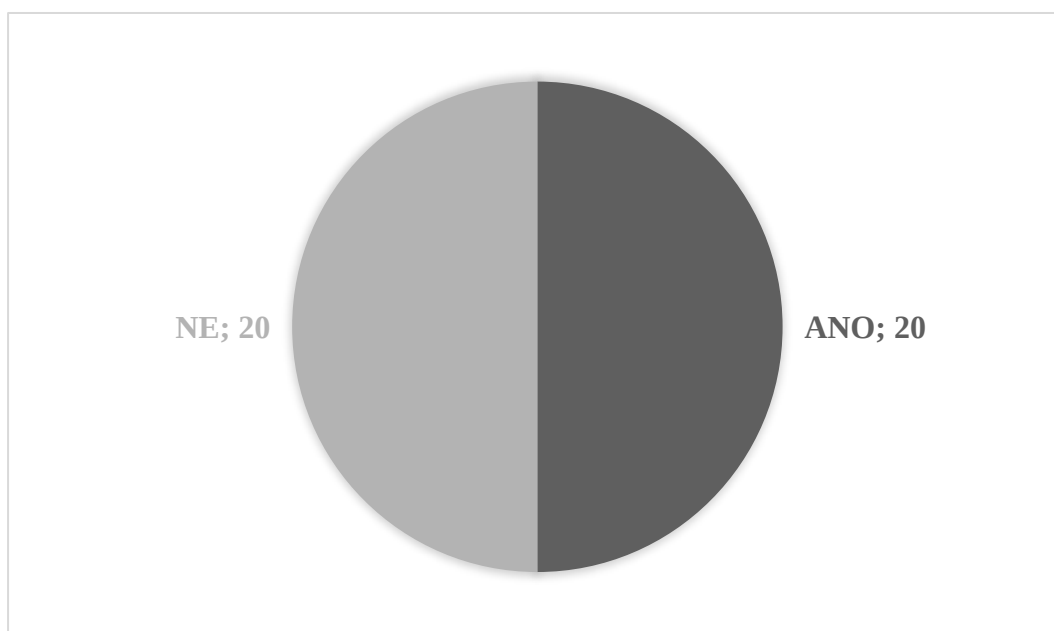
Přímý odkaz na sekci povinně zveřejňovaných informací se nachází na internetových stránkách 40 % měst a městysů, z čehož vyplývá, že jistá ochota měst a městysů usnadňovat koncovým uživatelům přístup k těmto informacím tu je. Zbytek měst či městysů umisťují povinně zveřejňované informace do složky „Městský úřad“, „Úřad“, „Město“ či „Samospráva“. Nicméně nebyl žádný větší problém povinně zveřejňované informace nalézt. Nachází-li se odkaz na povinně zveřejňované informace hned na úvodní stránce velice to usnadňuje uživatelům přístup k nim, a především šetří čas strávený případným hledáním těchto informací.

3. Je splněna struktura povinně zveřejňovaných informací dle vyhlášky č. 442/2006 Sb.?

Strukturu povinně zveřejňovaných informací dle vyhlášky č. 442/2006 Sb. lze nalézt v příloze č. 2. V rámci tohoto kritéria bylo hodnoceno, zda města a městysy tuto strukturu splňují z hlediska obsahu, tudíž odlišnosti týkající se číslování nebo informace nad rámec dané vyhláškou nebyly posuzovány.

Z grafu č. 6 lze vidět, že 50 % měst a městysů tuto strukturu splňuje. U zbylých 50 % jsou shledány jisté nedostatky. Nedostatky jsou převážně v podobě chybějící aktuální výroční zprávy, tj. za rok 2017 a výroční zprávy za předchozí rok, tj. za rok 2016. Další nedostatek, který se vyskytuje je neexistující nebo nefunkční odkaz na tyto výroční zprávy. V řadě případů jsou povinně zveřejňované informace neaktualizované, zvláště co se týče informací o rozpočtu a rozpočtových opatření. I přesto, že města či městyse zveřejňují rozpočet na rok 2018 a související změny v rozpočtu, nenachází se v této struktuře a ani se na ně v této struktuře nevyskytuje odkaz. Obvykle bylo nutné tyto dokumenty vyhledat jinde, například na úřední desce nebo v jiné složce.

Graf 6: Splnění struktury povinné zveřejňovaných informací

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

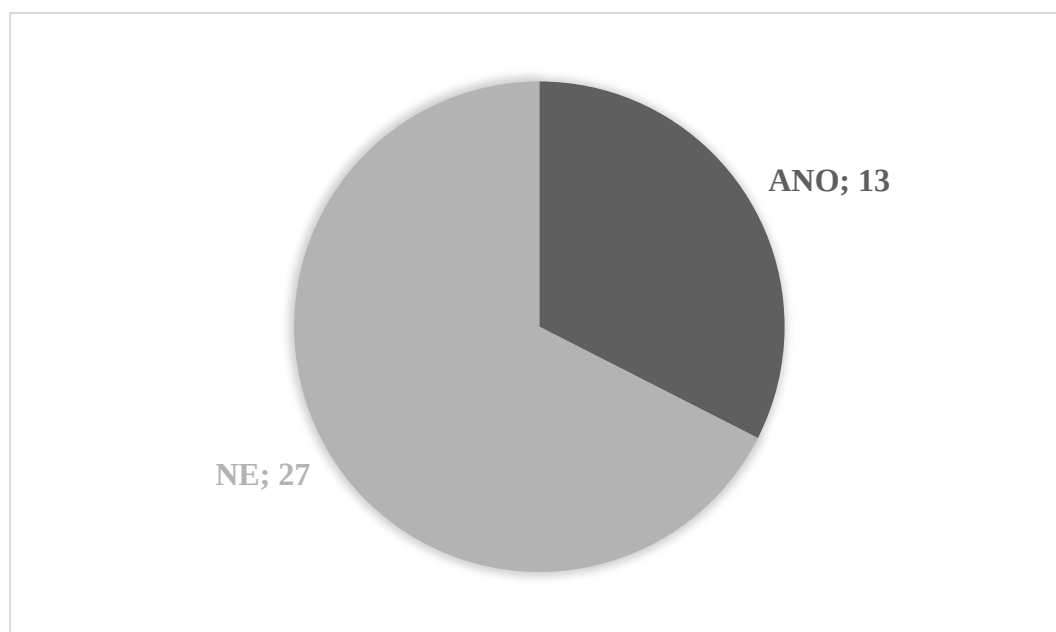
4. Bylo třeba k nalezení informací o místním poplatku ze psů více než 3 kliknutí?

Následující kritérium pro hodnocení transparentnosti bylo zařazeno z důvodu zjištění, do jaké míry města a městyse usnadňují přístup občanům či jiným uživatelům k získání jakýchkoli informací o místním poplatku ze psů. Tento poplatek byl vybrán, jelikož se nachází ve všech sledovaných městech a městysech. Zpočátku byl zkoumán i místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, ale během průzkumu bylo zjištěno, že tento místní poplatek neuplatňují města Dobříš, Nový Knín, Rožmitál pod Třemšínem, Sedlčany,

Sedlec-Prčice, Libušín, Smečno, Unhošť, Jesenice, Mníšek pod Brdy a městyse Jince, Vraný.

Předmětem tohoto kritéria je, zda je možné do tří kliknutí nalézt na internetové stránce, informace o místním poplatku ze psů. Tím je myšleno nalezení obecně závazné vyhlášky nebo nalezení obecných či konkrétních informací o místních poplatcích uplatňovaných v daném městě či městyse nebo informace o poplatku v aktualitách, jiných složkách, na úřední desce. Graf č. 7 ukazuje, že u 67,5 % ze sledovaného celku lze bez problémů do tří kliknutí nalézt alespoň nějakou informaci o tomto místním poplatku. U zbylých 32,5 % měst a městysů zabralo hledání více času a více klikání. Převažují tedy města a městyse, kteří se snaží svým občanům a jiným uživatelům usnadnit a urychlit cestu k nalezení informací o místním poplatku ze psů.

Graf 7: Potřeba tří a více kliknutí k nalezení informací o místním poplatku ze psů

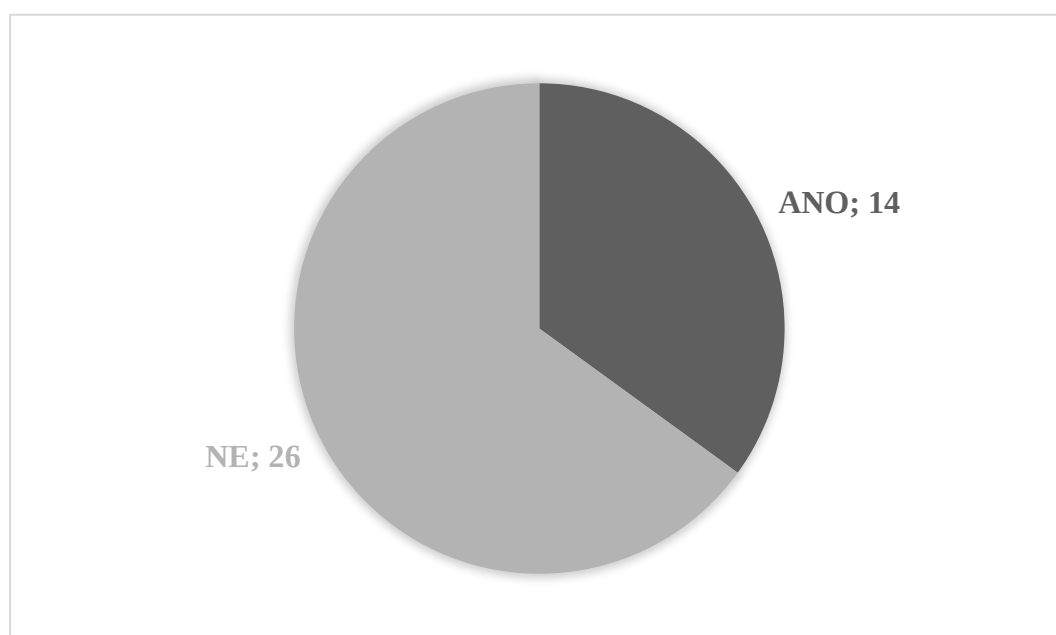
Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

5. Obsahuje internetová stránka detailní pokyny pro občana, co se týče místního poplatku ze psů?

Jako detailní pokyny byly zvoleny splatnost poplatku, sazba nebo sazby poplatku a způsob platby poplatku. Jedná se o základní informace, které je vhodné uvádět, neboť tak občan či jiný uživatel nemusí pátrat ve vyhlášce. Ze sledovaného celku tyto pokyny uvádí 35 % měst a městysů, což zobrazuje graf č. 8. Některé subjekty uvádějí i další pokyny

například číslo účtu, variabilní symbol, sleva z poplatku, pokuta při opožděném zaplacení, případné rozložení do splátek, potřebné doklady a formuláře pro přihlášení psa, ohlašovací povinnost, povinnost ohlášení změn a informace o odhlášení. Zbýlých 65 % neuvádí pokyny vůbec, neuvádí všechny zvolené, odkazují pouze na vyhlášku nebo se informace nevyskytují na internetových stránkách, ale například ve vydávaném zpravodaji.

Graf 8: Detailní pokyny o místním poplatku ze psů

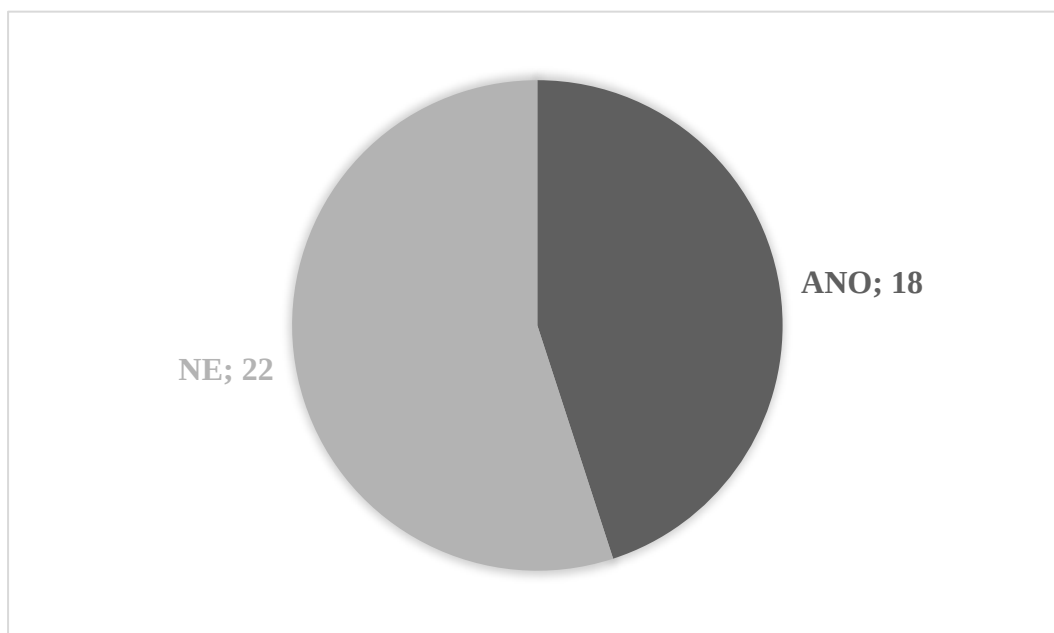

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

6. Je zveřejněno číslo účtu, na který má být poukázána částka místního poplatku ze psů?

Předmětem kritéria nebylo číslo účtu uvedené v povinně zveřejňovaných informací, pokud u něj nebylo přímo napsáno, že slouží pro úhradu poplatku ze psů. Z grafu č. 9 vyplývá, že 45 % měst a městysů uvádí číslo účtu pro platbu místního poplatku ze psů. Města a městysy ho uvádí u informací o poplatku, u povinně zveřejňovaných informací, kde je však výslovně napsáno, že slouží pro úhradu místního poplatku ze psů nebo ve složce bankovní spojení, kde je opět jasně uvedeno, že slouží pro úhradu poplatku ze psů. Ostatních 55 % měst a městysů mají číslo účtu v sekci povinně zveřejňovaných informací, ovšem bez dalšího upřesnění, což uživatelům nepomůže a musí zjišťovat dodatečně další informace pro upřesnění.

Graf 9: Zveřejnění čísla účtu pro platbu místního poplatku ze psů

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

7. Lze dohledat na internetových stránkách města/městyse, zda uplatňuje některý druh osvobození u daně z nemovitých věcí?

Toto kritérium je nutné upřesnit, jelikož otázkou je, zda osvobození město či městys pouze neuvádí nebo neuplatňuje. Tudiž, i když město nebo městys osvobození neuplatňuje neznamená, že v rámci zvýšené informovanosti veřejnosti a usnadnění postupu při řešení daně z nemovitých věcí, nemůže tyto informace výslovně uvádět.

Žádné město ani městys nepodává informace, co se týče uplatňování nebo neuplatňování osvobození u daně z nemovitých věcí. V rámci průzkumu bylo zjištěno, že město Beroun tuto pravomoc uplatnilo v roce 2003, kdy na toto zdaňovací období osvobodilo nemovité věci dotčené záplavami, ke kterým došlo ve dnech 12. 8. 2002 – 16. 8. 2002. Nárok na osvobození byl podmíněn přeložením „Potvrzení o zatopení nemovitostí¹“, které vydávalo město Beroun. Poplatníci si osvobození mohli nárokovat v dodatečném daňovém přiznání, protože vyhláška týkající se tohoto osvobození nabyla účinnosti na konci března roku 2003.

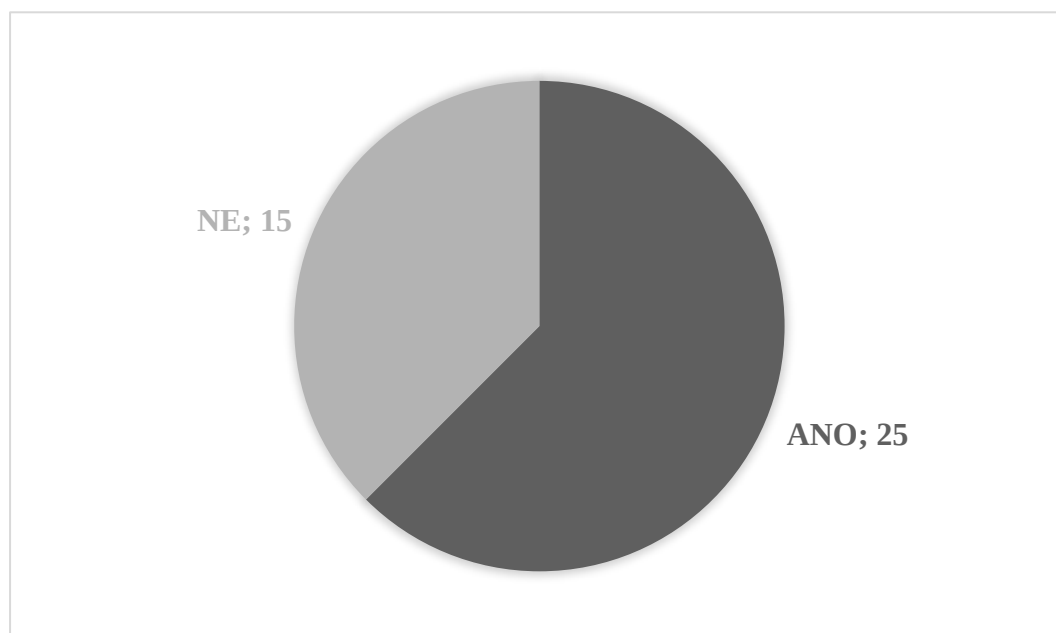
¹ V roce 2003 byl používán výraz nemovitosti. Od roku 2014 byl tento výraz nahrazen pojmem nemovité věci. Tato terminologie byla zavedena Novým občanským zákoníkem.

8. Je na internetových stránkách města/městyse informace o koeficientu/koeficientech pro daň z nemovitých věcí?

Taktéž toto kritérium vyžaduje bližší upřesnění. Města a městyse mají pravomoci obecně závaznou vyhláškou snížit, zvýšit nebo zavést některý z koeficientů. Pokud ovšem tyto pravomoci neuplatní, neznamená to, že nemohou na internetových stránkách uvádět koeficienty, které jsou dány zákonem pro jejich území k lepší orientaci případných poplatníků daně z nemovitých věcí.

Předmětem průzkumu tedy bylo zjistit, zda města a městyse na svých internetových stránkách uvádějí koeficienty vztahující se k jejich území bez podmínky uplatnění některých z pravomocí týkající se koeficientů daně z nemovitých věcí. Graf č. 10 ukazuje, že toto kritérium splňuje 62,5 % ze sledovaného celku. Dle průzkumu vyšlo najevo, že informace o koeficientech jsou pouze na internetových stránkách měst a městysů, které uplatňují tuto pravomoc, jelikož zveřejňují vyhlášky. Zbýlých 37,5 % nezveřejňuje žádné informace o těchto koeficientech.

Graf 10: Informace o koeficientu či koeficientech u daně z nemovitých věcí

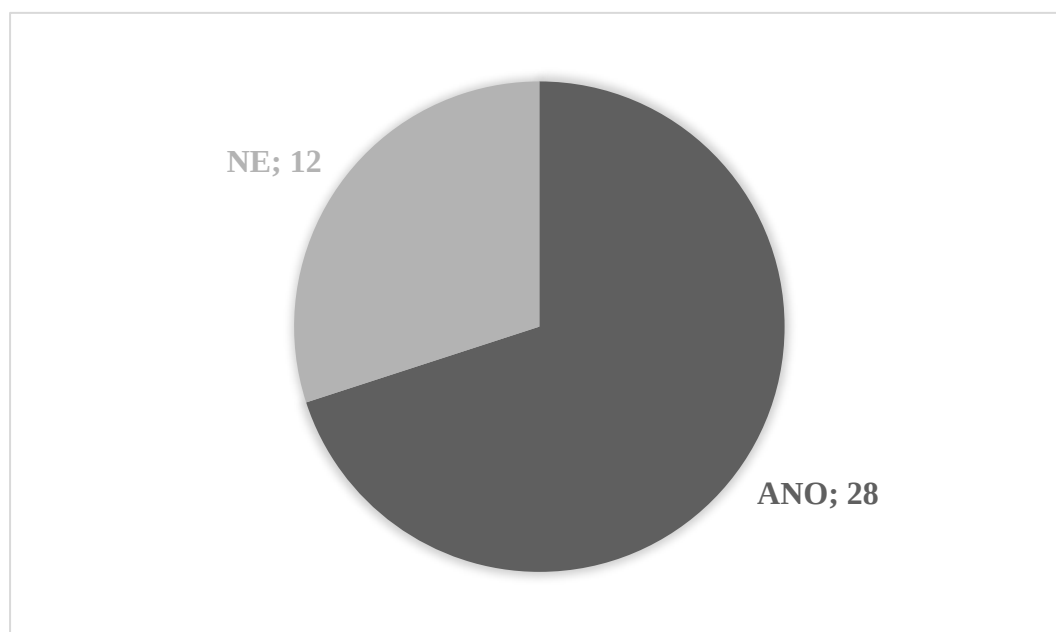
Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

9. Je zveřejněna výroční zpráva za rok 2017?

Na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím mají subjekty povinnost zveřejnit výroční zprávu z oblasti poskytování informací nejpozději do 1. března za přechodný rok, to znamená, že výroční zpráva za rok 2017 musí být zveřejněna nejpozději do 1. března 2018.

V rámci tohoto kritéria byly prohledávány různé složky, jelikož v řadě případů se stalo, že v sekci povinně zveřejňovaných informací výroční zpráva za rok 2017 nebyla, ale poté byla nalezena například na úřední desce nebo v samostatné sekci výroční zprávy. V některých případech byla využívána i funkce hledej, pokud to internetové stránky nabízely. Výroční zprávu za rok 2017 zveřejňuje 70 % měst a městysů, což zobrazuje graf č. 11. Z provedeného výzkumu tedy vyplývá, že 30 % měst a městysů nesplňuje povinnost danou zákonem.

Graf 11: Zveřejnění výroční zprávy za rok 2017

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

10. Jsou zveřejněny výroční zprávy za roky 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016?

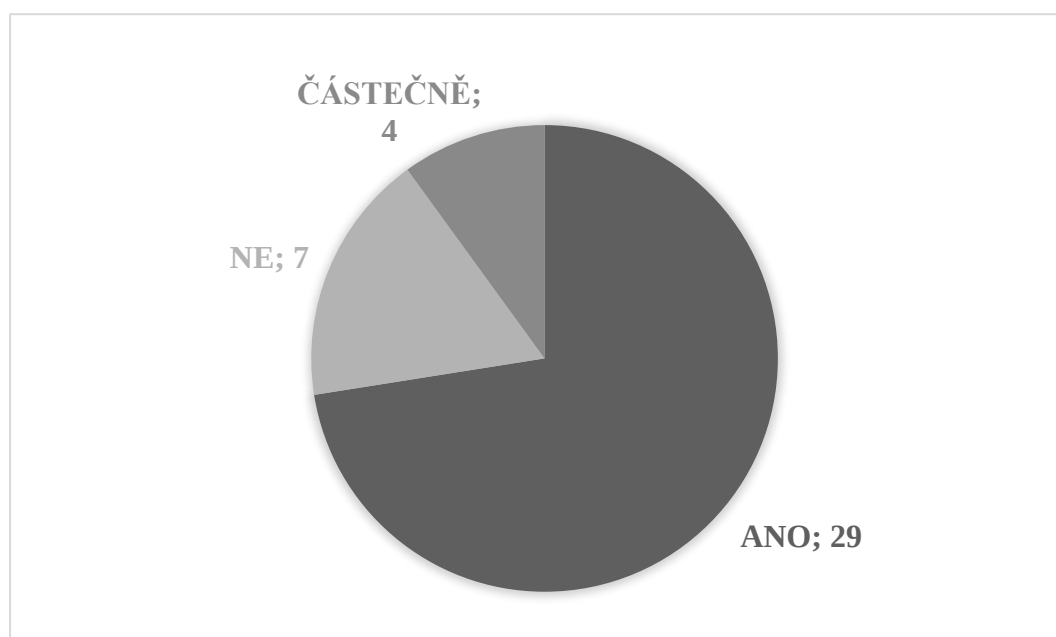
Výsledkem tohoto kritéria byly odpovědi ano, ne nebo částečně. Odpověď částečně byla použita v případě, že byly nalezeny výroční zprávy alespoň za tři roky z požadovaných pěti let. Veškeré výroční zprávy za uvedená období zveřejňuje 72,5 % měst a městysů.

Částečně jsou zveřejňovány výroční zprávy pouze 10 % měst a městysů a zbylých 17,5 % toto kritérium nesplňuje vůbec. Tyto výsledky zobrazuje graf č. 12.

Z průzkumu bylo dále zjištěno, že městyse Karlštejn, Vraný a město Hostomice nemají zveřejněné žádné výroční zprávy. Města Žebrák, Krásná Hora nad Vltavou a městys Zlonice nesplňují podmínku mít zveřejněné alespoň tři výroční zprávy. Žebrák zveřejňuje výroční zprávu pouze za rok 2016. Na internetových stránkách Krásné Hory nad Vltavou se vyskytují výroční zprávy pouze za roky 2013 a 2015. Městys Zlonice má zveřejněné výroční zprávy jen za roky 2012 a 2015.

Dle vyhlášky č. 442/2006 Sb. mají města a městyse povinnost uvést výroční zprávy minimálně za dvě poslední období. Tuto skutečnost splňuje 82,5 % ze sledovaných subjektů.

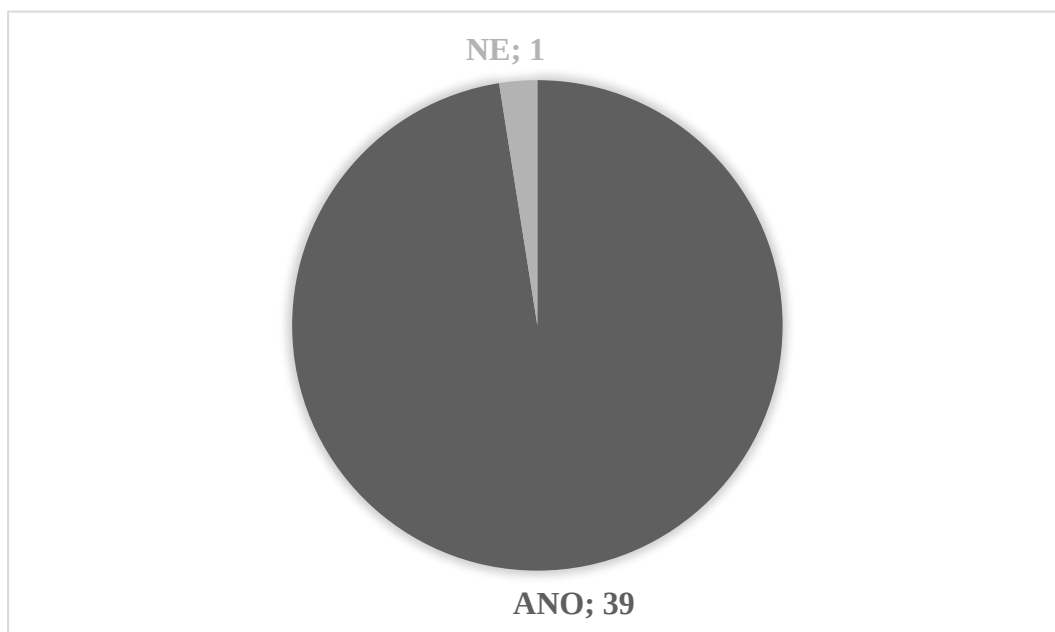
Graf 12: Zveřejnění výročních zpráv za roky 2012-2016

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

11. Je zveřejněn rozpočet na rok 2018?

Graf 13: Zveřejnění rozpočtu na rok 2018

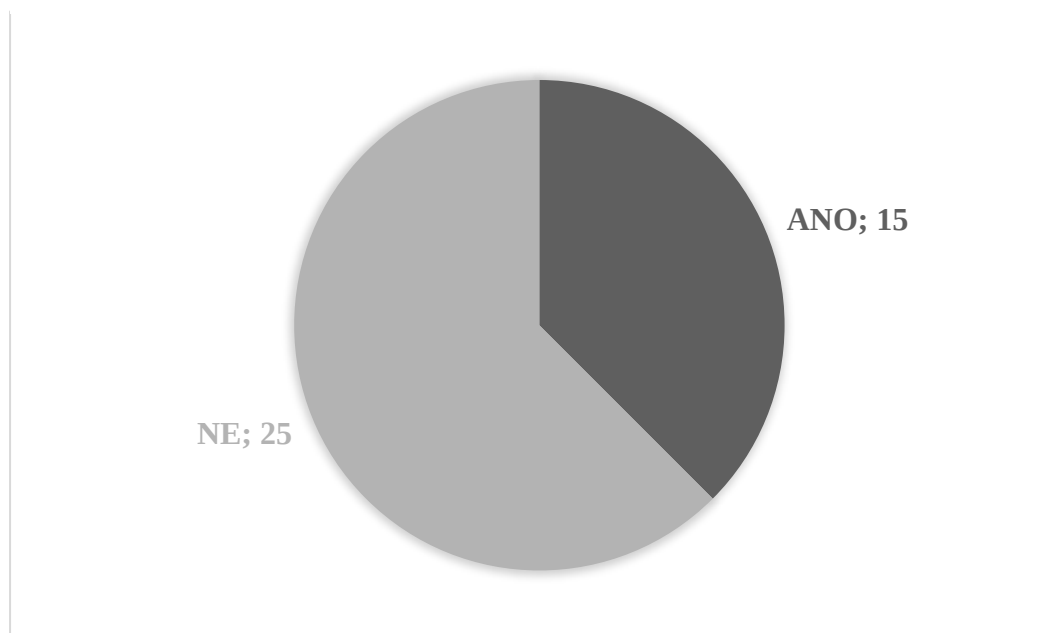
Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

Toto kritérium splňuje 97,5 % měst a městysů, pouze město Smečno nezveřejňuje schválený rozpočet na rok 2018. Smečno zveřejňuje jen návrh rozpočtu na rok 2018. V souvislosti s tímto zjištěním bylo vyhledáváno rozpočtové provizorium, které by mohlo souviset s tím, že není schválený rozpočet zveřejněn, ale nalezeno nebylo.

12. Existuje přímý odkaz na aktuální rozpočet?

V rámci usnadnění přístupu veřejnosti k aktuálnímu rozpočtu je vhodné umístění odkazu na něj na úvodní stránku. Ovšem takové usnadnění aplikuje 37,5 % sledovaných měst a městysů. U ostatních měst a městysů lze nalézt rozpočet v sekci povinně zveřejňovaných informací, v samostatné složce rozpočet nebo na úřední desce.

Graf 14: Existence přímého odkazu na aktuální rozpočet

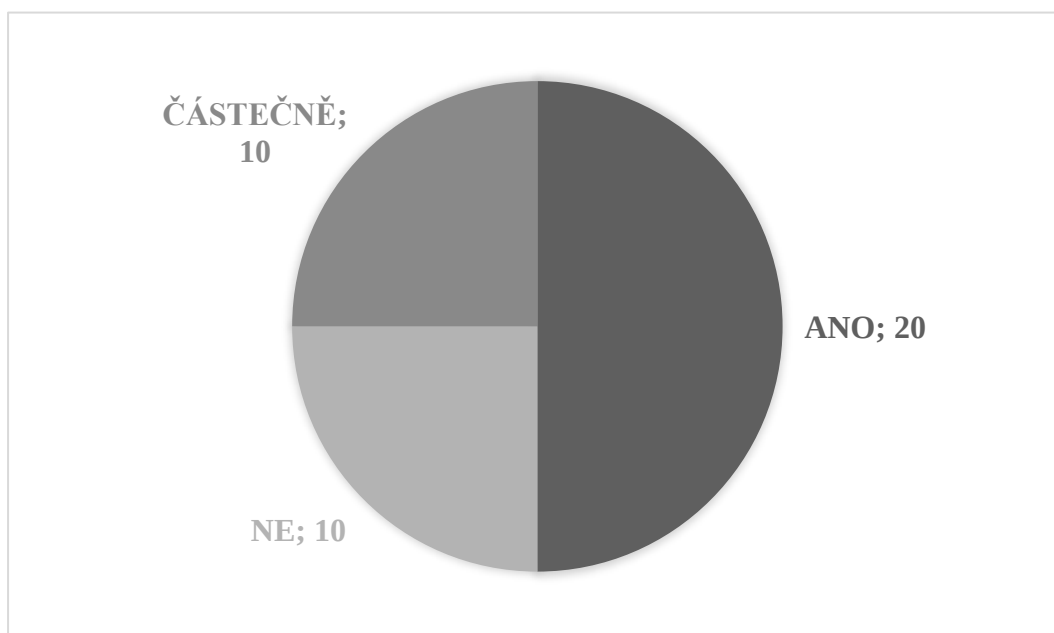

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

13. Jsou zveřejněny rozpočty za roky 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017?

Pro vyhodnocení kritéria byly posuzovány pouze schválené rozpočty, nikoli návrhy rozpočtů. Výsledkem kritéria byla odpověď ano, ne a částečně, přičemž částečně města nebo městysy splnily, pokud zveřejňují rozpočty alespoň za tři roky z požadovaných šesti let. Dle grafu č. 15 rozpočty za všechny uvedené roky zveřejňuje 50 % měst a městysů. Částečně jsou rozpočty zveřejňovány 25 % sledovanými subjekty a ostatních 25 % kritérium nesplňují. Schválený rozpočet za uplynulý rok, to je za rok 2017 zveřejňuje 39 měst a městysů, což představuje 97,5 %. Pouze město Žebrák nemá zveřejněný tento rozpočet, za rok 2017 zveřejňuje jen návrh.

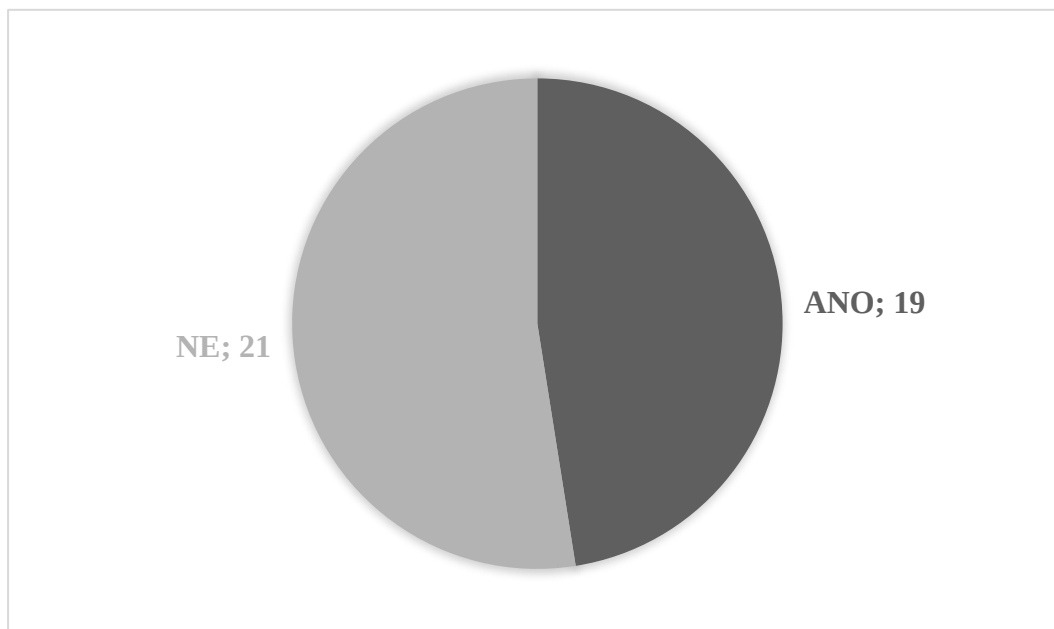
Graf 15: Zveřejnění rozpočtů za roky 2012-2017

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

14. Rozpočet má podobu dokumentu v pdf, ve kterém lze vyhledávat?

Graf 16: Rozpočet ve formátu pdf s možností vyhledávat data

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

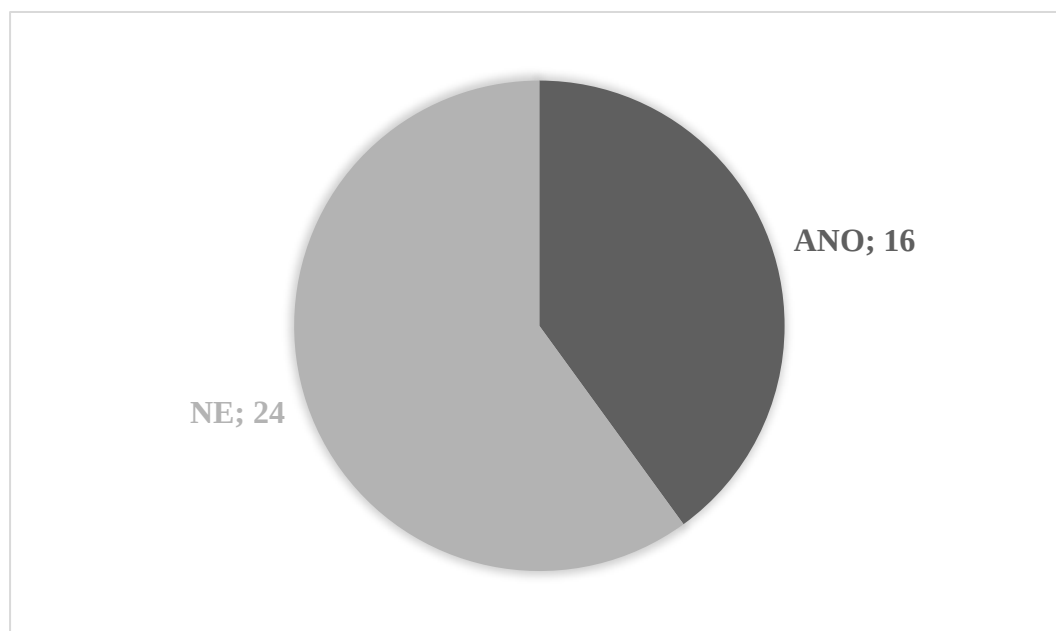
Pokud je rozpočet poskytován ve formě pdf, ve kterém lze vyhledávat, usnadňuje to uživateli práci s tímto dokumentem, jelikož si může vyhledávat jednotlivé položky, které zrovna potřebuje. Kritérium hodnotí podobu zobrazení aktuálního rozpočtu, to je

rozpočtu na rok 2018. Takový způsob publikace rozpočtu využívá 47,5 % sledovaných subjektů, což znázorňuje graf č. 16. Zbytek měst a městysů, což je 52,5 % neposkytuje rozpočet v této formě.

15. Rozpočet má podobu dokumentu v pdf, ve kterém nelze vyhledávat?

Další způsob zobrazení zveřejněného rozpočtu je také ve formě pdf, ale na rozdíl od předchozího kritéria, nyní se jedná o typ dokumentu, ve kterém nelze vyhledávat. To nastává, pokud se jedná o obrázek nebo scan dokumentu, který je převeden do formátu pdf. V takovém dokumentu nelze využít funkci vyhledávání a omezuje to tedy práci s ním. Uživatel musí procházet celý dokument, aby našel, co potřebuje nebo co ho zajímá. Kritérium hodnotí zobrazení rozpočtu pro rok 2018. Převažují města a městyse, kteří tento způsob nevyužívají. Jak vyplývá z grafu č. 17 jedná se o 60 %. Ovšem těch, co tuto podobu zobrazení rozpočtu uplatňují je 40 %, což není zrovna zanedbatelné množství. Rozhodně bych tento způsob zobrazování rozpočtu nedoporučovala, jelikož už jen samotné hledání v rozpočtu je časově náročnější, a pokud bude rozpočet opravdu dlouhý a obsáhlý, může to veřejnost odradit.

Graf 17: Rozpočet ve formátu pdf bez možnosti vyhledávat data

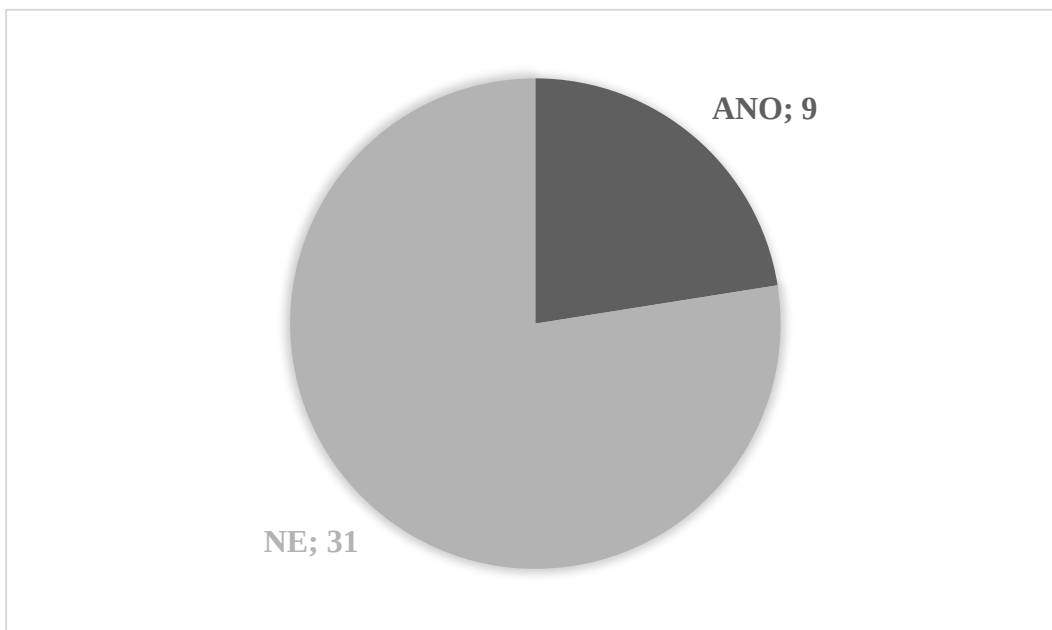

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

16. Rozpočet nebo alespoň nějaká jeho část má podobu dokumentu v excel?

Kritérium zkoumá formu aktuálního rozpočtu. Pokud je rozpočet uveřejněn formou excel dokumentu umožňuje to bezproblémovou a okamžitou práci s daty. Uživatel nemusí data kopírovat či přepisovat z jiných dokumentů, aby s nimi mohl pracovat. Samozřejmě ne každý, kdo se o rozpočet zajímá nutně potřebuje pracovat s daty, ale to není důvod ho takovým způsobem neposkytnout. Graf č. 18 vyobrazuje, že 22,5 % subjektů umožňuje veřejnosti stažení aktuálního rozpočtu ve formátu excel. Konkrétně se jedná o města Beroun, Dobříš, Rožmitál pod Třemšínem, Kladno, Stochov, Černošice, Mníšek pod Brdy, Roztoky a městys Zlonice. Přičemž města Beroun a Mníšek pod Brdy umožňují vygenerovat tento ale i další typy dokumentů (pdf, word, powerpoint) z rozklikávacího rozpočtu. Zbýlých 77,5 % měst a městysů nevyužívá možnost takového zpřístupnění aktuálního rozpočtu. Kromě města Smečno, které zveřejňuje pouze návrh rozpočtu na rok 2018, využívají ostatní města a městyse jiné způsoby uveřejňování rozpočtu.

Graf 18: Rozpočet nebo jeho část ve formátu excel

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

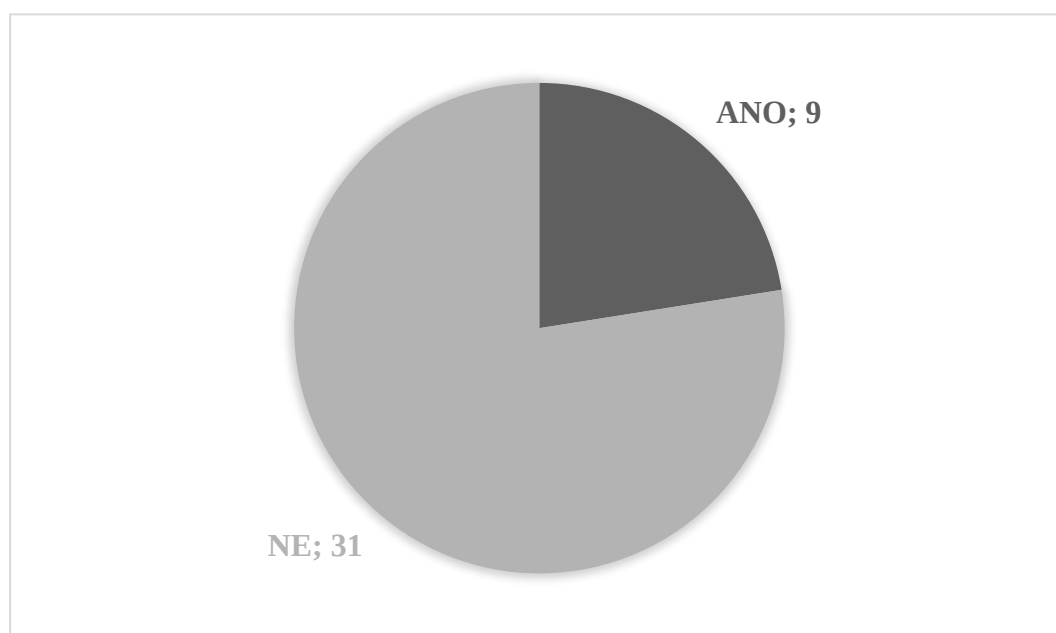
17. Rozpočet má podobu interaktivního/rozklikávacího rozpočtu?

Nelze tvrdit, že dokonalé transparentnosti bude dosahováno prostřednictvím interaktivních/rozklikávacích rozpočtů. Může to však do jisté míry napomáhat k jejímu zdokonalení, pokud takový rozpočet bude plnit řadu funkcí. Například možnost proklikat

se na detail uvedených částek v rozpočtu třeba až na úroveň faktur, možnost vygenerovat data do různých formátů dokumentu. Podmínkou pro toto kritérium je, že v interaktivním/rozklikávacím rozpočtu bude aktuální rozpočet, to je pro rok 2018.

Pouze města Beroun, Rožmitál pod Třemšínem, Buštěhrad, Kladno, Stochov, Černošice, Jílové u Prahy, Mníšek pod Brdy a městys Liteň využívají možnost takového zobrazení aktuálního rozpočtu. Navíc města Beroun a Mníšek pod Brdy umožňují export dat do formátu excel, pdf a dalších formátů (word, powerpoint). V interaktivním/rozklikávacím rozpočtu města Kladna je také ikona s exportem dat do formátu pdf a excel, ale nefunguje. Dle grafu č. 19 lze vidět, že tato forma rozpočtu je využívána 22,5 % měst a městysů. V průzkumu bylo zjištěno, že interaktivní/rozklikávací rozpočet uvádí na svých internetových stránkách i města Hořovice a Unhošť, ale nenachází se tam rozpočet pro rok 2018, tudíž byla města Hořovice a Unhošť zařazena mezi ostatní města a městysy, které tuto možnost nenabízí. Celkem je těchto měst a městysů 77,5 %, viz graf uvedený níže.

Graf 19: Rozpočet v interaktivní/rozklikávací podobě

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

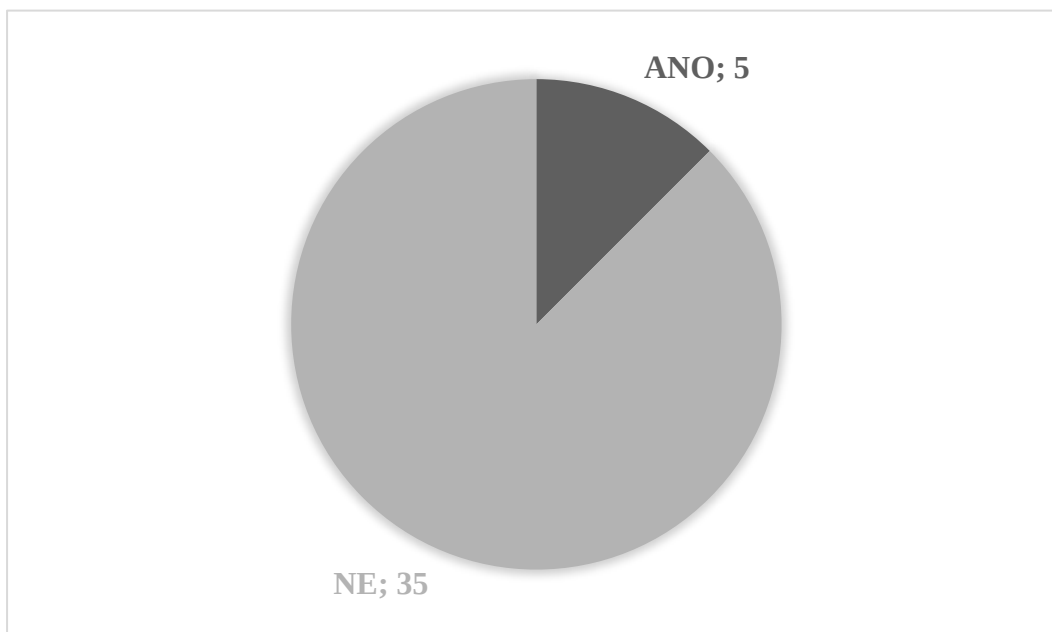
Na základě průzkumu bylo zjištěno, že 25 % sledovaných měst a městysů poskytuje aktuální rozpočet ve dvou a více formách zobrazení. Jedná se o města Beroun, Zdice, Rožmitál pod Třemšínem, Buštěhrad, Kladno, Stochov, Černošice, Jílové u Prahy, Mníšek pod Brdy a městys Liteň.

18. Existuje komentář k rozpočtu na rok 2018?

Předmětem tohoto kritéria bylo, zda města a městysy poskytují libovolně dlouhý text, který nějakým způsobem komentuje jednotlivé položky aktuálního rozpočtu nebo celkový aktuální rozpočet. Pokud to město nebo městys poskytuje, lze hovořit o snaze zpřístupnit občanům a dalším uživatelům bližší informace týkající se rozpočtu. Veřejnost má tak možnost lépe a snáze porozumět jednotlivým položkám rozpočtu nebo různým provázanostem mezi rozpočtovými položkami, které by bez tohoto komentáře nemusely být správně pochopeny.

Pouze 12,5 % sledovaných subjektů toto kritérium splňuje. Konkrétně se jedná o města Beroun, Příbram, Slaný, Černošice a Mníšek pod Brdy. Beroun poskytuje komentář k celému rozpočtu, kde komentuje daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy, přijaté transfery, běžné výdaje, kapitálové výdaje a financování. Komentář obsahuje značení položek, které se shoduje se značením v rozpočtu, tudíž provázanost je zřejmá na první pohled. Město Příbram poskytuje v podrobném rozpise rozpočtu krátké komentáře k vybraným položkám. Město Slaný uvádí komentář ve formě souvislého textu, který se nachází přímo v dokumentu obsahující rozpočet. Další města, která komentují vybrané položky rozpočtu, jsou Černošice a Mníšek pod Brdy. Ostatních 87,5 % měst a městysů žádný komentář k aktuálnímu rozpočtu neposkytují, viz graf č. 20.

Graf 20: Existence komentáře k aktuálnímu rozpočtu

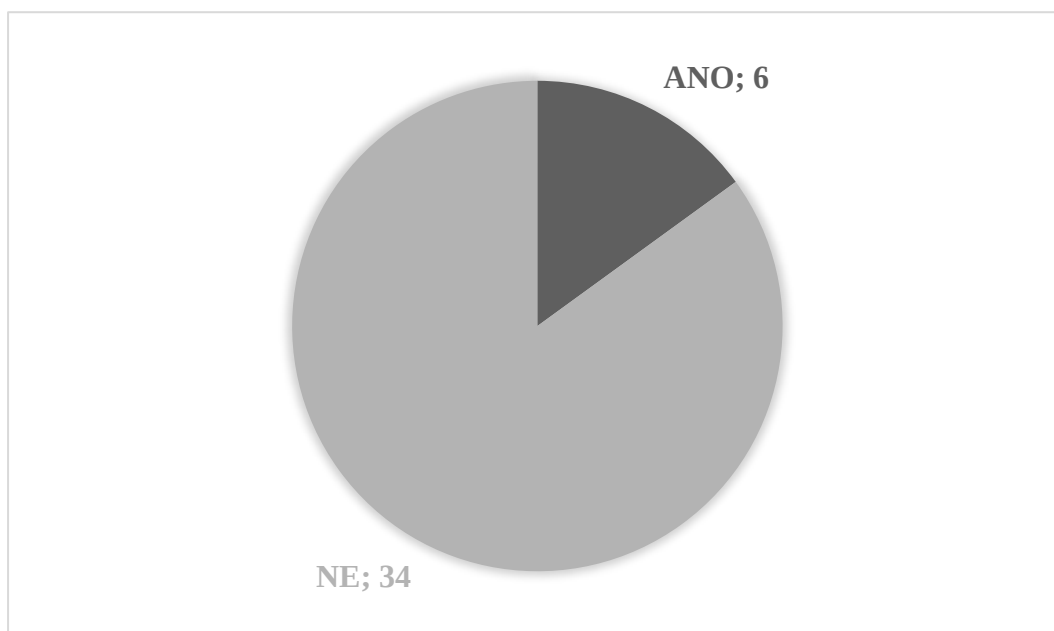

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

19. Je možnost výběru členění příjmů dle druhu a odvětví?

Základní členění, která se využívá je třídění dle druhu, ovšem pro občany a další uživatele je vhodnější členění příjmů dle odvětví, je pro ně totiž mnohem srozumitelnější. Z provedeného průzkumu vyšlo najevo, že se více vyskytují druhové i odvětvové členění výdajů než příjmů. Graf č. 21 vyobrazuje, že 15 % subjektů uvádí třídění příjmů dle druhu i odvětví. Jedná se o následující města Beroun, Dobříš, Unhošť, Mníšek pod Brdy, Rudná a městys Liteň. Přičemž města Beroun, Mníšek pod Brdy a městys Liteň to umožňují v interaktivním/rozklikávacím rozpočtu. Převažují však města a městysy, kteří uvádí pouze druhové členění. Jak vyplývá z grafu níže, jedná se o 85 % měst a městysů.

Graf 21: Druhové i odvětvové členění příjmů

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

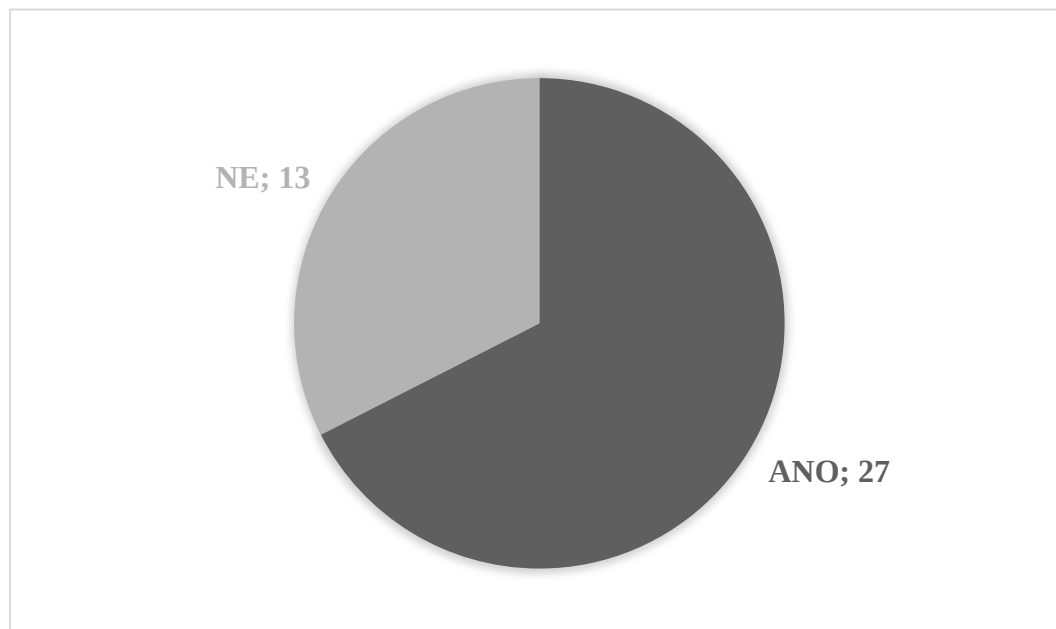
20. Zveřejňuje město/městys střednědobý výhled rozpočtu?

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů uvádí, že střednědobý výhled rozpočtu je připravován na 2 až 5 let. Tudíž byly brány v úvahu pouze schválené střednědobé výhledy rozpočtu, které jsou sestaveny minimálně do roku 2020.

Z uvedeného grafu č. 22 lze vidět, že počet měst a městysů, kteří tuto podmínku splňují je 27, což představuje 67,5 %. Naopak města a městysy, kteří buď střednědobý výhled rozpočtu nemají zveřejněný vůbec nebo není sestaven alespoň do roku 2020 představují

32,5 %. Městys Karlštejn, Komárov a města Hostomice, Dobřichovice nezveřejňují na svých internetových stránkách schválený střednědobý výhled rozpočtu vůbec.

Graf 22: Zveřejnění střednědobého výhledu rozpočtu

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

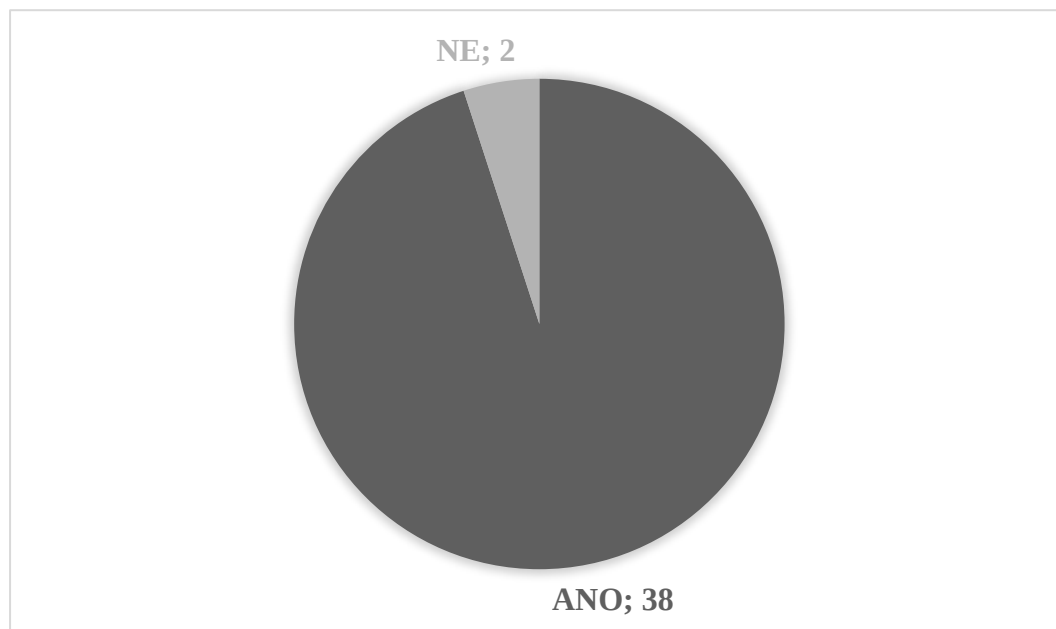
21. Uveřejňuje město/městys rozpočtová opatření za období leden-březen/2018?

Některá města a městysy zatím nemusí rozpočtová opatření vůbec mít. V takovém případě, pokud rozpočtová opatření na rok 2018 nebyla na internetových stránkách nalezena, bylo zkoumáno, zda jsou zveřejněná rozpočtová opatření za rok 2017 a byl stanoven předpoklad, že pokud rozpočtová opatření za rok 2017 jsou zveřejněná, tak rozpočtová opatření na rok 2018 města a městysy zatím vůbec nemají.

Na základě výše uvedeného předpokladu toto kritérium splňuje 95 % sledovaných měst a městysů. Rozpočtová opatření u městysy Karlštejn nebyla nalezena ani za předchozí období, tudíž bylo toto kritérium vyhodnoceno odpovědí ne. Druhá odpověď ne byla vyhodnocena pro město Roztoky, které na svých internetových stránkách má sekci rozpočtová opatření roku 2017, ale po rozkliknutí je uvedeno pouze, že jich měli 68, ale zveřejněná nejsou. Pro upřesnění bude uvedeno, která města a městysy zveřejňují rozpočtová opatření roku 2018. Jedná se o města Beroun, Hořovice, Žebrák, Hostomice, Příbram, Dobříš, Jince, Krásná Hora nad Vltavou, Sedlec – Prčice, Buštěhrad, Libušín,

Slaný, Smečno, Stochov, Unhošť, Velvary, Vraný, Černošice, Hostivice, Jesenice, Jílové u Prahy, Rudná, Řevnice a městyse Cerhovice, Komárov, Liteň.

Graf 23: Zveřejnění rozpočtových opatření

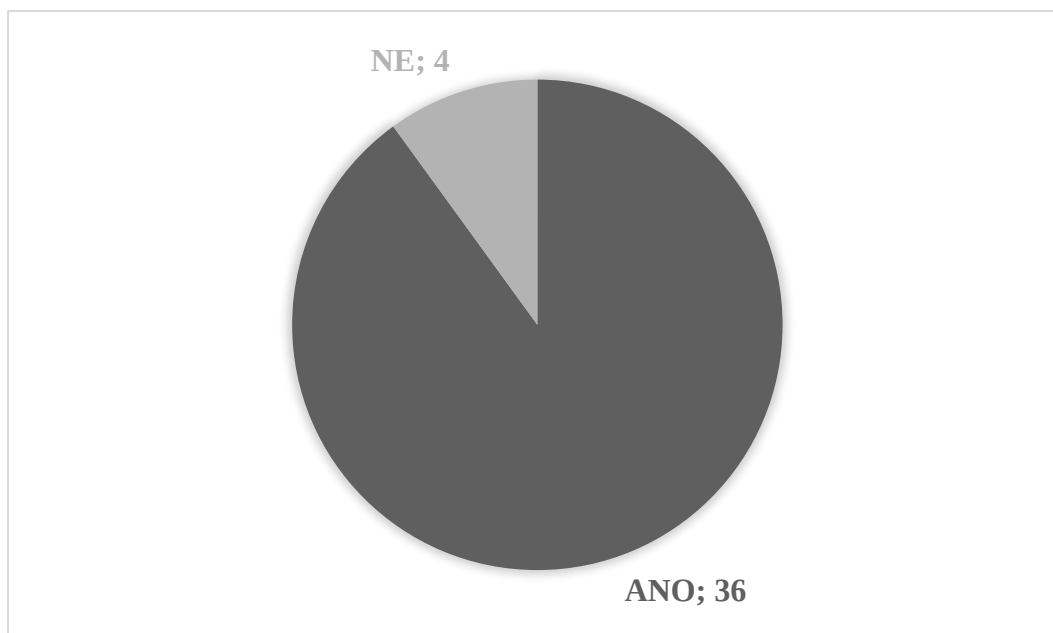
Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

22. Je zveřejněn závěrečný účet za rok 2016?

Průběhem hospodaření města či městyse se zabývá závěrečný účet, který analyzuje rozpočet a hodnotí celé finanční hospodaření na daném území. Závěrečný účet se sestavuje po skončení období. Závěrečný účet musí být zveřejněn do 30 dnů od jeho schválení a zveřejnění trvá do doby schválení závěrečného účtu na další rok. Dle zákona by tedy všechna města a městyse měly mít zveřejněný závěrečný účet alespoň za rok 2016. Graf č. 24 však ukazuje, že tomu tak není, protože 10 % měst a městysů závěrečný účet za rok 2016 nezveřejňují. Jedná se o městys Karlštejn, který zveřejňuje pouze návrh závěrečného účtu 2016. Dále městys Cerhovice, město Hostomice a město Rožmitál pod Třemšínem, který sice odkazuje na závěrečný účet 2016, ale pod ním se nachází dražební vyhláška, nikoli závěrečný účet roku 2016.

Zbýlých 90 % měst a městysů závěrečný účet roku 2016 zveřejňují. Nachází se buď v sekci povinně zveřejňovaných informací, ve složce rozpočet, na úřední desce nebo ve složce dokumenty města.

Graf 24: Zveřejnění závěrečného účtu za rok 2016

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

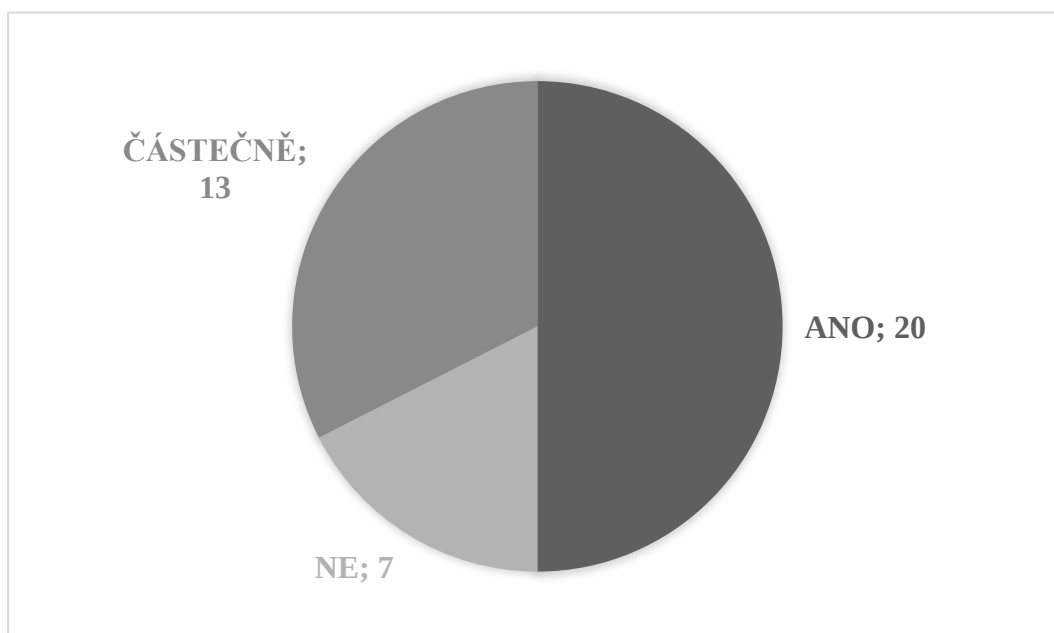
23. Jsou zveřejněny závěrečné účty za roky 2012, 2013, 2014 a 2015?

U tohoto kritéria bylo stanoveno, že odpovědí může být ano, ne nebo částečně. Předmětem hodnocení byly schválené závěrečné účty, návrhy nebyly posuzovány. Částečné splnění kritéria je za předpokladu, že zveřejňují alespoň za dva roky z požadovaných čtyř let. Průzkumem bylo zjištěno, že 50 % měst a městysů zveřejňují závěrečné účty za veškeré požadované roky. Dalších 17,5 % subjektů toto kritérium nesplňuje. Částečné splnění kritéria je u 32,5 % měst a městysů. Tyto skutečnosti znázorňuje graf č. 25.

Města Beroun, Žebrák, Stochov, Velvary a městys Davle nemají zveřejněný závěrečný účet pouze za rok 2012. Město Libušín nemá zveřejněný závěrečný účet za rok 2013. Internetové stránky měst Zdice, Buštěhrad, Sedlec-Prčice a městysů Liteň, Jince obsahují závěrečné účty za roky 2014 a 2015. Hostomice uveřejňují závěrečné účty za roky 2013 a 2015, Rudná pouze za roky 2012 a 2015.

Města Králův Dvůr, Sedlčany a Nový Knín zveřejňují závěrečný účet jen za rok 2015, tudíž toto kritérium nesplňují. Stejně tak ho nesplňuje město Slaný, jelikož internetová stránka obsahuje pouze návrhy závěrečných účtů.

Graf 25: Zveřejnění závěrečných účtu za roky 2012-2015

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

24. Využívá město/městys transparentní účet?

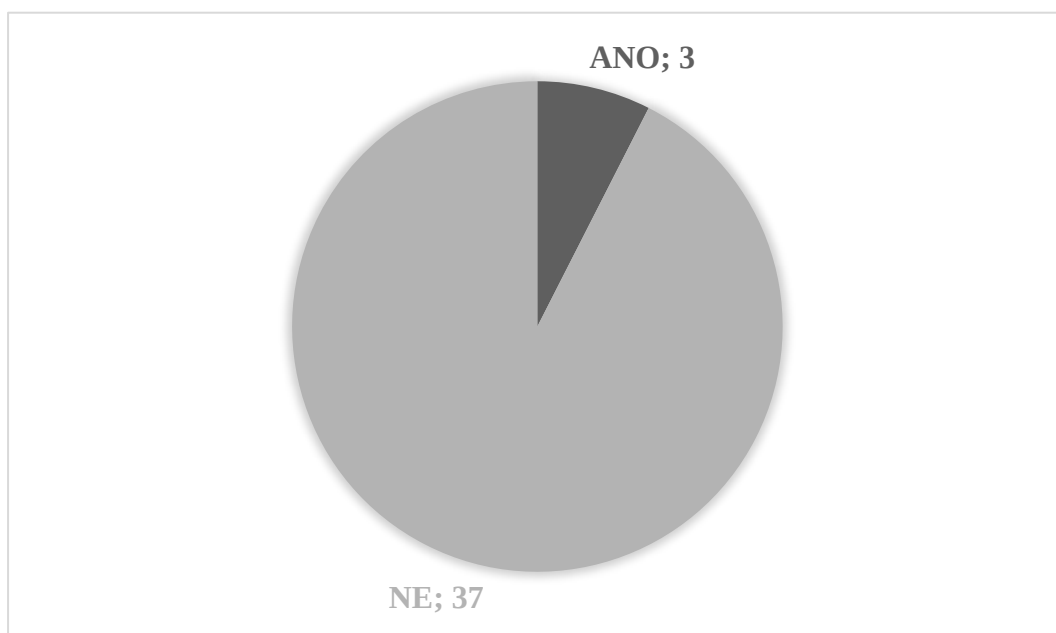
Pouze městys Liteň, město Černošice a město Roztoky používají transparentní účet, což je 7,5 % z celkového sledovaného počtu, jak lze vidět v grafu č. 26.

Městys Liteň odkazuje na transparentní účet hned na úvodní stránce a navíc upozorňuje, aby občané z tohoto důvodu nežadávali do poznámky u placení místních poplatků osobní údaje. Transparentní účet městys využívá od 13. 6. 2016.

Černošice mají celkem pět transparentních účtů a to příjmový, investiční, běžný, účet veřejné sbírky a výdajový, ovšem s výjimkou výdajů na plnění z pracovně právních vztahů, příspěvků pěstounské péče a kompenzačních příspěvků. Černošice stejně jako městys Liteň upozorňují občany a obchodní partnery, aby nežadávali při platebním styku osobní údaje.

Roztoky mají v povinných informacích u bankovního spojení údaj o tom, že účty jsou transparentní a v sekci rozpočet je přímý odkaz na transparentní účty České spořitelny. Stačí zadat do jejich vyhledávače Roztoky a zobrazí se dva transparentní účty města, jeden příjmový a druhý běžný.

Graf 26: Transparentní účet

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

4.3 Zhodnocení výsledků průzkumu

Předchozí analýza kritérií poslouží k celkovému hodnocení, jelikož se zakládá na výsledcích vyplývajících ze zkoumaných kritérií.

Na základě zvolených kritérií byla města a městysy vyhodnocena a výsledky jsou obsaženy v tabulce č. 9, která je uvedena níže. Kritéria byla bodována hodnotami 0, 1 nebo 0,5. Pokud byla odpověď na zadané kritérium ano, získalo město či městys 1 bod, jestliže byla odpověď ne, získalo město či městys 0 bodů. U kritérií, kde se vyskytovala odpověď částečně bylo možné získat 0,5 bodu. Jedinou výjimku tvořilo kritérium č. 4 „Bylo třeba k nalezení informací o místním poplatku ze psů více než 3 kliknutí?“, zde město či městys obdrželo 1 bod, pokud odpověď byla ne. Maximální počet bodů, které mohlo město či městys získat, je 24.

Z provedeného průzkumu vyšlo najevo, že na základě vytvořených kritérií dosahuje nejvyšší transparentnosti město Černošice z okresu Praha – západ s celkem 20 body. Na druhé straně nejméně bodů obdrželo město Hostomice nacházející se v okrese Beroun s pouhými 5 body. V intervalu $<0; 5>$ se nachází pouze město Hostomice. Interval $(5; 10>$ zahrnuje 5 měst a 4 městysy. Interval $(10; 15)$ obsahuje celkem 21 sledovaných subjektů, přičemž měst je 16 a městysů 5. V intervalu $<15; 20)$ je zastoupeno celkem 8 měst. Do posledního intervalu $(20; 24>$ náleží pouze město Černošice.

Je vhodné uvést, co konkrétně město Černošice nesplnilo k dosažení plného počtu bodů, když se k tomu přiblížilo nejvíce ze všech. K nalezení informace o místním poplatku ze psů bylo třeba více než tři kliknutí, tudíž za toto kritérium obdrželo město 0 bodů. Další bodová ztráta se promítla u kritéria týkajícího se informace o osvobození daně z nemovitých věcí. Jelikož kritéria vztahující se k podobě zveřejněného dokumentu nebyla rozlišena váhami, obdrželo město 0 bodů za nezveřejnění dokumentu ve formátu pdf, ve kterém nelze vyhledávat. A poslední kritérium, které nebylo splněno se týká možnosti výběru členění příjmů dle druhu a odvětví.

Nejhůře, jak bylo zmíněno výše, dopadlo město Hostomice s 5 body. Splnilo pouze šest kritérií, z toho dvě částečně. Za první kritérium týkající se sekce povinně zveřejňovaných informací obdrželo město 1 bod. Další bod byl získán za to, že zveřejňuje aktuální rozpočet. Za kritérium vztahující se ke zveřejňování rozpočtů za roky 2012 - 2017 obdrželo město 0,5 bodu, jelikož chybí zveřejněné rozpočty za roky 2012 a 2013.

Hostomice zveřejňují aktuální rozpočet pouze v podobě pdf, ve kterém nelze vyhledávat, což je tedy další 1 bod. Získání dalšího bodu bylo podmíněno kritériem, které se vztahuje ke zveřejňování rozpočtových opatření za leden až březen 2018, což Hostomice splňují. Požadované zveřejnění závěrečných účtů za roky 2012 - 2015 splňuje město jen částečně, neboť zveřejňuje závěrečné účty pouze za roky 2013 a 2015.

Nejlepší hodnocení dosahují města a městysy v okrese Praha – západ. Druhým nejlépe hodnoceným okresem je Beroun, dále Kladno a poslední je okres Příbram. Ovšem mezi okresy Beroun, Kladno a Příbram je rozdíl minimální.

Zda v hodnocení lépe dopadla města než městysy nelze jednoznačně říci, jelikož některé městysy dosáhly lepšího hodnocení než města. Mezi městysi dopadly nejlépe Liteň z okresu Beroun a Vysoký Chlumec z okresu Příbram, oba obdržely 14 bodů. Nejhůře z městysů dopadl Karlštejn s 6 body. Dle korelačního koeficientu jednoznačná závislost nebyla prokázána.

Nabízí se otázka, zda na zjištěné výsledky má vliv velikost města či městysy, co se týče počtu obyvatel. Toto se však nedá jednoznačně potvrdit. Černošice s počtem obyvatel necelých 7 tisíc a Mníšek pod Brdy s počtem obyvatel 5,5 tisíce, které se umístily na prvním a druhém místě, nepotvrzují myšlenku, že čím větší město z hlediska počtu obyvatel, tím lepší výsledek. Městysy Liteň a Vysoký Chlumec to taktéž nepotvrzují. V Litni je počet obyvatel něco málo přes 1 tisíc a ve Vysokém Chlumci ani tisíce nedosahuje, a přesto dopadly lépe než město Slaný, ve kterém žije okolo 15,5 tisíce obyvatel. Korelační koeficient vztahu počtu obyvatel a počtu bodů vyšel 0,39, což taktéž dokazuje, že zde není jednoznačná závislost.

Tabulka 9: Hodnocení transparentnosti vybraných měst a městysů

Název	Město/městys	Okres	Počet bodů	Počet obyvatel
Černošice	město	Praha – západ	20	6 983
Mnišek pod Brdy	město	Praha – západ	18	5 522
Beroun	město	Beroun	17,5	19 307
Kladno	město	Kladno	17	68 660
Rudná	město	Praha – západ	15,5	5 025
Králův Dvůr	město	Beroun	15	8 570
Příbram	město	Příbram	15	32 897
Roztoky	město	Praha – západ	15	8 317
Řevnice	město	Praha – západ	15	3 432
Buštěhrad	město	Kladno	14,5	3 329
Hořovice	město	Beroun	14,5	6 851
Zdice	město	Beroun	14,5	4 132
Dobříchovice	město	Praha – západ	14	3 589
Hostivice	město	Praha – západ	14	8 244
Liteň	městys	Beroun	14	1 136
Unhošť	město	Kladno	14	4 636
Vysoký Chlumec	městys	Příbram	14	838
Dobříš	město	Příbram	13,5	8 995
Březnice	město	Příbram	13	3 546
Cerhovice	městys	Beroun	12,5	1 175
Rožmitál pod Třemšínem	město	Příbram	12,5	4 373
Sedlec-Prčice	město	Příbram	12	2 833
Slaný	město	Kladno	12	15 505
Stochov	město	Kladno	12	5 523
Davle	městys	Praha – západ	11,5	1 660
Jince	městys	Příbram	11,5	2 259
Velvary	město	Kladno	11,5	3 056
Jesenice	město	Praha – západ	11	8 992
Jílové u Prahy	město	Praha – západ	10,5	4 675
Libušín	město	Kladno	10,5	3 183
Komárov	městys	Beroun	9,5	2 407
Žebrák	město	Beroun	9,5	2 182
Sedlčany	město	Příbram	9	7 227
Zlonice	městys	Kladno	9	2 266
Smečno	město	Kladno	8,5	1 967
Krásná Hora nad Vltavou	město	Příbram	7	1 103
Vraný	městys	Kladno	6,5	764
Karlštejn	městys	Beroun	6	828
Nový Knín	město	Příbram	6	2 009
Hostomice	město	Beroun	5	1 767

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

Závislost kritérií

V následující části je provedeno vyhodnocení kritérií, která jsou v určité vzájemné závislosti. Ke zjištění vzájemné závislosti byla využita korelační matice a následně byla vzájemně závislá kritéria převedena do kontingenčních tabulek. Nyní zde budou uvedeny vzájemné závislosti, u kterých korelační koeficient dosahoval alespoň hodnoty 0,4 a větší nebo alespoň -0,4 a menší. Nebudou uváděny veškeré závislosti, ale pouze ty, které spolu mohou logicky souviset.

První vzájemná závislost byla prokázána u kritéria 3 a 9. Korelační koeficient vyšel 0,65, což značí jistou přímou závislost. Pokud tedy subjekt dodržel strukturu povinně zveřejňovaných informací dle vyhlášky č. 442/2006 Sb., splnil tak i kritérium 9, které se týká zveřejnění výroční zprávy za rok 2017. To se potvrdilo u 20 subjektů, což znázorňuje tabulka č. 10. Naopak u 12 subjektů vyšlo najevo, že pokud nebyla dodržena struktura povinně zveřejňovaných informací, nebyla zveřejněna ani výroční zpráva za rok 2017.

Tabulka 10: Závislost mezi dodržením struktury povinně zveřejňovaných informací a zveřejněním výroční zprávy za rok 2017

Počet ze subjektů	Kritérium 3		Celkový součet
Kritérium 9	NE	ANO	
NE	12	0	12
ANO	8	20	28
Celkový součet	20	20	40

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

Další vzájemná závislost byla zjištěna mezi kritériem 4 a 5. V tomto případě vyšel korelační koeficient 0,4. Opět se jedná o přímou závislost, ovšem menší než v prvním případě. Kritérium 4 se týkalo skutečnosti, zda bylo třeba k nalezení informací o místním poplatku ze psů více než 3 kliknutí a kritérium 5 se vztahovalo k poskytování detailních pokynů o místním poplatku ze psů. Pokud tedy nebylo potřeba více než 3 kliknutí k nalezení informací o místním poplatku ze psů, tak celkem 13 subjektů splnilo kritérium 5. Na druhé straně, pokud bylo třeba více než 3 kliknutí, tak internetová stránka neobsahovala detailní pokyny o místním poplatku ze psů, tato skutečnost se vyskytuje u 12 subjektů. Jedině město Černošice splnilo kritérium 5, i když bylo třeba více než 3 kliknutí. Uvedené vztahy jsou zobrazeny v tabulce č. 11.

Tabulka 11: Závislost mezi potřebou tří a více kliknutí o nalezení informací o místním poplatku ze psů a existencí detailních pokynů o místním poplatku ze psů

Počet ze subjektů	Kritérium 4		Celkový součet
Kritérium 5	ANO	NE	
NE	12	14	26
ANO	1	13	14
Celkový součet	13	27	40

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

Tabulka č. 12 ukazuje vzájemnou závislost kritéria 4 a 6. Kritérium 6 se vztahuje ke zveřejňování čísla účtu, na který má být poukázána částka místního poplatku ze psů. Korelační koeficient tohoto vztahu je 0,52. Opět se zde vyskytují Černošice, u kterých je potřeba více než 3 kliknutí k nalezení informací o místním poplatku ze psů, ale číslo účtu, na který má být poukázána částka místního poplatku ze psů, je zveřejněno. Celkem u 17 subjektů nebylo třeba více než 3 kliknutí k nalezení informací o místním poplatku ze psů a zároveň internetové stránky obsahovaly číslo účtu k zaslání místního poplatku ze psů. Naopak není-li zveřejněno toto číslo účtu, je potřeba k nalezení informací o místním poplatku ze psů více než 3 kliknutí. Toto pravidlo se vyskytuje u 12 subjektů.

Tabulka 12: Závislost mezi potřebou tří a více kliknutí o nalezení informací o místním poplatku ze psů a zveřejněním čísla účtu pro platbu místního poplatku ze psů

Počet ze subjektů	Kritérium 4		Celkový součet
Kritérium 6	ANO	NE	
NE	12	10	22
ANO	1	17	18
Celkový součet	13	27	40

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

Další kritéria, u kterých existuje jistá korelace, jsou 5. a 6. Korelační koeficient vyšel 0,6, což značí přímou závislost. Z tabulky č. 13 vyplývá, že pokud obsahuje internetová stránka detailní pokyny o místním poplatku ze psů, tak je zveřejněno i číslo účtu pro platbu místního poplatku ze psů, což platí u 12 subjektů. Pokud však nejsou k dispozici detailní pokyny o místním poplatku ze psů, není zveřejněno ani číslo účtu určené pro platbu tohoto poplatku. Tuto skutečnost potvrzuje 20 subjektů.

Tabulka 13: Závislost mezi existencí detailních pokynů o místním poplatku ze psů a zveřejněním čísla účtu pro platbu místního poplatku ze psů

Počet ze subjektů	Kritérium 5		Celkový součet
Kritérium 6	NE	ANO	
NE	20	2	22
ANO	6	12	18
Celkový součet	26	14	40

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

Kritérium 9 se vztahuje ke zveřejňování výroční zprávy za rok 2017 a kritérium 10 se týká zveřejňování výročních zpráv za roky 2012 - 2016. Vzájemnou závislost mezi těmito kritérii podporuje korelační koeficient, který vyšel 0,47. Tabulka č. 14 zobrazuje, že při splnění kritéria 9, dochází k plnění kritéria 10. Toto platí pro 23 subjektů. U 4 subjektů vyšlo najevo, že při splnění kritéria 9, dochází k částečnému plnění kritéria 10.

Tabulka 14: Závislost mezi zveřejněním výroční zprávy za rok 2017 a zveřejněním výročních zpráv za roky 2012-2016

Počet ze subjektů	Kritérium 9		Celkový součet
Kritérium 10	NE	ANO	
NE	6	1	7
ČÁSTEČNĚ	0	4	4
ANO	6	23	29
Celkový součet	12	28	40

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

Další zkoumaná závislost je zobrazena v tabulce č. 15. Korelační koeficient vyšel -0,67. V tomto případě jde o nepřímou korelaci. Kritérium 14 se vztahuje k podobě rozpočtu ve formátu pdf, ve kterém lze vyhledávat a kritérium 15 k podobě rozpočtu také ve formátu pdf, ale ve kterém nelze vyhledávat. Pokud dojde ke splnění kritéria 14, nebude splněno kritérium 15, což potvrzuje 18 subjektů. Naopak, jestliže nedojde ke splnění kritéria 14, dojde ke splnění kritéria 15. Toto se projevilo u 15 subjektů. Pouze město Zdice zveřejňuje rozpočet v obou uvedených formách.

Tabulka 15: Závislost mezi podobou rozpočtu ve formátu pdf, ve kterém lze vyhledávat a podobou rozpočtu ve formátu pdf, ve kterém nelze vyhledávat

Počet ze subjektů	Kritérium 14		Celkový součet
Kritérium 15	NE	ANO	
NE	6	18	24
ANO	15	1	16
Celkový součet	21	19	40

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

Následující zkoumaná kritéria mají hodnotu korelačního koeficientu 0,4. Kritérium 14 se týká podoby rozpočtu ve formátu pdf, ve kterém lze vyhledávat a kritérium 18 se týká skutečnosti, zda existuje komentář k aktuálnímu rozpočtu. Jestliže není splněno kritérium 14, není splněno ani kritérium 18. Toto pravidlo existuje u 21 subjektů. U 5 subjektů dochází k tomu, že při plnění kritéria 14, plní i kritérium 18. Uvedené vztahy lze vidět v tabulce č. 16.

Tabulka 16: Závislost mezi podobou rozpočtu ve formátu pdf, ve kterém lze vyhledávat a existencí komentáře k aktuálnímu rozpočtu

Počet ze subjektů	Kritérium 14		Celkový součet
Kritérium 18	NE	ANO	
NE	21	14	35
ANO	0	5	5
Celkový součet	21	19	40

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

Poslední zkoumaná závislost proběhne u kritéria 16 a 17. Zde vyšel korelační koeficient 0,57, což značí přímou závislost. Kritérium 16 zkoumá, zda rozpočet nebo jeho část má formu dokumentu v excel. Kritérium 17 se zabývá existencí interaktivního/rozklikávacího rozpočtu. Vzájemnou závislost těchto dvou kritérií zobrazuje tabulka č. 17. Pokud není splněno kritérium 16, není splněno ani kritérium 17. Toto potvrzuje 28 subjektů. U 6 subjektů je splněno kritérium 16 i kritérium 17.

Tabulka 17: Závislost mezi podobou rozpočtu nebo jeho části ve formátu excel a existencí interaktivního/rozklikávacího rozpočtu

Počet ze subjektů	Kritérium 16		Celkový součet
Kritérium 17	NE	ANO	
NE	28	3	31
ANO	3	6	9
Celkový součet	31	9	40

Zdroj: průzkum, vlastní zpracování

4.4 Doporučení ke zvýšení transparentnosti

Na základě provedeného průzkumu je možné navrhnout jistá doporučení, která by pomohla zvýšit transparentnost nejen ve sledovaných městech a městysích. Jedná se o následující doporučení:

- Je vhodné uvádět na internetové stránce odkaz na sekci povinně zveřejňovaných informací hned na úvodní stránce.
- Dodržování zákonných požadavků týkajících se rozpočtových dokumentů a splnění struktury dané vyhláškou.
- Lepší transparentnosti jistě napomáhá přímý odkaz na aktuální rozpočet na internetových stránkách a také poskytování komentáře k rozpočtu pro snazší orientaci občanů v něm.
- Občané jistě ocení, pokud obec poskytuje více informací o místním poplatku ze psů, aby nemuseli číst celou vyhlášku. Například informace o splatnosti poplatku, sazbě nebo sazbách poplatku a způsobu platby poplatku.
- Navíc je vhodné uvádět konkrétní číslo účtu, na který má být místní poplatek hrazen.
- Informace týkající se uplatňování osvobození daně z nemovitých věcí a koeficientu/koeficientů daně z nemovitých věcí obce obvykle vůbec neuvádějí. U těch, které některou pravomoc využívají se vyskytují pouze vyhlášky. Ovšem v rámci usnadnění orientace občanů při řešení daně z nemovitých věcí by uvádění těchto informací značně pomohlo i za předpokladu, že daná obec tyto pravomoci neuplatňuje.
- Využívání transparentního účtu může zvyšovat nejen transparentnost, ale i důvěru občanů ve veřejnou správu

Závěr

Rozpočet patří mezi důležité rozpočtové dokumenty, na jehož základě obec hospodaří. Zahrnuje příjmy a výdaje, které se mohou, ale nemusejí rovnat. Důležitou složkou příjmů jsou příjmy daňové. Představují zhruba 50 % až 68 % celkových příjmů rozpočtu. Daňové příjmy plynou do rozpočtu obce přímo nebo prostřednictvím rozpočtového určení daní. Mezi přímo plynoucí daňové příjmy se řadí místní poplatky, správní poplatky, platby vztahující se k ochraně životního prostředí a svěřené daně, kam patří daň z nemovitých věcí a daň z příjmů právnických osob, jestliže je poplatníkem obec. Zbylé daně jsou považovány za sdílené a jsou přerozdělovány způsobem, který je upraven v zákoně o rozpočtovém určení daní.

Některé daňové příjmy mohou obce ovlivňovat. Jedná se o místní poplatky a o daň z nemovitých věcí. Obec má pravomoc stanovovat místní poplatky, které jsou upraveny zákonem o místních poplatcích. Tento zákon uvádí některé konstrukční prvky a omezení, které obec musí respektovat. Další pravomocí obce je stanovit osvobození u daně z nemovitých věcí a také právo u daně z nemovitých věcí zavést koeficient 1,5, místní koeficient či upravit korekční koeficient. Veškeré tyto pravomoci stanovuje obec obecně závaznou vyhláškou.

Transparentnosti může být dosahováno mnoha způsoby. Některé způsoby přímo upravují právní předpisy a některé si zase samy dobrovolně volí obce. Existuje několik právních předpisů, které mohou podporovat transparentnost dané obce, ovšem předpokladem je dodržování těchto předpisů. Zákon o svobodném přístupu k informacím upravuje pravidla pro poskytování informací a stanovuje práva svobodného přístupu k nim. Občan má tedy právo požádat o informaci a obec mu musí odpovědět, ovšem tento zákon uvádí i výjimky, kdy odpovědět nelze. Vyhláškou k tomuto zákonu je pak stanovena struktura informací zveřejňovaných způsobem umožňující dálkový přístup. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů uvádí pravidla pro zveřejňování rozpočtových dokumentů. Součástí tohoto zákona jsou i sankce za porušení povinnosti zveřejnění.

Cílem diplomové práce je zhodnotit a porovnat transparentnost místních daní a městských rozpočtů u vybraných měst a městysů v České republice. Pro průzkum bylo stanoveno celkem 24 kritérií. Průzkum těchto kritérií probíhal u čtyřiceti měst a městysů prostřednictvím informací uvedených na jejich internetových stránkách.

Kritéria se zabývala povinně poskytovanými informacemi, informacemi týkajícími se místního poplatku ze psů, dále uplatňováním osvobození a koeficientu či koeficientů u daně z nemovitých věcí. Zařazena byla i kritéria týkající se zveřejňování výročních zpráv, rozpočtů a dalších rozpočtových dokumentů. U rozpočtu bylo navíc předmětem hodnocení způsob a forma zveřejňování. Zkoumáno bylo i využívání transparentního účtu.

Průzkum ukázal, že pouze městys Vraný nemá na svých internetových stránkách sekci povinně zveřejňované informace a 16 subjektů ze 40 má dokonce odkaz na tuto sekci hned na úvodní stránce. Strukturu povinně zveřejňovaných informací dle vyhlášky dodržuje 20 ze 40 subjektů. Výroční zprávu za rok 2017 z oblasti poskytování informací zveřejňuje 28 ze 40 subjektů a výroční zprávy za roky 2012-2016 byly nalezeny u 29 subjektů. Dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím musí být výroční zpráva za rok 2017 zveřejněna nejpozději do 1. března 2018, tudíž 12 subjektů neplní tuto zákonnou povinnost.

Místní poplatek ze psů byl nalezen do tří kliknutí u 27 subjektů. Je zde tedy převaha měst a městysů, kteří se snaží usnadnit a urychlit cestu k nalezení informací o místním poplatku ze psů. Další zkoumané kritérium bylo zaměřeno na poskytování detailních pokynů týkajících se právě tohoto poplatku. Za detailní pokyny byly považovány informace o splatnosti poplatku, o sazbě nebo sazbách poplatku a o způsobu platby poplatku. Takové informace byly nalezeny jen u 14 subjektů a číslo účtu sloužící pro platbu tohoto poplatku uvádí 18 ze 40 subjektů.

Informace o osvobození u daně z nemovitých věcí, které má město či městys pravomoc udělit, nebyly nalezeny u žádného subjektu. Informace týkající se uplatňování koeficientu či koeficientů poskytuje 25 ze 40 subjektů. Ovšem nutno podotknout, že se jednalo o subjekty, u kterých byla nalezena obecně závazná vyhláška.

Rozpočet na rok 2018 zveřejňuje 39 subjektů a přímý odkaz z úvodní stránky na něj se vyskytuje pouze u 15 ze 40 subjektů. Jediné město Smečno neplní povinnost, která je dána zákonem ale i vyhláškou, uveřejnit aktuální rozpočet. Nejčastěji se objevovala forma rozpočtu v podobě dokumentu pdf, ve kterém lze vyhledávat, celkem u 19 subjektů. Druhá nejčastější forma byla také v podobě pdf, ale ve kterém nelze vyhledávat, celkem u 16 subjektů. Rozpočet v podobě dokumentu v excel se vyskytuje u 9 ze 40

subjektů a interaktivní/rozklikávací rozpočet využívá také 9 subjektů. Ovšem nejedná se o tatáž města či městysy. Komentář k rozpočtu poskytuje pouze 5 měst a možnost výběru členění příjmů dle druhu a odvětví nabízí 6 ze 40 měst a městysů. Rozpočty za roky 2012-2017 byly nalezeny u 20 subjektů.

Další zkoumané rozpočtové dokumenty jsou střednědobý výhled rozpočtu, rozpočtová opatření a závěrečné účty. Střednědobý výhled rozpočtu, který je minimálně do roku 2020, byl nalezen u 27 měst a městysů. Rozpočtová opatření za období leden až březen 2018 zveřejňuje 38 ze 40 měst a městysů. Další zkoumané kritérium hodnotilo zveřejnění závěrečného účtu za rok 2016, což splňuje 36 měst a městysů. Zveřejňování závěrečného účtu upravuje zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, kde je uvedena povinnost uveřejnění závěrečného účtu do doby schválení nového závěrečného účtu. Tuto zákonnou povinnost tedy 4 subjekty neplní. Závěrečné účty za roky 2012-2015 zveřejňuje 20 měst a městysů.

Poslední kritérium řešilo využívání transparentních účtů, které se vyskytují pouze u městysy Liteň a měst Černošice a Roztoky

V rámci provedeného průzkumu bylo zvoleno jako nejvíce transparentní město Černošice a nejméně město Hostomice. Dále bylo zjištěno, že velikost města z hlediska počtu obyvatel nemá vliv na výsledek transparentnosti. Taktéž nebylo prokázáno lepší hodnocení dle typu obce. Naopak některé městysy dosahovaly lepšího výsledku než města.

V závěru práce bylo provedeno i vyhodnocení vzájemně závislých kritérií. Nejvyšší přímá vzájemná závislost byla zjištěna mezi kritériem, které se váže ke splnění struktury povinně zveřejňovaných informací a kritériem, které se týká zveřejnění výroční zprávy za rok 2017, kde korelační koeficient vyšel 0,65. Nejvyšší nepřímá vzájemná závislost se vyskytovala mezi kritériem týkajícím se rozpočtu v podobě pdf, ve kterém lze vyhledávat a kritériem vztahujícím se k rozpočtu v podobě pdf, ve kterém nelze vyhledávat, kde korelační koeficient činil -0,67.

Na základě provedeného průzkumu bylo zjištěno, že města a městysy dosahují transparentnosti místních daní ve výši 42 %. Transparentnost povinně zveřejňovaných informací je splňována 67 % a transparentnost rozpočtová dosahuje 52 %. Zákonné

požadavky týkající se povinně zveřejňovaných informací jsou splněny ze 72,5 %. Zákonné požadavky kladené na rozpočtové dokumenty jsou splněny z 87,5 %.

Ke zvýšení transparentnosti mohou přispívat samy obce bez nutnosti existence právních opatření. Jedním ze způsobů může být usnadnění přístupu veřejnosti k povinně zveřejňovaným informacím, rozpočtovým dokumentům nebo jiným informacím. Přístup k povinně zveřejňovaným informacím lze usnadnit vytvořením odkazu na internetové stránce hned na její úvodní stránce. Tímto způsobem lze vytvořit i odkaz na aktuální rozpočet obce. Občané, kteří se zajímají o rozpočet a celkové finanční dění v obci, nemusí být vystudovaní ekonomové, proto by bylo vhodné doplnit k rozpočtu komentář nebo popis jednotlivých položek pro snazší pochopení a orientaci v něm. Navíc rozpočet je vhodné uvádět ve formátu, který umožňuje další práci s jeho daty. Informace o uplatňovaných místních poplatcích by neměly být složitě vyhledávány na internetových stránkách a je vhodné uvést detailní pokyny, jako například informace o splatnosti poplatku, sazbě nebo sazbách poplatku a způsobu platby poplatku, mimo samotnou obecně závaznou vyhlášku. V neposlední řadě může obec zřídit transparentní účet. Transakce na něm může sledovat každý občan pouze prostřednictvím internetu.

Z provedeného průzkumu vyšlo najevo, že v některých případech nejsou splněny ani zákonné požadavky na zveřejňování vybraných rozpočtových dokumentů. Tudíž, i když se bude obec snažit usnadnit uživatelům přístup, nebude to vůbec efektivní. Důležité totiž jsou v první řadě aktuální informace.

Seznam použitých zdrojů

- BABČÁK, V. (2005). *Financování územní samosprávy ve sjednocující se Evropě - Sborník 1. mezinárodního právního symposia*. Brno: Masarykova univerzita.
- BACHMANN, Pavel. Transparentnost organizací občanské společnosti. Hradec Králové: Gaudeamus, 2012. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-235-5.
- BAKEŠ, Milan. *Finanční právo*. 5., upr. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-801-6.
- BIRD, Richard M., Robert D. EBEL a Christine WALLICH. *Decentralization of the socialist state: intergovernmental finance in transition economies*. Washington, D.C.: International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank, c1995. ISBN 0-8213-3186-8.
- BRONIĆ, Mihaela, Katarina OTT a Ivica URBAN. Local budget transparency: the case of 33 Croatian cities. *Financial theory and practice* [online]. 2012 [cit. 2018-04-11]. DOI: 10.3326/fi ntp.2012.36.4.2. Dostupné z: <https://hrcak.srce.hr/97634>
- BŘEŇ, Jan. Správa místních poplatků I. *Deník veřejné správy* [online]. 17. 12. 2014 [cit. 2018-03-21]. ISSN 1213-6336. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6679546>
- BUBLÍKOVÁ, Ilona. *Místní poplatky v ČR* [online]. Praha, 2017 [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: https://vskp.vse.cz/70881_mistni_poplatky_v_cr. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce doc. Ing. Lucie Sedmihradská, Ph.D.
- CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu [online]. 2008 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://osf.cz/wp-content/uploads/2015/08/pruvodce2008.pdf>
- CÍSAŘOVÁ, Eliška. Transparentnost komunálních rozpočtů. *Moderní obec* [online]. 6. 11. 2008 [cit. 2018-04-12]. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/transparentnost-komunalnich-rozpocetu/>
- ČERNÝ, I.; KYPETOVÁ, J. *Příručky pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2014: Finance a rozpočet. Vzdělaný zastupitel. Svaz měst a obcí ČR*. [online]. 2014 [cit. 2017-05-11]. Dostupné na <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/prirucka-pro-zastupitele/elektronicka-verze/prirucka-pro-clena-zastupitelstva-obce-1.aspx>

- ČESKÁ TELEVIZE. Obce zprůhledňují účetnictví, zavádějí transparentní účty. *Česká televize* [online]. 12. 1. 2014 [cit. 2018-04-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1054107-obce-zpruhlednuji-ucetnictvi-zavadeji-transparentni-ucty>
- ETZIONI, Amitai. Is Transparency the Best Disinfectant?. *Journal of Political Philosophy* [online]. 14 March 2010 [cit. 2018-04-05]. DOI: 10.1111/j. 1467-9760.2010.00366.x. Dostupné z: <https://www.uv.es/sasece/docum/mayo-sept2010/295Transparency.pdf>
- Hodnocení krajů. *Oživení* [online]. 2016 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://www.hodnocenikraju.cz/web/>
- JEŽKOVÁ, Lenka, Marek ZELENKA, Martin KAMENÍK, Šárka TRUNKATOVÁ a Andrea KOHOUTKOVÁ. *SPRÁVNÁ RADNICE - Manuál transparentní samosprávy 2017* [online]. Oživení, o.s., 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: https://www.oziveni.cz/wp-content/uploads/2017/10/sr_web.pdf
- Kodex dobré praxe zpracovaný MMF pro transparentní nakládání s veřejnými prostředky. *Ministerstvo financí České republiky: Překlad publikace OECD Řízení veřejných výdajů* [online]. 13. 12. 2004 [cit. 2018-04-11]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Kodex-dobre-praxe-zpracovany-MMF-pro-transparentni-nakladani-s-verejnymi-prostredky.pdf>
- KOUDELKA, Zdeněk. *Obecně závazné vyhlášky*. Praha: Linde, 2000. ISBN 80-7201-202-9.
- Kraje, okresy ... Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/kraj-okresy>
- KRÁLÍK, Jozef a Daniel JAKUBOVIČ. *Slovník finančního práva*. Bratislava: VEDA, 2004. ISBN 978-80-224-0814-X.
- Listina základních práv a svobod
- MARKOVÁ, Hana. *VLASTNÍ NEBO SDÍLENÉ DANĚ OBCÍM?* [online]. In: . s. 9 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <https://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law/files/pdf/sprava-finance/Markova.pdf>
- MATEJ, Miroslav. Pravidla rozpočtové odpovědnosti v podmínkách obcí a krajů. *Deník veřejné správy* [online]. 7. 3. 2017 [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <http://www.denik.obce.cz/clanek.asp?id=6731153&ht=odpov%ECdnost>

- Města a městyse ve Středočeském kraji. *Český statistický úřad* [online]. 1. 1. 2017 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/mesta_a_mestyse_ve_stredoceskem_kraji_k_31_12
- Metodický materiál č. 28 - stav od 1. 1. 2018. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. 2017 [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicky-material-c-28-stav-od-1-1-2018.aspx>
- MONITOR [online]. [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/analyza/>
- MRKÝVKA, Petr. Některé úvahy o materiálním základu veřejné správy. Časopis pro právní vědu a praxi. [Online]. 2003, č. 2, s. 153-157. [cit. 2018-04-24].
- OECD. *OECD Best Practices for Budget Transparency* [online]. 2002 [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/governance/budgeting/Best%20Practices%20Budget%20Transparency%20-%20complete%20with%20cover%20page.pdf>
- OCHRANA, František. *Efektivnost zabezpečování vybraných veřejných služeb na úrovni obcí*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1259-4.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.
- PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.
- PELC, Vladimír. *Místní poplatky: oprávnění obcí : povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů*. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 978-80-7400-150-5.
- Počet obyvatel v obcích Středočeského kraje k 1. 1. 2017. *Český statistický úřad* [online]. 28. 4. 2017 [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/pocet-obyvatel-v-obcich-stredoceskeho-kraje-k-1-1-2017>
- POPELÁŘOVÁ, Šárka. *Transparentnost veřejných rozpočtů Autor* [online]. Praha, 2012 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <https://vskp.vse.cz/eid/30029>. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Ing. Lucie Sedmihradská, Ph.D.
- PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.

- RADOŠÍNSKÝ, Adrián, Lukáš TOMAN, Radek ZUGAR a Miroslav VESELÝ. *METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ: Proces tvorby a vydávání obecně závazných vyhlášek obcí – místní poplatky, poplatek za komunální odpad* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2015 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/metodicke-doporuceni-k-cinnosti-usc-c-7-2-povinnosti-obci-pri-nakladani-s-obecnim-majetkem-podle-zakona-o-obcich.aspx>
- RADVAN, Michal. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Téma (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-932-6.
- RAMKUMAR, Vivek a Isaac SHAPIRO. *Guide to Transparency in Government Budget Reports: Why are Budget Reports Important, and What Should They Include?* [online]. [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/gov/budgeting/49941624.pdf>
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23.1.2008, čj. 2 Afs 107/2007 - 168, č. 1545/2008 Sb. NSS. Dostupné z: <http://sbirka.nssoud.cz/cz/mistni-poplatky-poplatek-ze-psu.p1464.html>
- SEDMIHRADSKÁ, Lucie, Jakub HAAS a Michal ŠTEFEK. Otevřenost a srozumitelnost státního rozpočtu: Závěrečná zpráva projektu IGA VŠE/F1/01/2011 [online]. únor 2012, , 51 [cit. 2018-04-11]. Dostupné z: <http://kvf.vse.cz/wp-content/uploads/2010/06/zaverecna-zprava-final-20-2.pdf>
- SEDMIHRADSKÁ, Lucie. Obce uplatňující místní koeficient u DzNV v roce 2018. *Informace pro všechny* [online]. 9. 1. 2018 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: https://www.infoprovsechny.cz/request/obce_uplatnujici_mistni_koeficie_3
- SEDMIHRADSKÁ, Lucie. VŠE o... přehlednosti veřejných rozpočtů. *Hospodářské noviny* [online]. 31. 8. 2017 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65863750-vse-o-prehlednosti-verejnych-rozpocetu>
- SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-967-0.
- SCHNEEBERGEROVÁ a MESRŠMÍD. *Zprávy Ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů* [online]. Praha, 15. 2. 2017, **2017**(2), 7 [cit. 2018-03-30]. ISSN 1803-6082. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Zpravy-pro-obce-kraje_2017-c-02_2.pdf

- The Croatian local budget index, 2010: Methodology. International Budget Partnership [online]. [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: https://www.internationalbudget.org/wp-content/uploads/The-Croatian-Open-Local-Budget-Index_Methodology.pdf
- TOMÁNEK, Petr. *Role běžného a kapitálového rozpočtu územních samosprávných celků* [online]. 2007 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: http://kvf.vse.cz/storage/1168948678_sb_tomanek.pdf
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR
- VESELÝ, Miroslav a Ladislava ŠKROBÁKOVÁ. *METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ: Tvorba obecně závazných vyhlášek, Úprava daně z nemovitých věcí* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor dozoru a kontroly veřejné správy, 2015 [cit. 2018-02-28]. ISBN 978-80-86466-92-7. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/dokumenty-odk-2015-metodicke-doporuzeni-c-2-tvorba-obecne-zavaznych-vyhlasek-uprava-dane-z-nemovitych-veci.aspx>
- VRŠOVSKÁ, Ivana, Miroslav VESELÝ, Lukáš TOMAN, Adrián RADOŠINSKÝ a Hana ZÁBOJNÍKOVÁ. *METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ: Proces tvorby a vydávání obecně závazných vyhlášek obcí* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor dozoru a kontroly veřejné správy, 2013 [cit. 2018-02-28]. ISBN 978-80-86466-37-8. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/metodicke-doporueni-blue-8-1-web-pdf.aspx>
- Vyhláška č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup
- Vyhláška Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě
- Internetové stránky obcí
- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.
- Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
- Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.
- Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Seznam použitých zkratk

CP	celkové příjmy
DP	daňové příjmy
PO	právnícká osoba
FO	fyzická osoba
KK	korekční koeficient
MK	místní koeficient
SVR	střednědobý výhled rozpočtu
RP	rozpočtové provizorium
RO	rozpočtová opatření
ZÚ	závěrečný účet

Seznam tabulek

Tabulka 1: Druhové třídění.....	14
Tabulka 2: Celkové a daňové příjmy obcí v letech 2010-2016 (v mld. Kč).....	14
Tabulka 3: Sazby daně z pozemků	27
Tabulka 4: Sazby daně ze staveb a jednotek.....	28
Tabulka 5: Korekční koeficient	30
Tabulka 6: Počet obcí využívající místní koeficient k 1. 1. 2018.....	30
Tabulka 7: Povinně zveřejňované dokumenty	37
Tabulka 8: Města a městyse seřazené dle okresů	41
Tabulka 9: Hodnocení transparentnosti vybraných měst a městysů.....	67
Tabulka 10: Závislost mezi dodržením struktury povinně zveřejňovaných informací a zveřejněním výroční zprávy za rok 2017.....	68
Tabulka 11: Závislost mezi potřebou tří a více kliknutí o nalezení informací o místním poplatku ze psů a existencí detailních pokynů o místním poplatku ze psů	69
Tabulka 12: Závislost mezi potřebou tří a více kliknutí o nalezení informací o místním poplatku ze psů a zveřejněním čísla účtu pro platbu místního poplatku ze psů	69
Tabulka 13: Závislost mezi existencí detailních pokynů o místním poplatku ze psů a zveřejněním čísla účtu pro platbu místního poplatku ze psů	70
Tabulka 14: Závislost mezi zveřejněním výroční zprávy za rok 2017 a zveřejněním výročních zpráv za roky 2012-2016	70
Tabulka 15: Závislost mezi podobou rozpočtu ve formátu pdf, ve kterém lze vyhledávat a podobou rozpočtu ve formátu pdf, ve kterém nelze vyhledávat	71
Tabulka 16: Závislost mezi podobou rozpočtu ve formátu pdf, ve kterém lze vyhledávat a existencí komentáře k aktuálnímu rozpočtu.....	71
Tabulka 17: Závislost mezi podobou rozpočtu nebo jeho části ve formátu excel a existencí interaktivního/rozklikávacího rozpočtu	72

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj výnosu z místních daní v ČR v letech 2010–2016 (v mld. Kč).....	19
Graf 2: Vývoj výnosu z místních poplatků v ČR v letech 2010–2016 (v mld. Kč a % daňových příjmů obcí)	23
Graf 3: Vývoj výnosu z daně z nemovitých věcí v ČR v letech 2010–2016 (v mld. Kč a % daňových příjmů obcí).....	29
Graf 4: Povinně zveřejňované informace	43
Graf 5: Přímý odkaz na povinně zveřejňované informace	44
Graf 6: Splnění struktury povinně zveřejňovaných informací.....	45
Graf 7: Potřeba tří a více kliknutí k nalezení informací o místním poplatku ze psů	46
Graf 8: Detailní pokyny o místním poplatku ze psů.....	47
Graf 9: Zveřejnění čísla účtu pro platbu místního poplatku ze psů	48
Graf 10: Informace o koeficientu či koeficientech u daně z nemovitých věcí	49
Graf 11: Zveřejnění výroční zprávy za rok 2017.....	50
Graf 12: Zveřejnění výročních zpráv za roky 2012-2016.....	51
Graf 13: Zveřejnění rozpočtu na rok 2018.....	52
Graf 14: Existence přímého odkazu na aktuální rozpočet	53
Graf 15: Zveřejnění rozpočtů za roky 2012-2017	54
Graf 16: Rozpočet ve formátu pdf s možností vyhledávat data.....	54
Graf 17: Rozpočet ve formátu pdf bez možnosti vyhledávat data.....	55
Graf 18: Rozpočet nebo jeho část ve formátu excel	56
Graf 19: Rozpočet v interaktivní/rozklikávací podobě.....	57
Graf 20: Existence komentáře k aktuálnímu rozpočtu.....	58
Graf 21: Druhové i odvětvové členění příjmů	59
Graf 22: Zveřejnění střednědobého výhledu rozpočtu	60
Graf 23: Zveřejnění rozpočtových opatření.....	61
Graf 24: Zveřejnění závěrečného účtu za rok 2016	62
Graf 25: Zveřejnění závěrečných účtů za roky 2012-2015.....	63
Graf 26: Transparentní účet	64

Seznam obrázků

Obrázek 1: Rozpočtové určení daní od 1. 1. 2018.....	16
Obrázek 2: Mapa Středočeského kraje	42

Přílohy

Příloha 1: Vzor obecně závazné vyhlášky obce o místním poplatku ze psů	87
Příloha 2: Struktura povinné zveřejňovaných informací	91
Příloha 3: Vybrané otázky z průzkumu IBP pro hodnocení fiskální transparentnosti na lokální úrovni v Chorvatsku	96
Příloha 4: Vybrané otázky z projektu Transparentnost komunálních rozpočtů.....	97
Příloha 5: Vybrané otázky z projektu Hodnocení krajů	98
Příloha 6: Kritéria pro zhodnocení transparentnosti	99
Příloha 7: Počet obyvatel ve městech a městysech	100

Příloha 1: Vzor obecně závazné vyhlášky obce o místním poplatku ze psů

OBEC (město, městys).....

Zastupitelstvo obce (města, městyse).....

Obecně závazná vyhláška obce (města, městyse) č./20... o místním poplatku ze psů

Zastupitelstvo obce (města, městyse) se na svém zasedání dne usnesením č. ... usneslo vydat na základě § 14 odst. 2 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, tuto obecně závaznou vyhlášku (dále jen „vyhláška“):

Čl. 1

Úvodní ustanovení

- (1) Obec (město, městys) touto vyhláškou zavádí místní poplatek ze psů (dále jen „poplatek“).
- (2) Řízení o poplatcích vykonává obecní úřad (městský úřad, úřad městyse) (dále jen „správce poplatku“).²

Čl. 2

Poplatník a předmět poplatku

- (1) Poplatek ze psů platí držitel psa. Držitelem je fyzická nebo právnická osoba, která má trvalý pobyt nebo sídlo na území obce (dále jen „poplatník“).³
- (2) Poplatek ze psů se platí ze psů starších 3 měsíců.⁴

Čl. 3

Vznik a zánik poplatkové povinnosti

- (1) Poplatková povinnost vzniká držiteli psa v den, kdy se pes stal starším tří měsíců, nebo v den, kdy nabyl psa staršího tří měsíců.
- (2) V případě držení psa po dobu kratší než jeden rok se platí poplatek v poměrné výši, která odpovídá počtu i započatých kalendářních měsíců. Při změně místa trvalého pobytu nebo sídla platí držitel psa poplatek od počátku kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém změna nastala, nově příslušné obci.⁵

² § 14 odst. 3 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“)

³ § 2 odst. 1 zákona o místních poplatcích

⁴ § 2 odst. 2 zákona o místních poplatcích

⁵ § 2 odst. 3 a 4 zákona o místních poplatcích

- (3) Poplatková povinnost zaniká dnem, kdy přestala být fyzická nebo právnická osoba držitelem psa (např. úhynem psa, jeho ztrátou, darováním nebo prodejem), přičemž se poplatek platí i za započatý kalendářní měsíc, ve kterém taková skutečnost nastala.

Čl. 4

Ohlašovací povinnost

- (1) Držitel psa je povinen ohlásit správci poplatku vznik své poplatkové povinnosti do dnů ode dne jejího vzniku. Ve stejné lhůtě je povinen oznámit také zánik své poplatkové povinnosti.
- (2) Povinnost ohlásit držení psa má i osoba, která je od poplatku osvobozena.
- (3) V ohlášení držitel psa uvede⁶
- a) jméno, popřípadě jména, a příjmení nebo název nebo obchodní firmu, obecný identifikátor, byl-li přidělen, místo pobytu nebo sídlo, místo podnikání, popřípadě další adresy pro doručování; právnická osoba uvede též osoby, které jsou jejím jménem oprávněny jednat v poplatkových věcech,
 - b) čísla všech svých účtů u poskytovatelů platebních služeb, včetně poskytovatelů těchto služeb v zahraničí, užívaných v souvislosti s podnikatelskou činností, v případě, že předmět poplatku souvisí s podnikatelskou činností poplatníka,
 - c) další údaje rozhodné pro stanovení výše poplatkové povinnosti, zejména stáří a počet držených psů, včetně skutečností zakládajících vznik nároku na úlevu nebo osvobození od poplatku.
- (4) Dojde-li ke změně údajů uvedených v ohlášení, je držitel psa povinen tuto změnu oznámit do 15 dnů ode dne, kdy nastala.⁷

Čl. 5

Sazba poplatku

- (1) Sazba poplatku za kalendářní rok činí:
- a) za prvního psa..... Kč,
 - b) za druhého a každého dalšího psa téhož držitele Kč,
 - c) za psa, jehož držitelem je poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmu, anebo poživatel sirotčího důchodu Kč,
 - d) za druhého a každého dalšího psa téhož držitele, kterým je osoba podle písm. c) tohoto ustanovení Kč.

⁶ § 14a odst. 1 zákona o místních poplatcích

⁷ § 14a odst. 3 zákona o místních poplatcích

Čl. 6

Splatnost poplatku

(varianta 1)

- (1) Poplatek je splatný nejpozději do příslušného kalendářního roku.
- (2) Vznikne-li poplatková povinnost po datu splatnosti uvedeném v odstavci 1, je poplatek splatný nejpozději do 15. dne měsíce, který následuje po měsíci, ve kterém poplatková povinnost vznikla (*alternativně nejpozději do konce příslušného kalendářního roku*).

(varianta 2)

Poplatek je splatný ve stejných splátkách, nejpozději v termínech příslušného kalendářního roku.

Čl. 7

Osvobození a úlevy

- (1) Od poplatku ze psů je osvobozen držitel psa, kterým je osoba nevidomá, bezmocná a osoba s těžkým zdravotním postižením, která je držitelem průkazu ZTP/P podle zvláštního právního předpisu, osoba provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob, osoba provozující útulek zřízený obcí pro ztracené nebo opuštěné psy nebo osoba, které stanoví povinnost držení a používání psa zvláštní právní předpis⁸.
- (2) Od poplatku se dále osvobozují:
 - a),
 - b),
 - c)
- (3) Úleva se poskytuje:
 - a) ve výši ... Kč
 - b) ve výši Kč.

Pozn. pro obec: Úlevou se rozumí snížení poplatkové povinnosti vyjádřené procenty nebo pevnou částkou. Osvobozením se rozumí úplné vyjmutí z poplatkové povinnosti. Úleva či osvobození musí respektovat zásadu zákazu diskriminace, aby nedocházelo k nedůvodnému zvýhodňování jedné skupiny poplatníků před druhou.

- (4) Údaj rozhodný pro osvobození nebo úlevu dle odst. (uvede se výčet konkrétních ustanovení) tohoto článku je poplatník povinen ohlásit ve lhůtě do kalendářního roku.
Pozn. pro obec: Obec může stanovit pro určité typy osvobození a úlev odchylné lhůty pro ohlášení rozhodných údajů pro jejich poskytnutí, než vyplývají z článku 4 odst. 1 OZV a § 14a odst. 3 zákona o místních poplatcích (viz článek 4 odst. 4 OZV).

⁸ § 2 odst. 2 zákona o místních poplatcích

- (5) V případě, že poplatník nesplní povinnost ohlásit údaj rozhodný pro osvobození nebo úlevu ve lhůtách stanovených vyhláškou nebo zákonem, nárok na osvobození nebo úlevu zaniká.⁹
- Pozn. pro obec:* Ustanovení § 14a odst. 4 zákona o místních poplatcích předpokládá ztrátu osvobození nebo úlev, a to ve všech případech, kdy poplatník nesplní svoji povinnost ohlásit údaj rozhodný pro své osvobození nebo úlevu ve lhůtě stanovené zákonem o místních poplatcích nebo v obecně závazné vyhlášce.

Čl. 8

Navýšení poplatku

- (1) Nebudou-li poplatky zaplacený držitelem psa včas nebo ve správné výši, vyměří mu správce poplatku poplatek platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem.¹⁰
- (2) Včas nezaplacené nebo neodvedené poplatky nebo část těchto poplatků může správce poplatku zvýšit až na trojnásobek; toto zvýšení je příslušenstvím poplatku.¹¹

Pozn. pro obec: Odst. 2 lze nahradit ustanovením, které přímo stanoví pravidla pro navýšování poplatku nebo části poplatku v případě, že nebude zaplacen nebo odveden včas (např. navýšení v procentech nebo o konkrétní částku v závislosti na délce trvání prodlení) - k tomu závěru dospěl Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 9/10 ze dne 29. 6. 2010.

Čl. 9

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se obecně závazná vyhláška č. (uvede se číslo a přesný název zrušované obecně závazné vyhlášky), ze dne (uvede se datum vydání = datum schválení zastupitelstvem).

Čl. 10

Účinnost

(varianta 1)

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem

(varianta 2)

Tato vyhláška nabývá účinnosti patnáctým dnem po dni vyhlášení.

Podpis

Podpis

.....

.....

Jméno Příjmení

Jméno Příjmení

místostarosta

starosta

Vyvěšeno na úřední desce dne:

Sejmuto z úřední desky dne:

⁹ § 14a odst. 4 zákona o místních poplatcích

¹⁰ § 11 odst. 1 zákona o místních poplatcích

¹¹ § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích

Příloha 2: Struktura povinné zveřejňovaných informací

Označení a uvozovací text	Obsah položky
1. Název	Úplný název povinného subjektu.
	Uvádí se vždy bez zkratk.
2. Důvod a způsob založení	Důvod a způsob založení povinného subjektu, včetně podmínek a principů, za kterých provozuje svoji činnost.
	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi. Jako textová informace se vždy uvádí zřizovatel, nadřízený orgán, případně další nadřízené úřady, pokud se liší přímé vedení od metodického.
3. Organizační struktura	Popis vnitřní organizační struktury povinného subjektu.
	Uvádí se jako textová informace, schéma nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi, včetně dalších informací o vnitřních útvech (odborech a odděleních) povinného subjektu.
	Lze uvést také
	a) seznam podřízených povinných subjektů (z hlediska podávání opravných prostředků) jako textovou informaci nebo hypertextový odkaz na internetové stránky s uvedenými informacemi,
	b) seznam zřizovaných nebo řízených rozpočtových, příspěvkových a jiných organizací, které jsou povinným subjektem zřízeny nebo jsou jakkoli pravidelně navázány na rozpočet povinného subjektu. Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi, případně s hypertextovým odkazem na internetové stránky příslušné organizace.
4. Kontaktní spojení	Kontaktní údaje povinného subjektu.
	Uvádějí se rovněž kontaktní údaje jednotlivých vnitřních útvarů nebo pracovišť s upřesňujícími informacemi; to neplatí, vylučuje-li to zvláštní právní předpis.
4.1 Kontaktní poštovní adresa	Strukturovaná kontaktní adresa povinného subjektu určená k doručování poštovních zásilek. Pokud povinný subjekt používá více kontaktních poštovních adres, uvádějí se i další upřesňující informace o účelu jejich použití; na prvním místě se uvede adresa sídla, k níž se jako účel použití uvede „Sídlo“.
	Adresa se uvádí ve struktuře
	a) označení adresáta, pokud se liší od názvu povinného subjektu, uvedeného v bodě 1.,
	b) název ulice nebo jiného veřejného prostranství, pokud se v daném místě užívají, číslo popisné (případně evidenční) /číslo orientační (pokud bylo přiděleno)

	c) název obce, části obce, pokud není součástí názvu adresní pošty,
	d) poštovní směrovací číslo přidělené povinnému subjektu nebo adresní poště a název adresní pošty.
	Lze uvést i kód adresy z územně-identifikačního registru ÚIR-ADR s hypertextovým odkazem.
	V případě, že jako kontaktní poštovní adresa se používá poštovní přihrádka, uvádí se adresa ve struktuře
	a) označení adresáta, pokud se liší od názvu povinného subjektu, uvedeného v bodě 1.,
	b) údaj „poštovní přihrádka" nebo jiný obdobný údaj doplněný číslem přihrádky,
	c) poštovní směrovací číslo přidělené povinnému subjektu nebo adresní poště a název adresní pošty.
4.2 Adresa úřadovny pro osobní návštěvu	Adresa všech úřadoven (pracovišť) povinného subjektu určených pro osobní návštěvu.
	Adresa se uvádí ve struktuře
	a) označení úřadovny (pracoviště), pokud se liší od názvu povinného subjektu, uvedeného v bodě 1.,
	b) název ulice nebo jiného veřejného prostranství, pokud se v daném místě užívají, číslo popisné (případně evidenční) /číslo orientační, pokud bylo přiděleno,
	c) název obce, části obce apod.,
	Lze uvést i kód adresy z územně-identifikačního registru ÚIR-ADR s hypertextovým odkazem.
4.3 Úřední hodiny	Úřední hodiny všech úřadoven (pracovišť) povinného subjektu určených pro osobní návštěvy.
4.4 Telefonní čísla	Telefonní čísla povinného subjektu, případně jeho vnitřních útvarů a pracovišť.
	Čísla se uvádějí bez mezinárodní předvolby. Vnitřní linka (bez provolby) se uvádí za lomítkem.
4.5 Čísla faxu	Čísla faxu povinného subjektu, případně jeho vnitřních útvarů a pracovišť.
	Čísla se uvádějí bez mezinárodní předvolby.
4.6 Adresa internetové stránky	Elektronická adresa oficiálních internetových stránek povinného subjektu s hypertextovým odkazem.
	Uvádí se hypertextový odkaz.
4.7 Adresa e-podatelný	Elektronická adresa všech elektronických podatelen povinného subjektu s hypertextovými odkazy.
	Uvádí se hypertextový odkaz.
	V případě, že povinný subjekt používá více elektronických podatelen, uvádějí se i další upřesňující informace o účelu použití.

4.8 Další elektronické adresy	Další elektronické adresy povinného subjektu, případně dalších pracovníků povinného subjektu.
	Uvádí se hypertextový odkaz.
	U každé elektronické adresy se uvádí upřesňující informace (účel použití, případně jméno adresáta).
5. Případné platby lze poukázat	Bankovní spojení pro všechny v úvahu připadající platby od veřejnosti ve prospěch povinného subjektu.
	Uvádí se číslo účtu (včetně případného předčísí), kód banky, účel platby.
	Uvádějí se i symboly platby, pokud jsou při platbě požadovány (konstantní symbol, variabilní symbol, specifický symbol).
	Uvádějí se rovněž informace o jiných způsobech platby.
6. IČ	Identifikační číslo povinného subjektu.
7. DIČ	Daňové identifikační číslo povinného subjektu.
	Uvádí se, pokud je povinný subjekt plátcem daně z přidané hodnoty. Pokud povinný subjekt není plátcem daně z přidané hodnoty, uvede se tato skutečnost.
8. Dokumenty	-
8.1 Seznamy hlavních dokumentů	Seznamy hlavních dokumentů povinného subjektu koncepční, strategické a programové povahy, které mohou být podle zákona poskytnuty.
	Na dokumenty, které má povinný subjekt k dispozici v elektronické podobě lze poukázat hypertextovým odkazem.
8.2 Rozpočet	Údaje o rozpočtu povinného subjektu v aktuálním a uplynulém roce a obsah účetních výkazů povinného subjektu za uplynulý rok.
	Uvádí se schválený rozpočet i jeho pozdější úpravy.
	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky nebo na veřejný informační systém s uvedenými informacemi.
9. Žádosti o informace	Místo a způsob, jak získat příslušné informace.
	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.
10. Příjem žádostí a dalších podání	Místo a způsob, kde lze podat žádost či stížnost, předložit návrh, podnět či jiné dožádání anebo obdržet rozhodnutí o právech a povinnostech osob.
	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.
11. Opravné prostředky	Místo, lhůta a způsob, kde lze podat opravný prostředek proti rozhodnutím povinného subjektu o právech a povinnostech osob, a to včetně výslovného uvedení požadavků, které jsou v této souvislosti kladeny na toho, kdo opravný prostředek podává. Označení příslušného formuláře a způsob a místo, kde lze takový formulář získat, pokud existuje.

	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.
12. Formuláře	Seznam používaných formulářů s jejich označením a popisem, způsob a místo, kde lze formuláře získat.
	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi, pro formuláře v elektronické podobě vždy hypertextovým odkazem včetně příslušné elektronické služby, pokud existuje.
13. Popisy postupů – návody pro řešení životních situací	Popisy postupů, které musí povinný subjekt dodržovat při vyřizování všech žádostí, návrhů i jiných dožadání občanů, a to včetně příslušných lhůt, které je třeba dodržovat.
	Uvádí se hypertextovým odkazem na internetové stránky s osnovami popisů postupů podle přílohy č. 2 této vyhlášky nebo na veřejný informační systém s uvedenými informacemi.
14. Předpisy	-
14.1 Nejdůležitější používané předpisy	Přehled nejdůležitějších předpisů, podle nichž povinný subjekt jedná a rozhoduje, které stanovují právo žádat informace a povinnost poskytovat informace a které upravují další práva občanů ve vztahu k povinnému subjektu.
	Uvede se rovněž, kde a kdy jsou tyto předpisy přístupné k fyzickému nahlédnutí.
	Uvádí se jako doprovodná popisná textová informace s hypertextovými odkazy na internetové stránky obsahující text předpisů.
14.2 Vydané právní předpisy	Přehled právních předpisů vydaných v rámci věcné působnosti povinného subjektu.
	Uvádí se jako doprovodná popisná textová informace s hypertextovými odkazy na internetové stránky, kde je text příslušných právních předpisů již zveřejněn.
15. Úhrady za poskytování informací	-
15.1 Sazebník úhrad za poskytování informací	Sazebník úhrad za poskytování informací povinným subjektem a s tím spojených služeb.
	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.
15.2 Usnesení nadřízeného orgánu o výši úhrad za poskytnutí informací	Usnesení o výši úhrad vydaná podle § 16a odst. 7 zákona v případě odvolání nebo stížnosti.
	Usnesení se uvádějí nejméně za dva poslední roky.
	Uvádějí se jako textové informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.
16. Licenční smlouvy	-
16.1 Vzory licenčních smluv	Vzory všech licenčních smluv podle § 14a zákona, jsou-li k poskytování informací povinným subjektem potřebné.
	Vzory licenčních smluv se uvádějí v takové formě, aby mohly být žadatelem o informaci přizpůsobeny konkrétní žádosti a

	použity jako návrh na uzavření licenční smlouvy, a to i s možností dálkového přístupu.
16.2 Výhradní licence	Licenční smlouvy upravující výhradní licence poskytnuté povinným subjektem podle § 14a odst. 4 zákona.
	Uvádějí se jako textové informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.
17. Výroční zpráva podle zákona č. 106/1999 Sb.	Výroční zpráva povinného subjektu o své činnosti v oblasti poskytování informací podle § 18 zákona.
	Výroční zprávy se uvádějí nejméně za dva poslední roky. Výroční zpráva za předcházející kalendářní rok se zveřejňuje do 1. března běžného roku.
	Pokud povinný subjekt začleňuje údaje o své činnosti v oblasti poskytování informací do obecné výroční zprávy obsahující informace o jeho činnosti jako její samostatnou část (§ 18 odst. 2 zákona), lze uvést celou obecnou výroční zprávu.
	Uvádějí se jako textové informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.

Zdroj: Vyhláška č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup

Příloha 3: Vybrané otázky z průzkumu IBP pro hodnocení fiskální transparentnosti na lokální úrovni v Chorvatsku

Questions 1 to 12: Proposed and adopted budget documents and RBY (reference budget year) = 2010

Q1. Do the proposed and adopted budget documents present expenditures for RBY classified by economic classification?

Q2. Do the proposed and adopted budget documents present expenditures for RBY by functional classification?

Q3. Do the proposed and adopted budget documents present expenditures for RBY for individual programs?

Q4. Do the proposed and adopted budget documents present tax revenues from different sources for RBY?

Q5. Do the proposed and adopted budget documents present grants for RBY?

Q6. Do the proposed and adopted budget documents present non-tax revenues from different sources for RBY?

Q7. Do the proposed and adopted budget documents present information on outstanding debt?

Q8. Do the proposed and adopted budget documents present information on payments of interest on debt for the RBY?

Q9. Do the proposed and adopted budget documents contain macroeconomic forecasts upon which the budget figures are based?

Q10. Do the proposed and adopted budget documents contain verbal descriptions (explanations) of various expenditures for the RBY?

Q11. Do the proposed and adopted budget documents contain verbal descriptions (explanations) of various revenues for the RBY?

Q12. Do the proposed and adopted budget documents contain verbal descriptions (explanations) of individual programs and the underlying expenditures?

Questions 13 to 15: Proposed and adopted budget documents and RBY-1=2009

Q13. Do the proposed and adopted budget documents present expenditures for RBY-1 classified by economic classification?

Q14. Do the proposed and adopted budget documents present expenditures for RBY-1 classified by functional classification?

Q15. Do the proposed and adopted budget documents present expenditures for RBY-1 for individual programs?

Questions 16 to 19: Proposed and adopted budget documents and RBY+1=2011 / RBY+2=2012

Q16. Do the proposed and adopted budget documents present tax and non-tax revenues from different sources for RBY+1 and RBY+2?

Q17. Do the proposed and adopted budget documents present expenditures for RBY+1 and RBY+2, classified by economic classification?

Q18. Do the proposed and adopted budget documents present expenditures for RBY+1 and RBY+2, classified by functional classification?

Q19. Do the proposed and adopted budget documents present expenditures for RBY+1 and RBY+2 for individual programs?

Question 20: The Citizens Budget

Q20. Does the local government publish a non-technical presentation of the budget intended for a wide audience (Citizens Budget)?

Questions 26 to 32: Year-End Report (RBY-2=2008)

Q26. Does the Year-End Report present expenditures for RBY-2, classified by economic classification?

Q27. Does the Year-End Report present expenditures for RBY-2, classified by functional classification?

Q28. Does the Year-End Report present expenditures for RBY-2 for individual programs?

Q29. Does the Year-End Report present tax revenues from different sources for RBY-2?

Q30. Does the Year-End Report present grants for RBY-2?

Q31. Does the Year-End Report present non-tax revenues from different sources for RBY-2?

Q32. Does the Year-End Report present information on outstanding debt?

Questions 33 to 37: Availability of Budget Proposal Documents and local gazette

Q33. Were Budget Proposal Documents available?

Q34. Are the information on RBY+1/RBY+2 presented in Budget Proposal Documents?

Q35. What is the time period between receiving the Budget Proposal Documents by local unit representatives and its enactment?

Q36. Is the local official gazette available on the Internet?

Q37. What is the time period between enacting the budget and its publication in the local gazette?

Zdroj: The Croatian local budget index, 2010: Methodology. *International Budget Partnership* [online]. [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: https://www.internationalbudget.org/wp-content/uploads/The-Croatian-Open-Local-Budget-Index_Methodology.pdf

Příloha 4: Vybrané otázky z projektu Transparentnost komunálních rozpočtů

1. Má obec směrnici pro vyřizování žádostí o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím?
2. Má obec směrnici, která by ošetřovala proces zveřejňování rozpočtové dokumentace?
3. Má obec zpracovaný aktualizovaný rozpočtový výhled?
4. Používá obec přírůstkovou metodu rozpočtování?
5. Jakým způsobem obce zveřejňují návrh rozpočtu?
6. Jakým způsobem obce přijímají připomínky občanů?
7. Způsob přezkumu hospodaření obce (od r. 2004)
8. Zveřejňuje obec zápisy z jednání finančního a kontrolního výboru?
9. Zveřejňuje obec seznam podnikatelských subjektů, kterým byla poskytnuta dotace?
Jakým způsobem obce vyhodnocují účelnost, efektivnost a hospodárnost využití dotace?

Zdroj: CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu [online]. 2008 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://osf.cz/wp-content/uploads/2015/08/pruvodce2008.pdf>

Příloha 5: Vybrané otázky z projektu Hodnocení krajů

1. Jsou na oficiální webové stránce kraje zveřejněny informace o kraji, jakožto povinném subjektu, v předepsané struktuře a obsahu dle Vyhlášky č. 442/2006 Sb.?
2. Nachází se na oficiální webové stránce kraje elektronická úřední deska i s archivem minimálně od roku 2013?
3. Jsou na oficiální webové stránce kraje zveřejněny výroční zprávy v oblasti poskytování informací (dle § 5 odst.1 písm. f) z. č. 106/1999 Sb.) minimálně od počátku volebního období (první zveřejněná výroční zpráva za rok 2013)?
4. Je na oficiální webové stránce kraje zveřejněn vzor žádosti o poskytnutí informací?
5. Je na oficiální webové stránce kraje zveřejněn sazebník úhrad za poskytování informací (dle § 5 odst.1 písm. f) z. č. 106/1999 Sb.) ?
6. Jsou na oficiální webové stránce kraje dostupné a aktualizované informace poskytnuté na základě dřívějších žádostí podaných dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (v souladu s § 5 odst. 3 zákona)?
7. Byly všechny odpovědi kraje na infožádosti podané v souvislosti s tímto projektem zaslány v zákonem stanovených lhůtách?
8. Odpověděl kraj ve všech případech v souladu s požadavkem vzneseným v infožádostech elektronickou formou?
9. Poskytl kraj kompletní odpověď na žádosti o informace v souvislosti s projektem?
10. Deklaruje kraj skutečnost publikace tzv. otevřených dat?
11. Jsou data poskytována na základě uznávaných standardů publikace otevřených dat?
12. Reagoval kraj svými připomínkami na poskytnuté výsledky hodnocení krajů?
13. Jsou na oficiální webové stránce kraje zveřejněny rozpočty kraje schválené zastupitelstvem kraje minimálně od roku 2013?
14. V jaké kvalitě jsou data o aktuálním schváleném návrhu rozpočtu publikována?
15. Jsou na oficiální webové stránce kraje zveřejněny důvodové zprávy k rozpočtům (minimálně od roku 2013), či komentované verze těchto rozpočtů?
16. Je na oficiální webové stránce kraje zveřejněn aktualizovaný rozpočtový výhled kraje?
17. Existuje na úvodní stránce oficiální webové prezentace kraje zvláštní odkaz pro přístup k aktuálnímu rozpočtu kraje (aktuální rok)?
18. Je na oficiální webové stránce kraje zveřejněno plnění rozpočtu kraje za první čtvrtletí roku 2016?
19. Je na oficiální webové stránce kraje k dispozici přehled všech schválených rozpočtových opatření provedených v roce 2016?
20. Zveřejňuje kraj rozpočet v tzv. rozklikávací podobě až do úrovně konkrétních příjmů, výdajů v rámci kapitol rozpočtu? Popř. v jaké frekvenci jsou data aktualizována?
21. Jsou na oficiální webové stránce kraje zveřejněny závěrečné účty včetně důvodových zpráv či komentářů minimálně od roku 2013?
22. Jsou na oficiální webové stránce kraje zveřejněny zprávy o výsledcích přezkoumání hospodaření kraje minimálně od roku 2013?

Zdroj: Hodnocení krajů. *Oživení* [online]. 2016 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://www.hodnocenikraju.cz/web/>

Příloha 6: Kritéria pro zhodnocení transparentnosti

1. Obsahuje internetová stránka města/městyse sekci povinně zveřejňované informace dle zákona č. 106/1999 Sb.?
2. Nachází se na úvodní stránce přímý odkaz na sekci povinně zveřejňované informace?
3. Je splněna struktura povinně zveřejňovaných informací dle vyhlášky č. 442/2006 Sb.?
4. Bylo třeba k nalezení informací o místním poplatku ze psů více než 3 kliknutí?
5. Obsahuje internetová stránka detailní pokyny pro občana, co se týče místního poplatku ze psů?
6. Je zveřejněno číslo účtu, na který má být poukázána částka místního poplatku ze psů?
7. Lze dohledat na internetových stránkách města/městyse, zda uplatňuje některý druh osvobození u daně z nemovitých věcí?
8. Je na internetových stránkách města/městyse informace o koeficientu/koeficientech pro daň z nemovitých věcí?
9. Je zveřejněna výroční zpráva za rok 2017?
10. Jsou zveřejněny výroční zprávy za roky 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016?
11. Je zveřejněn rozpočet na rok 2018?
12. Existuje přímý odkaz na aktuální rozpočet?
13. Jsou zveřejněny rozpočty za roky 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017?
14. Rozpočet má podobu dokumentu v pdf, ve kterém lze vyhledávat?
15. Rozpočet má podobu dokumentu v pdf, ve kterém nelze vyhledávat?
16. Rozpočet nebo alespoň nějaká jeho část má podobu dokumentu v excel?
17. Rozpočet má podobu interaktivního/rozklikávacího rozpočtu?
18. Existuje komentář k rozpočtu na rok 2018?
19. Je možnost výběru členění příjmů dle druhu a odvětví?
20. Zveřejňuje město/městys střednědobý výhled rozpočtu?
21. Uveřejňuje město/městys rozpočtová opatření za období leden-březen/2018?
22. Je zveřejněn závěrečný účet za rok 2016?
23. Jsou zveřejněny závěrečné účty za roky 2012, 2013, 2014 a 2015?
24. Využívá město/městys transparentní účet?

Příloha 7: Počet obyvatel ve městech a městysích

Název	Město/městys	Počet obyvatel
okres Beroun		
Beroun	město	19 307
Cerhovice	městys	1 175
Hořovice	město	6 851
Hostomice	město	1 767
Karlštejn	městys	828
Komárov	městys	2 407
Králův Dvůr	město	8 570
Liteň	městys	1 136
Zdice	město	4 132
Žebrák	město	2 182
okres Příbram		
Březnice	město	3 546
Dobříš	město	8 995
Jince	městys	2 259
Krásná Hora nad Vltavou	město	1 103
Nový Knín	město	2 009
Příbram	město	32 897
Rožmitál pod Třemšínem	město	4 373
Sedlčany	město	7 227
Sedlec-Prčice	město	2 833
Vysoký Chlumec	městys	838
okres Kladno		
Buštěhrad	město	3 329
Kladno	město	68 660
Libušín	město	3 183
Slaný	město	15 505
Smečno	město	1 967
Stochov	město	5 523
Unhošť	město	4 636
Velvary	město	3 056
Vraný	městys	764
Zlonice	městys	2 266
okres Praha-západ		
Černošice	město	6 983
Davle	městys	1 660
Dobřichovice	město	3 589
Hostivice	město	8 244
Jesenice	město	8 992
Jílové u Prahy	město	4 675
Mnišek pod Brdy	město	5 522
Roztoky	město	8 317
Rudná	město	5 025
Řevnice	město	3 432

Zdroj: Počet obyvatel v obcích Středočeského kraje k 1. 1. 2017. *Český statistický úřad* [online]. 28. 4. 2017 [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/pocet-obyvatel-v-obcich-stredoceskeho-kraje-k-1-1-2017>